

Plats och tid: Stora Studion Funkishuset Valdemarsvik , 2019-08-12 , 08:15:00 - ca 12:00

- Upprop
- Val av protokollsjusterare

Nr	Ärende	Föredragande och ca tid
1	Öppnande av sammanträdet	
2	Godkännande av dagordningen	
3	Information kommunstyrelsen a) Region Östergötland b) RTÖG c) Rapport från Integrationsrådet d) Rapport från de kommunala råden e) Rapport från förra företagsbesöket f) Medborgarservice g) Övrig information	08:15
4	Månadsuppföljningar 2019	Sven Stengard 08:30
5	Avgifter tobakslagen	Erika Jonsson 08:45
6	Samråd vård och omsorg, arbetsplan 2019-2020 och årsberättelse 2018	Marie Schmid 09:00
7	Motion - Huskurage - rädda liv och förebygger våld	Dennis Gidlund 09:15
8	Valärenden 2019	Dennis Gidlund Krisledningsnämnd
9	Yttrande - Detaljplan Gryts Prästgård 1:37 Valdemarsviks kommun	Monika Hallberg
10	Remiss - Energi- och klimatstrategi för Östergötland	Monika Hallberg
11	Toverum 1:1 del av - Köp av mark	Monika Hallberg

12	Inspektion enligt 20§ förmyndarskapsförordningen (1995:379) av överförmyndare i Valdemarsviks kommun	Eva Köpberg
13	Valärenden 2019	Stöd- och omsorgsutskott
14	Valärenden 2019	Socialt myndighetsutskott
15	Delegationsbeslut	
16	Meddelanden	
17	Frågor	
18	Avslutning av sammanträde	

- Inget företagsbesök denna gång

Ted Starkås (S)
Ordförande

Eva Köpberg
Sekreterare

(1)

Nämnd.2019.10

Öppnande av sammanträdet

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

(2)

Nämnd.2019.9

Godkännande av dagordningen

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

(3)

Nämnd.2019.4

Information kommunstyrelsen

- a) Region Östergötland
- b) RTÖG
- c) Rapport från Integrationsrådet
- d) Rapport från de kommunala råden
- e) Rapport från förra företagsbesöket
- f) Medborgarservice
- g) Övrig information

Kommunstyrelsens beslut

1. **Xxxxxxxxxxxxxxxxxx**

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

(3)

Nämnd.2019.4

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

(4)

KS-SA.2019.32 040

Månadsuppföljningar 2019

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Avdelning Service och Administration

XXXXX

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Avdelning Service och Administration
Sven Stengard

0123-191 24

sv.en.stengard@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Månadsuppföljning, Juni 2019

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner månadsrapporten och lägger denna till handlingarna.

Ärendebeskrivning

För Juni månad görs en avstämning av större avvikelser mot Maj månads uppföljning.

För Maj redovisades följande, mnkr:

Verksamheternas budgetunderskott	-22,6
Finansieringens budgetöverskott	+ 1,7
Sammanlagd budgetavvikelse	-20,9

Justerat budgeterat resultat +13,2

Prognos för kommunens resultat - 7,7

Prognosen för juni är oförändrad jämfört med majprognosen.

Större avvikelser mot Maj prognosen

Service och administration

Avdelningen prognostiserar inga avvikelser mot förra prognosen och står kvar på -0,7 mnkr.

Kommunchef med stab

Prognosen ligger fast på +0,3 mnkr.

Stöd och omsorg

Sektorn redovisar inga större förändringar och prognosen på -7,6 mnkr kvarstår.

Barn, utbildning och arbetsmarknad

Prognosen kvarstår på -10,0 mnkr.

Samhällsbyggnad och kultur

Inga större avvikelser har uppkommit och prognosen på 4,6 mnkr kvarstår.

Övrig verksamhet

Räddningstjänsten och den politiska verksamheten har kvar sina prognoser på 0, d.v.s. budgeten hålls.

Finansiering

Inlösen av den förmånsbestämda ålderspensionen, KF 2019-01-28, §14 och en sjunkande likviditet har medfört att en nyupplåning på totalt 50 mnkr skedde den 20 juni. Lånet löper till och med 2025-05-12 med en fast ränta på 0,43 %. Detta medför att den långfristiga upplåningen hos Kommuninvest ökar från 127,8 mnkr till 177,8 mnkr. Detta är fördelat på nio lån med olika löptid. Nästa omsättning uppgår till 10 mnkr och sker 2019-09-02.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Sven Stengard
Ekonomichef

Beslutet skickas till
<Här skrivs till vem beslutet ska skickas>

Tjänsteställe/Handläggare

Avdelning Service och Administration
Sven Stengard

0123-191 24

sven.stengard@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Månadsuppföljning, Maj 2019

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen godkänner månadsuppföljningen per 20190531 och betonar samtidigt vikten av att kostnadsreducerande åtgärder kommer till stånd.

Sammanfattning

Efter Maj månad prognostiserar sektorerna ett budgetunderskott på -22,6 mnkr och finansieringen ett överskott på 1,7 mnkr. Detta resulterar i en total budgetavvikelse på -20,9 mnkr att jämföra med aprils prognos på -19,2 mnkr. Försämringen går att finna hos sektor Stöd och omsorg och är kopplad till en ökad ärendemängd.

Kommunstyrelsen beslutade i juni om fördelningen av anslagen för Kapital- och personalkostnadsökningar. Av anslagen disponerades inte 5,8 mnkr vilket tillfördes resultatet som därmed budgeteras till 13,2 mnkr.

Sammantaget blir då den samlade prognosen för kommunens resultat -7,7 mnkr. För april uppgick resultatprognosen till -11,2 mnkr.

Flera åtgärder pågår för att få ner kostnadsnivån till gällande ramar och en del kommer att kunna verkställas redan innevarande år. Därtill beslutade kommunstyrelsen 2019-04-08, § 86 om ett antal åtgärder för att reducera kostnadsvolymen. Detta beslut verkställs nu i organisationen under den samlade rubriken: "Uppdrag: Budget i balans". Här definieras tre spår för besparingsåtgärder:

1. Medarbetare: 3%-utmaningen
2. Sektorer/avdelningar: redan pågående åtgärder
3. Övergripande strukturer: genomlysning

Samtliga organisatoriska enheter i Valdemarsviks kommun är nu involverade i ett besparingsarbete med det tydliga målet att åter få budgeten i balans. Detta arbete kommer att avrapporteras i särskild ordning och berörs därför bara översiktligt i denna uppföljning.

Prognos driftbudget, Mkr

Mnkr	Budget	Prognos	Avvikelse
Verksamheterna	482,6	505,2	- 22,6
Finansiering	-495,8	-497,5	+1,7
Summa (årets resultat)	13,2	-7,7	- 20,9

Budgeten som tidigare hade ett resultat på 7,5 mnkr uppgår efter fördelningen av kapitalkostandsökning och lönekostnadsökning till 13,2 mnkr. Att inte dessa anslag nyttjats till fullo ger motsvarande positiva effekt på prognosen.

Prognos investeringsbudget, Mnkr

Tkr	Budget	Prognos	Avvikelse
Investeringar	36,9	36,9	0

Kommunstyrelsen beslutade 2019-06-10, § 128 att revidera investeringsbudgeten genom att minska anslaget till förskolelokaler med 15 mnkr. Av detta utökades budgeten med 7,4 mnkr till olika projekt och 7,6 mnkr användes till att sänka budgeten. Av denna anledning finns inga större avvikelser att rapportera per maj månad.

Ärendebeskrivning

Driftbudgeten, verksamheterna

Mnkr netto	Budget *)	Utfall 31/5	Prognos avvikelse
Service och administration	24,2	10,7	- 0,7
Kommunchef med stab	8,8	3,7	+ 0,3
Stöd och omsorg	217,5	90,1	- 7,6
Barn, utbildning och arbetsmarknad	166,3	79,1	- 10,0
Samhällsbyggnad och kultur	45,0	22,7	- 4,6
Räddningstjänst Östra Götaland	7,1	3,0	0
Politisk verksamhet	5,4	2,4	0
Summa verksamheterna	474,3	211,7	- 22,6

*) Justerad med anslagen för kapital- och lönekostnadsökningar efter KS juni.

Service och administration

Prognosen från förra månaden kvarstår med -0,7 mnkr och avser IT-verksamheten. Den nya fördelningsmodellen börjar gälla från och med den 1 juli innevarande år.

Kommunchef med stab

Jämfört med april är prognosen oförändrad +0,3 mnkr.

Stöd och omsorg

Sektorn redovisar en något försämrad prognos jämfört med april. Detta främst beroende på ökade placeringskostnader och inhyrd personal inom IFO. Verksamheten IFO redovisar dock totalt ett överskott på 0,7 mnkr. Totalt innebär detta att sektorn redovisar ett underskott på -7,6 mnkr.

Inom äldreomsorgen är det kö till boendeplatser för personer med demenssjukdom vilket leder till ökad bemanning inom hemtjänst och korttidsvistelse. En del av behovet har lösts genom att ianspråkta andra vård- och omsorgsplatser. Detta har lett till ökad bemanning. Hemtjänsten har hög belastning med omfattande ärenden och ökningen håller i sig även under maj månad. Det saknas vikarier inom verksamheten vilket leder till övertidskostnader. Ökade personalkostnader till en kostnad av 2 750 tkr. Behovet av förstärkning finns pga. ökat omvårdnadsbehov hos brukare. Brist på vikarier ger också fördyrade kostnader i form av övertid. Hemtjänsttimmarna har ökat kraftigt under maj månad. Prognos, underskott med -3,2 mnkr. Åtgärd: Rekrytera fler vikarier, omställning till fler platser för personer med demensdiagnos.

Inom stöd vid funktionsnedsättning har sammanslagning boende skett, två boenden har blivit ett. Brogatan har blivit ett gruppboende med inriktning för äldre individer inom målgruppen. Externa placeringar har skett under perioden. Inom verksamheten har LSS-beslut genererat tillkommande kostnader för placeringar till en beräknad kostnad av 3 425 tkr under 2019. Prognos, underskott med -3,4 mnkr.

Hälso- och sjukvården har en svår bemanningssituation. Det har under en tid saknats tillsvidareanställda sjuksköterskor och fysioterapeuter vilket resulterat i att hyrpersonal fått anlitas. Ökade personalkostnader i form av inhyrd personal samt ökade hjälpmedelskostnader till en sammantagen kostnad av -1,7 mnkr.

Åtgärd: minska antalet inhyrda personaltimmar. Arbetas kontinuerligt med detta i verksamheten och nu ser läget positivare ut till hösten.

Verksamheten Individ- och familjeomsorg arbetar med rekrytering för att

få alla tjänster bemannade med tillsvidareanställd personal. Det saknas både socialsekreterare och biståndshandläggare vilket innebär att hyrpersonal måste anlitas för att klara uppdraget. Två biståndshandläggare är rekryterade och kommer finnas på plats till hösten. Prognos +0,7 mnkr.

Antalet ensamkommande barn och ungdomar fortsätter att minska i verksamheten på grund av minskat mottagande och utskrivningar av åldersskäl. Under maj och juni månad förbereds avslut av verksamheten.

Barn, utbildning och arbetsmarknad

Prognosen från april kvarstår med ett budgetunderskott på -10 mnkr. Budgeten för hela sektorn ger ett utfall på 48% för de fem första månaderna. Kostnaderna ligger över budget i dagsläget, men förväntas minska.

Ett intensivt arbete pågår nu för att i möjligaste mån få en budget i balans. Inom grundskolan måste personer sägas upp, visstidsanställningar förlängs inte. Verksamheter kan behöva organiseras om. Alla vägar för att hitta besparingar behöver göras.

Kostnaderna för gymnasium låg över budget januari och februari, mars låg i nivå med budget. En minskning i månadsutfallet är förväntat under året då vi kommer få färre elever som går gymnasiet. Minskningen i elevantal förväntas vara störst på IM-programmen. Budget förväntas vara i balans vid årets slut.

Fritidsverksamhet följer budget.

Vuxenutbildningens budget innehåller stor osäkerhet avseende hur stort statsbidrag som erhålls, verksamheten förväntas hålla budget med de anpassningar som redan är genomförda.

Arbetsmarknadsenheten har stora eftersläpningar p.g.a. alla eftersökta medel, verksamheten förväntas hålla budget

Förskolan har under flera år gått med ett underskott och kan inte hämta hem både ett budgetunderskott sedan tidigare år och också en anpassning efter årets tilldelning.

En stor besparing är lagd på GIFVA som helhet, med drygt 3,5 miljoner. Varje delverksamhet förväntas dock ändå hålla budget, med de anpassningar som redan är genomförda och kommer genomföras under 2019.

Samhällsbyggnad och kultur

Sektorn prognostiserar ett resultat som är detsamma som i förra prognosen -4,6 mnkr. Detta beror på märkbart fördyrade elkostnader

samt fördyrat avtal gällande vinterväghållning. Därtill kommer ett par andra negativa avvikelser såsom en större fuktskada på Vammaskolan som beräknas kosta upp mot 800 tkr att åtgärda samt fördyrade bostadsanpassningar. Utredningen gällande akut underhåll av anläggningar vid Fyrudden kommer att medföra en kostnad på ca 400 tkr.

Räddningstjänst Östra Götaland

Prognosen pekar mot ett nollresultat.

Politisk verksamhet

Inga avvikelser mot budget finns att rapportera fram till och med maj månad.

Finansiering

Finansförvaltningen prognostiserar ett överskott med totalt 1 700 tkr. Skatteintäkterna och statsbidragen väntas bli 1 200 tkr bättre än budget och finansnettot 500 tkr bättre än budget.

Inlösen av den förmånsbestämda ålderspensionen, KF 2019-01-28, §14 och en sjunkande likviditet har medfört att en nyupplåning på totalt 50 mnkr kommer att ske den 20 juni. Lånet löper till och med 2025-05-12 med en fast ränta på 0,43 %. Detta medför att den långfristiga upplåningen hos Kommuninvest ökar från 127,8 mnkr till 177,8 mnkr. Detta är fördelat på nio lån med olika löptid. Nästa omsättning uppgår till 10 mnkr och sker 2019-09-02.

Investeringar

Den ursprungliga budgeten låg på 44,5 mnkr inklusive ombudgeteringar på en mnkr. Efter kommunstyrelsens beslut 2010-06-10, § 128 sänktes budgeten till 36,9 mnkr då förskolebyggnationen på 20 mnkr sänktes till 5 mnkr och 7,4 mnkr fördelades andra projekt samt att budgeten sänktes med resterande 7,6 mnkr. I och med denna större omarbetning av budgeten för innevarande år finns inga avvikelser att rapportera för maj månad.

Sammanfattning och slutsatser

Månadsuppföljningen för maj månad pekar mot ett underskott i verksamheterna på -22,6 mnkr och ett mindre överskott på finansieringen. Totalt pekar det mot ett negativt resultat på -7,7 mnkr. Kommunstyrelsen beslutade 2019-04-08, § 86 om ett antal åtgärder för att reducera kostnadsvolymen dels innevarande år och dels för den kommande budgetperioden. Dessa åtgärder är under verkställighet och/eller planering och innevarande års effekter har därför inte kunnat beräknas i uppföljningen i någon större omfattning.

Kommunstyrelsen beslutade i samband med månadsuppföljningen per april 2019-06-10, §127 i andra beslutspunkten: "Då

månadsuppföljningen till och med april prognosticerar ett ökande underskott är det ytterst viktigt att kontinuerligt följa utvecklingen och bedöma behovet av ytterligare åtgärder. När månadsuppföljningen till och med maj är färdig bör den omedelbart kommuniceras till kommunstyrelsens ledamöter och vid behov, ett extrainsatt kommunstyrelsemöte övervägas.”

Förvaltningen gör den bedömningen att utöver de beslut som har fattats framförallt KS 2019-04-08, §86 och 2019-06-10, §128 samt 2019-06-10, § 127 och därutöver Kommunfullmäktiges budgetbeslut KF 2018-12-17, § 154 behöver inga ytterligare åtgärder vidtas till följd av denna uppföljning.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Sven Stengard
Ekonomichef

Beslutet skickas till
<Här skrivs till vem beslutet ska skickas>

(5)

KS-KcS.2019.50

Avgifter tobakslagen

Kommunstyrelsens beslut

1. **Xxxxxxxxxxxxxxxxxx**

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Plats och tid B-salen Folkets Hus, 2019-06-13, 08:00 - 11:00

Beslutande

Göran Karlsson (C), ordf
Emil Carlsson (C)
Örjan Carlsson (S)
Mikael Jonsson (S)
Anders Jonsson (M)
Hans A Andersson (LpO)
Carola Andersson (C)

Närvarande
ersättare
Majlis Paakkari (S)
Erik Lundberg (S)
Olle Wester (V)

VALDEMARSVIKS KOMMUN	
För kändes...	
2019 -06- 19	
Ön:	Fv/Awd/Handl
Dp/Obj	

Övriga närvarande Aline Eriksson, plan- och byggchef
Karolina Hedlund, miljöchef
Mariette Karlsson, bygglovhandläggare
Erika Jonsson, miljöskyddsinspektör
Kristina Hörnqvist, trafiksamordnare

Susanne Karlsson, sekreterare
Carl-Oskar Jonsson, bygglovhandläggare
Niklas Andersson, planarkitekt
Lars Pettersson, byggnadsinspektör

Utses att justera Hans A Andersson (LpO)

Justeringens
plats och tid

Hos sekreterare, 2019-06-19 kl 08:00

Underskrift

Sekreterare

Susanne Karlsson

Paragrafer 82 - 107

Ordförande

Göran Karlsson (C)

Justerande

Hans A Andersson (LpO)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Miljö- och byggnämnden

Sammanträdesdatum

2019-06-13

Datum för
anslagsuppsättande

2019-06-20

Datum för
anslags nedtagande

2019-07-11

Förvaringsplats
för protokollet

Sektor Samhällsbyggnad och Kultur

Underskrift

Susanne Karlsson

MBN § 85

M-MBN.2019.14

Initierare

Miljö- och byggnämnden

Ärende**Taxeförslag tobakslagen****Miljö- och byggnämndens beslut att föreslå kommunfullmäktige besluta**

1. **att** fastställa tillståndsavgiften för ansökan om tobakstillstånd enligt bilaga 1,
2. **att** fastställa tillsynsavgifter för kontroll av tobakstillstånd enligt bilaga 1,
3. **att** ansökningsavgifter börjar tas ut från och med den 1 juli 2019,
4. **att** tillsynsavgifterna ska gälla från och med den 1 januari 2020
5. **att** tidigare beslutad avgift för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska kvarstå.

Ärendebeskrivning

Den 12 december 2018 beslutade riksdagen om en ny lag, Lagen om tobak och likande produkter (2018:2088). Det införs bland annat en tillståndsplikt för handel med tobak. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror ska få bedrivas endast av den som har tillstånd för sådan handel. Huvudsyftet med tillståndsplikten är att hindra den illegala handeln med tobaksprodukter. Enligt lagen får kommunen ta ut avgift för tillstånd och tillsyn. De nya reglerna börjar gälla den 1 juli 2019.

Tobaksförsäljare som innan den 1 juli har anmält försäljning enligt tidigare tobakslag får fortsätta sin försäljning. De måste dock senast den 31 oktober 2019 inkomma med en ansökan om tobakstillstånd varför tillsynsavgiften föreslås gälla från och med 1 januari 2020.

Kommunen får ett ändrat och utökat tillsynsansvar jämfört med tidigare tobakslag. Tillsynsansvaret utökas också till att avse partihandlare.

Enligt lagen kan ansökan avse distanshandel, detaljhandel eller partihandel. En omfattande lämplighetsprövning ska göras innan tillstånd får beviljas. Uppgifter kan inhämtas från Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och i vissa fall Tullverket. Utredningen ska visa på sökandens vandel, ekonomiska förhållanden och sökandes ekonomiska möjligheter att köpa den aktuella verksamheten. Sökande ska visa varifrån kapitalet kommer, för att motverka tillkomsten av försäljningsställen som finansieras med illegala medel.

Justerare

MBN § 85 forts.

M-MBN.2019.14

Lagstiftaren trycker särskilt på att tillståndsmyndigheten behöver vara uppmärksam på ansökningar där sökande i själva verket företräder någon som vill undandra sig prövningen, det vill säga när det är frågan om ett så kallat bulvanförfarande. Utöver utredningsarbete ska försäljningsstället besökas för att kontrollera tobakslagret, skyltning och marknadsföring. Sökande ska bifoga ett egenkontrollprogram till sin ansökan.

Kommunens tillsyn över tillståndshavare och partihandlare består av två delar, en yttre tillsyn och en administrativ inre tillsyn. Den yttre tillsynen är besök på försäljningsstället. Den administrativa delen är regelbunden fortsatt kontroll av tillståndsinnehavarens lämplighet. Ändringar avseende uppgifter av betydelse för tillsynen ska anmälas till kommunen. Detta innebär att bland annat bolagsändringar och betydande förändringar av ägarförhållanden måste anmälas. Denna kontroll beräknas ingå i tillsynsavgiften.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllandshållare fortsätter att endast vara anmälningspliktigt men överförs från tidigare Lag om elektroniska cigaretter och påfyllandsbehållare(2017:425) till Lagen om tobak och likande produkter.

Beslutsmotivering

Miljökontoret får ytterligare arbetsuppgifter, då denna lagförändring innebär ett utökat tillsynsansvar. Tillstånd- och tillsynsavgifterna ska täcka handläggningskostnader, tillsyn och övriga myndighetskostnader.

Idag finns det cirka 16 detaljhandlare som säljer tobaksprodukter. Miljökontoret bedömer att om det inkommer 4-5 ansökningar så kommer det att krävas motsvarande ytterligare 0,05 årsarbetstidstjänst för att kunna hantera handläggning och tillsyn. Detta är baserat på en annan kommuns bemanning som i dag hanterar serveringstillstånd. I denna kommun hanterar idag handlarna ca 75 serveringstillstånd per handläggare.

Det föreslagna tillståndsförfarandet för tobaksförsäljning har klara beröringspunkter med det förfarande som gäller vid tillståndsgivning av alkohollagen. Den nu föreslagna tillståndsordningen innehåller emellertid färre bedömningskriterier och är inte fullt lika komplex. Regeringen bedömer därför att kommunernas kostnad för att hantera ansökningar om tillstånd för tobaksförsäljning generellt sett kan komma att vara något lägre än motsvarande kommunala kostnader för serveringstillstånd.

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd kostar idag ca 9000kr. I denna avgift ingår även ett kunskapsprov samt, prövning av lokal, kök och brandsäkerhet. Detta efterfrågas inte vid prövning av ett tobakstillstånd varför ansökningsavgiften kan sättas till en lägre avgift.

MBN § 85 forts.

M-MBN.2019.14

En årlig tillsynsavgift kostar idag mellan 1000kr och 14 900kr för ett stadigvarande serveringstillstånd. Denna kostnad beräknas efter hur mycket alkohol som köps in till restaurangen. Kommunens kostnader för tillsynen enligt alkohollagen består av två delar. En yttre tillsyn vid ett serveringsställe görs i stort sätt alltid på kvällar eller nätter. Tillsynen görs i en miljö med många berusade gäster där kontrollen avser gästernas berusningsgrad, matutbud, marknadsföring och att ansvarig finns på plats.

Den yttre tillsynen vid detaljhandeln och partihandeln sker oftast dagtid. Tillsynen sker i en miljö där det lättare går att se eventuella brister, vilket bidrar till ett kortare besök. Tillsynsavgiften kan därmed sättas vid den lägsta avgiften för serveringstillstånd. Den inre tillsynen ska göras på samma sätt som vid serveringstillstånd.

Detaljhandlare säljer ofta även anmälningspliktiga produkter såsom folköl, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel, vilka kommunfullmäktige tidigare beslutat avgift för.

Hur man överklagar, se bilaga

Beslutsunderlag

Ansökningsavgifter

Ansökan om stadigvarande tobakstillstånd:
6000 kr

Ansökan om tillfälligt tobakstillstånd:
1500 kr

Detaljhandelsbolag som söker flera tillstånd på samma bolag:
6000 kr för första ansökan/år, därefter 1500 kr per ansökan för övriga/år

Årliga tillsynsavgifter

Tobakstillsyn detaljhandel och partihandel:
4500 kr/år

Tobakstillsyn hos bolag som har flera tillstånd på samma bolag:
6000 kr för första ansökan/år, därefter 1500 kr per ansökan för övriga/år

Beslutet skickas till

Sektor Samhällsbyggnad och Kultur, akten
Kommunfullmäktige

Justerare

MBNV-2019-585

Fastighet

Initierare/Sökande/
Fastighetsägare

Miljö och byggnadsnämnden

Ärende

Taxeförslag tobakslagen

Miljö- och byggnämndens beslut att föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** fastställa tillståndsavgiften för ansökan om tobakstillstånd enligt bilaga 1,
2. **att** fastställa tillsynsavgifter för kontroll av tobakstillstånd enligt bilaga 1,
3. **att** ansökningsavgifter börja tas ut från och med den 1 juli 2019,
4. **att** tillsynsavgifterna ska gälla från och med den 1 januari 2020
5. **att** tidigare beslutad avgift för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska kvarstå.

Ärendebeskrivning

Den 12 december 2018 beslutade riksdagen om en ny lag, Lagen om tobak och likande produkter (2018:2088). Det införs bland annat en tillståndsplikt för handel med tobak. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror ska få bedrivas endast av den som har tillstånd för sådan handel. Huvudsyftet med tillståndsplikten är att hindra den illegala handeln med tobaksprodukter. Enligt lagen får kommunen ta ut avgift för tillstånd och tillsyn. Den nya reglerna börjar gälla den 1 juli 2019.

Tobaksförsäljare som innan den 1 juli har anmält försäljning enligt tidigare tobakslag får fortsätta sin försäljning. De måste dock senast den 31 oktober 2019 inkomma med en ansökan om tobakstillstånd varför tillsynsavgiften föreslås gälla från och med 1 januari 2020.

Kommunen får ett ändrat och utökat tillsynsansvar jämfört med tidigare tobakslag. Tillsynsansvaret utökas också till att avse partihandlare.

Enligt lagen kan ansökan avse distanshandel, detaljhandel eller partihandel. En omfattande lämplighetsprövning ska

MBNV-2019-585

göras innan tillstånd får beviljas. Uppgifter kan inhämtas från Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och i vissa fall Tullverket. Utredningen ska visa på sökandens vandel, ekonomiska förhållanden och sökandes ekonomiska möjligheter att köpa den aktuella verksamheten. Sökande ska visa varifrån kapitalet kommer, för att motverka tillkomsten av försäljningsställen som finansieras med illegala medel.

Lagstiftaren trycker särskilt på att tillståndsmyndigheten behöver vara uppmärksam på ansökningar där sökande i själva verket företräder någon som vill undandra sig prövningen, det vill säga när det är frågan om ett så kallat bulvanförfarande. Utöver utredningsarbete ska försäljningsstället besökas för att kontrollera tobakslagret, skyltning och marknadsföring. Sökande ska bifoga ett egenkontrollprogram till sin ansökan.

Kommunens tillsyn över tillståndshavare och partihandlare består av två delar, en yttre tillsyn och en administrativ inre tillsyn. Den yttre tillsynen är besök på försäljningsstället. Den administrativa delen är regelbunden fortsatt kontroll av tillståndsinnehavarens lämplighet. Ändringar avseende uppgifter av betydelse för tillsynen ska anmälas till kommunen. Detta innebär att bland annat bolagsändringar och betydande förändringar av ägarförhållanden måste anmälas. Denna kontroll beräknas ingå i tillsynsavgiften.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllandshållare fortsätter att endast vara anmälningspliktigt men överförs från tidigare Lag om elektroniska cigaretter och påfyllandsbehållare(2017:425) till Lagen om tobak och likande produkter.

Beslutsmotivering

Miljökontoret får ytterligare arbetsuppgifter, då denna lagförändring innebär ett utökat tillsynsansvar. Tillstånd- och tillsynsavgifterna ska täcka handläggningskostnader, tillsyn och övriga myndighetskostnader.

Idag finns det cirka 16 detaljhandlare som säljer tobaksprodukter. Miljökontoret bedömer att om det inkommer 4-5 ansökningar så kommer det att krävas motsvarande ytterligare 0,05 årsarbetstidstjänst för att

MBNV-2019-585

kunna hantera handläggning och tillsyn. Detta är baserat på en annan kommuns bemanning som i dag hanterar serveringstillstånd. I denna kommun hanterar idag handlarna ca 75 serveringstillstånd per handläggare.

Det föreslagna tillståndsförfarandet för tobaksförsäljning har klara beröringspunkter med det förfarande som gäller vid tillståndsgivning av alkohollagen. Den nu föreslagna tillståndsordningen innehåller emellertid färre bedömningskriterier och är inte fullt lika komplex. Regeringen bedömer därför att kommunernas kostnad för att hantera ansökningar om tillstånd för tobaksförsäljning generellt sett kan komma att vara något lägre än motsvarande kommunala kostnader för serveringstillstånd.

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd kostar idag ca 9000kr. I denna avgift ingår även ett kunskapsprov samt, prövning av lokal, kök och brandsäkerhet. Detta efterfrågas inte vid prövning av ett tobakstillstånd varför ansökningsavgiften kan sättas till en lägre avgift.

En årlig tillsynsavgift kostar idag mellan 1000kr och 14 900kr för ett stadigvarande serveringstillstånd. Denna kostnad beräknas efter hur mycket alkohol som köps in till restaurangen. Kommunens kostnader för tillsynen enligt alkohollagen består av två delar. En yttre tillsyn vid ett serveringsställe görs i stort sätt alltid på kvällar eller nätter. Tillsynen görs i en miljö med många berusade gäster där kontrollen avser gästernas berusningsgrad, matutbud, marknadsföring och att ansvarig finns på plats.

Den yttre tillsynen vid detaljhandeln och partihandeln sker oftast dagtid. Tillsynen sker i en miljö där det lättare går att se eventuella brister, vilket bidrar till ett kortare besök. Tillsynsavgiften kan därmed sättas vid den lägsta avgiften för serveringstillstånd. Den inre tillsynen ska göras på samma sätt som vid serveringstillstånd.

Detaljhandlare säljer ofta även anmälningspliktiga produkter såsom folköl, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel, vilka kommunfullmäktige tidigare beslutat avgift för.

Beslutsunderlag
Bilaga 1

Hur man överklagar, se bilaga

Beslutsexpediering

Xxxxx

Bilaga 1

Ansökningsavgifter

Ansökan om stadigvarande tobakstillstånd:
6000kr

Ansökan om tillfälligt tobakstillstånd:
1500kr

Detaljhandelsbolag som söker flera tillstånd
på samma bolag:
6000 kr för första ansökan/år, därefter 1500kr per ansökan
för övriga/år

Årliga tillsynsavgifter

Tobakstillsyn detaljhandel och partihandel:
4500kr/år

Tobakstillsyn hos bolag som har flera tillstånd
på samma bolag:
6000 kr för första ansökan/år, därefter 1500kr per ansökan
för övriga/år

(6)

KS-SO.2019.36

**Samråd vård och omsorg, arbetsplan 2019-2020 och
årsberättelse 2018**

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Avdelning Service och Administration
Frida Andersson
0123-191 47
frida.m.andersson@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsens stöd-
och omsorgsutskott

Samråd vård och omsorg, arbetsplan 2019-2020 och årsberättelse 2018

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner arbetsplanen för 2019-2020 för Samråd vård och omsorg, inklusive de gemensamma arbetsområdena, samt godkänna samrådets årsberättelse för 2018.

Ärendebeskrivning

Samråd vård och omsorgs arbetsplan beskriver regionens och länets kommuners gemensamma arbetsområden för 2019-2020 inom samverkansområdet vård och omsorg.

Arbetsplanen är framtagen gemensamt mellan länets kommuner och regionen. Syftet är att alla invånare i Östergötland ska ges en god vård och omsorg där huvudmannaskapsgränser inte utgör försvårande omständigheter. Prioriterade arbetsområden för 2019-2020 är e-hälsa, nära vård, FOU och kompetensförsörjning.

I ärendet medföljer också en årsberättelse för samrådet som beskriver samrådets arbete under 2018.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Marie Schmid
Sektorchef

KS-SOU §27

KS-SO.2019.36

Samråd vård och omsorg, arbetsplan 2019-2020 och årsberättelse 2018

Kommunstyrelsens stöd- och omsorgsutskotts förslag

1. Kommunstyrelsen godkänner arbetsplanen för 2019-2020 för Samråd vård och omsorg, inklusive de gemensamma arbetsområdena, samt godkänna samrådets årsberättelse för 2018

Ärendebeskrivning

Samråd vård och omsorgs arbetsplan beskriver regionens och länets kommuners gemensamma arbetsområden för 2019-2020 inom samverkansområdet vård och omsorg.

Arbetsplanen är framtagen gemensamt mellan länets kommuner och regionen. Syftet är att alla invånare i Östergötland ska ges en god vård och omsorg där huvudmannaskapsgränser inte utgör försvårande omständigheter. Prioriterade arbetsområden för 2019-2020 är e-hälsa, nära vård, FOU och kompetensförsörjning.

I ärendet medföljer också en årsberättelse för samrådet som beskriver samrådets arbete under 2018.

Beslutsunderlag

Skrivelse med förslag till beslut från 2019-06-04.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen, akten.

Justerare

.....

.....

Ledningsstaben
Stina Öberg

2019-05-14

HSN 2019-390

Samråd vård och omsorg

Till:

Kommunstyrelsen i Boxholms kommun
Kommunstyrelsen i Finspångs kommun
Kommunstyrelsen i Kinda kommun
Kommunstyrelsen i Linköpings kommun
Kommunstyrelsen i Mjölby kommun
Kommunstyrelsen i Motala kommun
Kommunstyrelsen i Norrköpings kommun
Kommunstyrelsen i Söderköpings kommun
Kommunstyrelsen i Vadstena kommun
Kommunstyrelsen i Valdemarsviks kommun
Kommunstyrelsen i Ydre kommun
Kommunstyrelsen i Åtvidabergs kommun
Kommunstyrelsen i Ödeshögs kommun
Hälso- och sjukvårdsnämnden Region Östergötland

Samråd vård och omsorg (SVO), arbetsplan 2019-2020 och årsberättelse 2018

Samråd vård och omsorgs arbetsplan beskriver Region Östergötland och länets kommuners gemensamma arbetsområden för 2019-2020 inom samverkansområdet vård och omsorg.

Arbetsplanen är framtagen gemensamt mellan länets kommuner och Region Östergötland. Särskilt prioriterade frågor för SVO 2019-2020 är eHälsa/digitalisering, nära vård samt Att växa upp.

I ärendet medföljer också en årsberättelse för SVO som beskriver SVO:s arbete under 2018.

Samråd vård och omsorg föreslår Region Östergötlands hälso- och sjukvårdsnämnd och kommunerna i länet besluta:

a t t godkänna Arbetsplanen för 2019-2020 för Samråd vård och omsorg, samt godkänna samrådets årsberättelse för 2018.

Helena Balthammar
Ordförande
Samråd vård och omsorg

Anna Johansson
Vice ordförande
Samråd vård och omsorg

BOXHOLMS KOMMUN

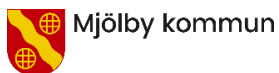
FINSPÅNG

Kinda
kommun

Linköping
Där idéer blir verklighet

Mjölby kommun

Motala kommun

NORRKÖPING

Region
Östergötland

Söderköpings
kommun

VADSTENA

VALDEMARSVIKS
KOMMUN

YDRE
KOMMUN

Åtvidabergs
kommun

Ödeshögs kommun

ARBETSPLAN 2019-2020

Samråd vård och omsorg (SVO)

HSN 2019-390

Handläggare Camilla Salomonsson, Länsamordnare och Stina Öberg, Hälso- och sjukvårdsstrateg

Innehållsförteckning

1 Inledning	2
2 Syfte	3
3 Prioriterade frågor 2019-2020	4
4 Gemensamma uppföljningar, ny rubrik	7

1 Inledning

Visionen för Samråd vård och omsorg (SVO) är att invånarna i Östergötland ska ha god och jämlik hälsa. Tre framgångsfaktorer bedöms ha särskilt stor betydelse.

- A. Personcentrerade arbetssätt, där varje person har möjlighet att vara aktivt medskapande i sin vård och omsorg, utifrån sina behov och förutsättningar
- B. eHälsa/digitalisering
- C. Nära vård

SVO är ett politiskt samråd under länets socialnämnder eller motsvarande och regionens hälso- och sjukvårdsnämnd (HSN). Genom SVO tar Region Östergötland och länets tretton kommuner gemensamt politiskt ansvar. Samverkan i SVO styrs av en länsgemensam överenskommelse och konkretiseras genom en arbetsplan som uppdateras årligen.

Genom SVO sker också strategiska diskussioner om det offentliga åtagandets innehåll och gränser. För att undvika suboptimering i det komplexa system som utgörs av huvudmännens respektive uppdrag och insatser inom vård och omsorg krävs samverkan. Ett minimikrav är därför att organisationsgränser inte ska utgöra försvårande omständigheter.

Gemensam uppföljning är en central del av det politiska ansvarstagandet. Därför kommer SVO att utveckla den gemensamma uppföljningen under perioden 2019-2022.

I arbetsplanen konkretiseras:

1. Planering; mål formuleras våren 2019.
2. Uppföljning och analys; mått identifieras under våren och hösten 2019.
3. Aktiviteter genomförs hösten 2019 och våren 2020.

2 Syfte

SVO syftar till att ge invånarna i Östergötland sammanhållen vård och omsorg med hög tillgänglighet, kvalitet och delaktighet.

Det innebär att invånare i Östergötland ska få:

- Råd och stöd som bidrar till hälsa, trygghet och god livskvalitet.
- Ha tillgång till vård och omsorg som är nära och tillgänglig
- Erhålla insatser med hög kvalitet.
- Vara välinformerade och delaktiga i planering och genomförande av vård och omsorgsinsatser

Att främja hälsa och förebygga ohälsa är prioriterade frågor för SVO. I bild 1 illustreras att samhället kan bidra till en bättre hälsa för en individ genom att skapa förutsättningar för god hälsa och underlätta för individen att ta hand om och utveckla sin hälsa.

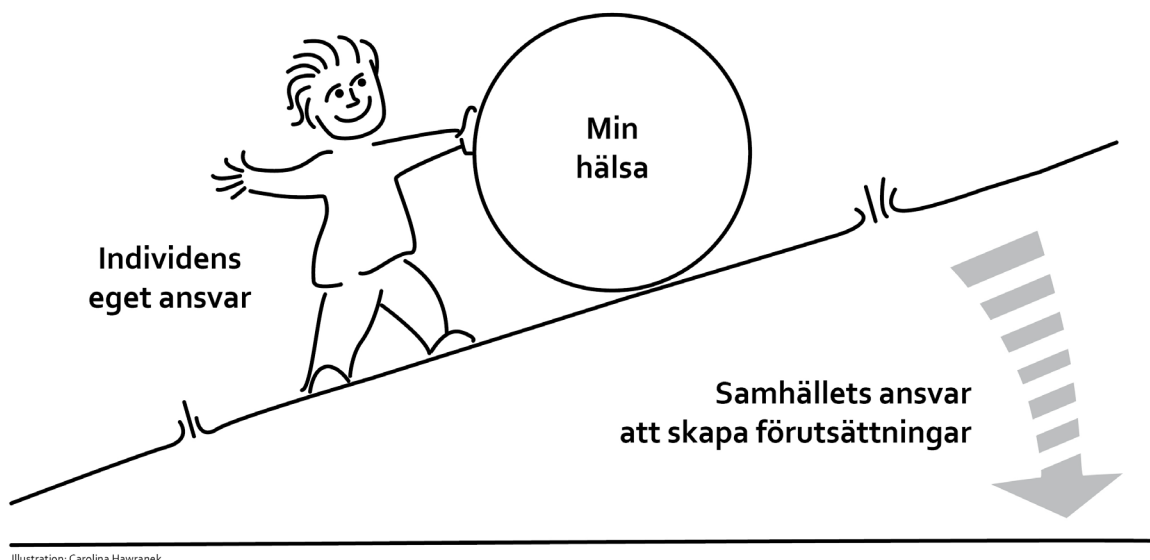

Illustration: Carolina Hawranek

Bild 1: Balans mellan individens och samhällets ansvar för hälsa; Samhället har ansvar för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla som underlättar för individen att kunna ta ansvar för sin egen hälsa.

Illustration: Carolina Hawranek, Östergötland, 2014.

3 Prioriterade frågor 2019-2020

För att göra visionen möjlig arbetar SVO med flera områden parallellt och i samverkan med Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO). Olika strategier kan krävas för olika skeden i livet; att växa upp, mitt i livet och att åldras är därför den tematiserade ansats som SVO och LGVO har enats om. Kopplat till alla dessa områden har några särskilt viktiga möjliggörare identifierats. Dessa är e-hälsa, nära vård samt FOU och kompetensförsörjning.

Vård och omsorg står inför mycket stora framtidsutmaningar. Antalet personer 85 år och äldre kommer att utgöra en allt större del av befolkningen samtidigt som den arbetsföra andelen av befolkningen minskar. Utvecklingen ställer krav på nya arbetssätt och det finns en tydlig koppling till e-hälsa och välfärdsteknik. Behovet av välfärdstjänster, äldreomsorg och sjukvård väntas bli större och kostnaderna väntas öka. Det tydliggör också behoven av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser som kan motverka behovsutvecklingen.

För att möta kommande utmaningar krävs politisk samsyn över organisationsgränser, eftersom vård och omsorg består av många olika aktörer och insatser som behöver samordnas.

3.1 eHälsa/digitalisering

Digitalisering ska alltid användas som möjliggörare när det ger ökad nytta för medborgaren. Ny teknik underlättar vård, omsorg och socialtjänst för både brukare/patienter, medarbetare och beslutsfattare. Begreppen eHälsa, digitalisering och välfärdsteknik används för att beskriva att nya arbetssätt behöver utvecklas för att möta framtidens utmaningar och öka trygghet och självständighet för den enskilde. Exempel på välfärdsteknik är digitala trygghetslarm, videokommunikation, hemmonitorering, mobila arbetssätt och olika e-tjänster. Syftet är att med stöd av teknik driva effektiv verksamhetsutveckling.

Under år 2019 rekommenderar samrådet huvudmännen att ställa sig bakom förslaget till eHälsoplan och verka för att digitalisering alltid används som möjliggörare när det ger ökad nytta för medborgaren.

3.2 Nära vård

Det pågår ett nationellt omställningsarbete för Nära vård, vilket också har startats i Östergötland. Både kultur och arbetssätt behöver förändras. Samverkan mellan huvudmännen är centralt och avgörande i den nära vården. Nära vård är den vård som utförs nära patienten – primärvård inom region eller kommun och vård i samverkan mellan region och kommun. Nära vård innefattar både geografisk närhet och ökad trygghet, tillgänglighet, kontinuitet och personcentrerat förhållningssätt och utvecklandet av nya digitala arbetssätt. Många insatser ges i hemmet via hemsjukvård eller mobila team. Vårdtiderna på sjukhus är samtidigt förhållandevis korta vilket gör att behov av återhämtning och rehabilitering kan kräva stödinsatser i hemmet.

SVO leder utvecklingen av arbetet för Nära vård där fokus sätts på fyra perspektivflyttningar:

- ...från sluten vård till öppen vård
- ...från sjukhus till vårdcentral och eget eller särskilt boende
- ...från vård till förebyggande och hälsofrämjande insatser
- ...från organisationscentrerat till personcentrerat

För att möjliggöra den nära vården har SVO utfäst följande invånarlöften/mål:

1. Genom en samordnad vård och omsorg ska varje invånare uppleva trygghet och delaktighet.
2. Sjukvård av hög kvalitet i hemmet ska ges utifrån individens behov.
3. En god och samordnad vård i livets slutskede ska erbjudas alla oavsett var vården bedrivs.

Dessa mål konkretiseras genom ett antal aktiviteter under arbetsplansperioden 2019-2020.

3.2.1 Aktivitet 1: Handlingsplan kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en gemensam utmaning och en helt avgörande kvalitetsfråga för vården och omsorgen. Det finns flera yrkesgrupper där både kommunerna och regionen har ett gemensamt intresse av att det finns en långsiktig kompetensförsörjning. Dit hör personalkategorier som bland annat sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor (till exempel distriktsköterskor), fysioterapeuter och socionomer men även medarbetare med gymnasie- eller yrkesutbildning som till exempel undersköterskor.

Huvudmännen har därför ett gemensamt intresse av att stimulera utbildning inom dessa yrkeskategorier för att säkra morgondagens behov av medarbetare. Ett sådant arbete kräver också en nära samverkan och dialog med Linköpings universitet. För att t ex kunna erbjuda en verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som motsvarar dagens arbetsliv krävs att både kommunerna och regionen involveras. Ett särskilt viktigt område är att möjliggöra för universitetet att återinrätta en distriktsköterskeutbildning i Östergötland.

Under 2019-2020 ska huvudmännen därför gemensamt arbeta för att säkra en god kompetensförsörjning inom vård och omsorg samt rekommendera huvudmännen att fastställa en gemensam handlingsplan för säkra framtidens kompetensförsörjning.

3.2.2 Aktivitet 2: Utvecklingsavtal hemsjukvård

Sedan hemsjukvårdsavtalet trädde i kraft har ett antal uppföljningar gjorts vilka har redovisats för samrådet. Under 2017 redovisades den sista av dessa planerade uppföljningar.

Under perioden 2019-2020 ska SVO analysera behov av utvecklingsavtal för hemsjukvården.

3.3 Att växa upp

Barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020. Ett viktigt steg för att följa lagens intentioner är att SVO under perioden 2019-2020 tecknar en överenskommelse om samverkan barn och unga.

En trygg och hälsosam uppväxt för barn och ungdomar lägger grunden och förutsättningarna för ett gott liv hos varje individ. En mängd generella insatser riktas mot barn och unga för att trygga en god uppväxt, exempelvis skola och barnomsorg. Vid behov kan andra insatser och stöd behövas för ett barn eller en familj. När dessa behov uppstår är det av vikt att insatserna ges tidigt, i syfte att förebygga och förhindra att ytterligare ohälsa utvecklas.

Hela omgivningen kring varje barn och ungdom, i deras vardag, behöver samspela för att skapa goda uppväxtvillkor. Insatserna bör därför också involvera barn och ungdomars närmaste omgivning, det vill säga föräldrar, övrig familj och viktiga delar av fritiden. Genom individuellt anpassade insatser som samordnas mellan aktuella aktörer ska en trygg vardag och goda uppväxtvillkor erbjudas alla barn och unga i Östergötland.

Det finns ett flertal arenor för barn- och ungas både fysiska, psykiska och sociala hälsa i Östergötland. En del arenor finns över hela länet, medan andra spänner över en länsdel eller en enskild kommun. Det är av vikt att barn och ungdomar har tillgång till insatser som främjar deras hälsa samt förebygger och vid behov behandlar ohälsa, oavsett var i länet de bor. Det är också av vikt att de insatser som ges är likvärdiga över länet, samt att de är lätta och komma i kontakt med vid behov. Under 2017 gjordes en kartläggning över vilka samverkansforum och samverkansverksamheter som just då fanns kring barn och unga.

3.3.1 Aktivitet 3: Överenskommelse om samverkan barn och unga

Under 2019-2020 är tre aktiviteter prioriterade för SVO:

- Samverkan och utveckling av första linjens länsövergripande insatser samt struktur av verksamheter för att säkerställa en likvärdig vård och ett likvärdigt innehåll över länet
- Undersöka möjligheterna att stödja utveckling av första linjen med elevhälsan inkluderad
- Fortsatt samverkan inom området psykisk hälsa.

3.3.2 Aktivitet 4: Nytt ramavtal för ungdomshälsor

”*Ramavtal ungdomshälsor i Östergötland*” gäller till och med 2019-12-31. Ett nytt ramavtal tas fram under 2019.

Ramavtalet ska tydliggöra vad ungdomshälsa är, vilket ansvar varje huvudman har samt vilka kompetenser som ska säkerställas av respektive part. Ramavtalet ska även tydliggöra åldersgränser och säkerställa jämlik vård oavsett bostadsort.

På sikt ska även nytt ramavtal för en samlad barn-och ungdomshälsa tas fram.

3.3.3 Aktivitet 5: Gemensamt HVB

SVO har gett uppdrag till LGVO att ta fram förslag och bevakar utvecklingen för att därefter fatta beslut om rekommendation till huvudmännen.

3.3.4 Aktivitet 6: HSL-ansvar vid korttidsvistelse för barn enligt LSS

Ansvar för HSL-insatser vid korttidsvistelse för barn enligt LSS behöver tydliggöras.

SVO har gett uppdrag till LGVO att ta fram förslag och bevakar utvecklingen för att därefter fatta beslut om rekommendation till huvudmännen.

4 Gemensamma uppföljningar

SVO ger uppdrag till LGVO att ta fram förslag till tidplan för tematiserade uppföljningar av samtliga överenskommelser.

Bilaga 1

Aktivitet	Tidplan	Giltighetstid	Uppföljning
Handlingsplan kompetensförsörjning	Påbörjas 2019		
Utvecklingsavtal hemsjukvård	Behov av utvecklingsavtal analyseras 2019-202		
Överenskommelse om samverkan barn och unga	Pågår 2019 Planeras beslutas innan årsskiftet 2019/2020	LGVO återkommer med förslag	LGVO återkommer med förslag
Nytt ramavtal för ungdomshälsor	Pågår 2019 Planeras beslutas innan årsskiftet 2019/2020	LGVO återkommer med förslag	LGVO återkommer med förslag
Gemensamt HVB	Pågår 2019 Planeras beslutas innan årsskiftet 2019/2020	LGVO återkommer med förslag	LGVO återkommer med förslag
HSL-ansvar vid korttidsvistelse för barn enligt LSS	Pågår 2019 Planeras beslutas innan årsskiftet 2019/2020	LGVO återkommer med förslag	LGVO återkommer med förslag

Uppdrag och arbetsformer

Uppdrag

Samråd vård och omsorg (SVO) utgör politisk arena för samverkan inom vård och omsorg.

SVO har följande övergripande uppdrag från huvudmännen:

- Att vara ett organ för samråd och överläggningar mellan regionen och länets kommuner, i vård och omsorgsfrågor.
- Att vara huvudmännens gemensamma organ för ledning och styrning av länsövergripande utvecklingsarbeten och aktiviteter samt ha ett kunskapsuppdrag gentemot huvudmännen. Kunskapsuppdraget består av aktiviteter för gemensam kunskapsstyrning och kunskapsutveckling och ger därmed möjligheter att lägga grunden för gemensamt politiskt agerande. Detta kan exempelvis ske genom temakonferenser och kunskapsammans träden.

Det finns flera överenskommelser som hanteras inom SVO. En del styrs på nationell nivå genom regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), medan andra är länsövergripande och tecknade mellan Region Östergötland och länets kommuner. Inom överenskommelserna finns ett antal uppdrag som ska genomföras och/eller följas upp. SVO har ett samordnande ansvar för överenskommelserna och kan gemensamt till respektive huvudman rekommendera beslut i frågor som rör överenskommelserna.

Arbetsformer

SVO har ett arbetsutskott bestående av ordförande, vice ordförande och ytterligare tre ledamöter från Region Östergötland och länets kommuner. Arbetsutskottets uppgift är att förbereda ärenden inför SVO:s ordinarie sammanträden samt hantera frågor som är aktuella men som inte kräver involvering av hela SVO.

SVO har ett sekretariat som utgör processtöd. Detta sekretariat är också processtöd till ledningsgrupp vård och omsorg. Sekretariatet består av länsamordnaren för regional samverkans- och stödstruktur vård och omsorg samt en hälso- och sjukvårdsstrateg. Utöver detta har SVO även en ledningssekreterare till stöd för praktisk hantering.

Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO) bereder ärenden till SVO och tar ansvar för länsövergripande ledning i samverkan. LGVO är underställd medlemmarnas respektive linjeorganisationer och politiska nämnder. Uppdraget är att vara huvudmännens gemensamma organ för ledning och styrning av länsövergripande utvecklingsarbeten och aktiviteter, gemensam kunskapsstyrning och kunskapsutveckling.

Olika strategier kan krävas för olika skeden i livet; att växa upp, mitt i livet och att åldras är därför den tematiserade ansats som SVO och LGVO har enats om.

Att växa upp i Östergötland

De flesta barn och unga i Östergötland mår bra och har en god uppväxt där de går i skolan, har trygga hem och en bra och aktiv fritid. Men en del barn och unga och deras familjer behöver av ett eller annat skäl extra stöd av samhället för att få en trygg och bra uppväxt. När dessa behov finns

behövs ofta samverkan från både region och kommun, då huvudmännen kan bidra med olika insatser för att stärka familjen och tillgodose deras behov.

Mitt i livet i Östergötland

Personer mitt i livet har inga gemensamma unika behov, men SVO och LGVO har gett utvecklingsarbete kring missbruk och psykisk hälsa sin tematiska utgångspunkt under Mitt i livet.

Att åldras i Östergötland

Åldrandets sjukdomar innebär ofta behov av samordnade insatser för att ge möjlighet att leva ett så självständigt liv som möjligt. Med rätt stöd och insatser kan onödig inläggning på sjukhus undvikas och personen ges förutsättningar att bo kvar i sitt ordinära boende.

Gemensam kunskapsinhämtning

SVO anordnar regelbundet temakonferenser. Temakonferenserna behandlar olika aktuella ämnesområden och för samman forskning, politik och praktik och möjliggör erfarenhetsutbyte, lärande och utveckling inom områdena. De teman och ämnesområden som berörs i konferenserna ska utgå ifrån samverkansperspektivet mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst och omsorg. Det ska också finnas en strävan efter att involvera skolan. Inbjudan ska gå ut brett. Avsikten är att temakonferenserna ska resultera i gemensamma ansatser till fortsatt utveckling och agerande inom området.

SVO:s medlemmar håller varandra underrättade om kunskapssammanträden och konferenser som kan vara av intresse för övriga ledamöter i samrådet, kopplat till de arbetsområden som SVO har.

Årsberättelse 2018

Samråd vård och omsorg

Handläggare: Stina Öberg och Camilla Salomonsson
Verksamhet: Ledningsstaben
Datum: 2019-05-14
Diarienummer: HSN 2019-390

Innehållsförteckning

1 Samråd vård och omsorgs uppdrag	3
2 Arbetsområden 2018	3
2.1 Prioriterat arbetsområde: Nära vård	3
2.2 Prioriterat arbetsområde: Sammanhållen vård för barn och unga	3
2.3 Välfärdsteknologi/eHälsa	4
2.4 Temakonferenser	4
2.5 Övriga arbetsområden	4

1 Samråd vård och omsorgs uppdrag

Samråd vård och omsorg mellan Region Östergötland och kommunerna i Östergötland, är ett samråd under länets socialnämnder eller motsvarande och regionens hälso- och sjukvårdsnämnd. Samråd vård och omsorg har följande övergripande uppdrag ifrån huvudmännen:

- Att vara ett organ för samråd och överläggningar mellan regionen och länets kommuner, i vård och omsorgsfrågor
- Att vara huvudmännens gemensamma organ för ledning och styrning av länsövergripande utvecklingsarbeten och aktiviteter samt ha ett kunskapsuppdrag gentemot huvudmännen. Kunskapsuppdraget består av aktiviteter för gemensam kunskapsstyrning och kunskapsutveckling och ger därmed möjligheter att lägga grunden för gemensamt politiskt agerande. Detta kan exempelvis ske genom temakonferenser och kunskapssammanträden.

De gemensamma arbetsområdena anges årligen i en arbetsplan. Denna årsberättelse speglar arbetsplanen för 2018-19 och beskriver samrådets arbete under 2018.

2 Arbetsområden 2018

2.1 Prioriterat arbetsområde: Nära vård

Nära vård är den vård som utförs nära patienten – primärvård, närsjukvård och vård i samverkan med kommunerna. Den nära vården hanterar vanligt förekommande sjukdomar och ofta förekommande insatser. Många insatser ges i hemmet via hemsjukvård eller mobila team. En väl fungerande samverkan mellan huvudmännen är centralt i den nära vården.

Under 2018 har samråd vård och omsorg följt utvecklingen av nära vård genom information från aktuella verksamhetsföreträdare. Vidare har samrådet beslutat om tre invånarlöften kring nära vård.

En förutsättning för god vård och omsorg och sömlös samverkan är tillgången på medarbetare med rätt kompetens hos huvudmännen. Vissa kompetensområden inom vård och omsorg berör både kommunerna och regionen. I november 2018 anordnade samrådet en temakonferens med temat kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Se även avsnitt 2.4 kring temakonferenser. Samrådet har också bidragit till projektet EVIKOMP där samtliga länets 13 kommuner deltar tillsammans med Region Östergötland och ITSAM. Syftet med projektet är att möta nuvarande och framtida behov av kompetens inom vård och omsorg, med målet att skapa en attraktiv arbetsplats.

Under 2018 har samrådet följt utvecklingen kring samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård utifrån överenskommelsen om samverkan vid trygg, säker och effektiv utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, som började gälla 2018-01-01.

2.2 Prioriterat arbetsområde: Sammanhållen vård för barn och unga

En trygg och hälsosam uppväxt för barn och ungdomar lägger grunden och förutsättningarna för ett gott liv hos varje individ. Under 2018 har samrådet fokuserat på första linjens vård och samverkan inom området psykisk ohälsa. Det är viktigt att barn och ungdomar har likvärdig tillgång till insatser som främjar deras hälsa samt förebygger och vid behov behandlar ohälsa, oavsett var i länet de bor. Ett förslag till nytt ramavtal för ungdomshälsor togs fram under året. Arbetet med ett nytt avtal kommer att fortsätta även under 2019. Det tidigare ramavtalet har förlängts till och med 2019-12-31.

I socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finns från och med 15 april 2017 bestämmelser om att kommuner och landsting ska ingå överenskommelser om samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Syftet är att stärka barnperspektivet och rättssäkerheten för barn som tvångsvårdas enligt LVU samt bidra med kvalitetsutveckling inom den sociala barn och

ungdomsvården med fokus på tvångsvård. Arbete med denna överenskommelse har pågått under år 2018 och samrådet rekommenderar huvudmännen att fatta beslut om överenskommelsen under år 2019.

2.3 Valfärdsteknologi/eHälsa

Ny teknik underlättar vård, omsorg och socialtjänst för både brukare/patienter, medarbetare och beslutsfattare. Verksamhet och teknik måste samarbeta för att driva utvecklingen vidare. eHälsa handlar om att med stöd av teknik och IT arbeta med effektiv verksamhetsutveckling. Under år 2018 har samrådet varit delaktigt i framtagandet av en handlingsplan för eHälsa, samt rekommenderat huvudmännen att fatta beslut om handlingsplanen. Samrådet har också deltagit i eHälsodagen.

2.4 Temakonferenser

Samråd vård och omsorg har som mål att anordna en temakonferens per termin. Konferenserna tar upp aktuella ämnen och syftar till att erbjuda kunskapsinhämtning samt gemensam arena för diskussion och möjlighet att få samma bild av ett ämne. Inbjudan går ut brett till politiker, tjänstemän, profession, forskning, brukarföreträdare samt övriga berörda.

Under 2018 har två temakonferenser genomförts. Under våren hölls en temakonferens med temat "Personer med funktionsnedsättning: Hälsa och delaktighet" och under hösten en med temat "Kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, vård och omsorg i Östergötland". Båda konferenserna var välbesökta med cirka 200 respektive 150 besökare och fick positiva omdömen från deltagarna.

2.5 Övriga arbetsområden

Utöver de prioriterade arbetsområdena är samrådet aktivt även i andra aktuella frågor som berör samverkan kring vård och omsorg. Samrådet har under år 2018 rekommenderat huvudmännen att fatta beslut om avtal för läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård vilket också beslutats av huvudmännen och gäller från och med 2018-07-01. Avtalet omfattar läkarmedverkan i kommunal hälso-och sjukvård för hemsjukvårdspatienter i särskilt boende, korttidsboende, ordinärt boende och daglig verksamhet, dagverksamhet vilket innefattar äldreomsorg, socialpsykiatri, individ-och familjeomsorg samt personer med funktionsnedsättning. Avtalet ska utgöra grund och stöd för god samverkan mellan huvudmännen som skapar en trygg, säker och effektiv vård och förebygger undvikbar slutenvård och återinläggning

Utöver ovan beskrivet har samrådet också fått information om och haft dialog om rehabiliteringsutredningen som genomförts inom Region Östergötland, "Sätt Östergötland i rörelse", hur regelverket gällande hjälpmedel revideras samt en beskrivning av prioriteringsmodellen. Samrådet har även bidragit i arbetet med framtagande av nytt avtal mellan Patientnämnden och länets kommuner. Under året har samrådet haft en stående punkt på agendan där tre kommuner varje gång får berätta för övriga om aktuella frågor inom kommunen.

(7)

KS-SA.2017.37

Motion - Huskurage - rädda liv och förebygger våld

Kommunstyrelsens beslut

1. **Xxxxxxxxxxxxxxxxxx**

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunchef och Stab

Dennis Gidlund

0123-191 82

dennis.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Motion - Huskurance - rädda liv och förebygger våld

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige avslår motionen

Ärendebeskrivning

Centerpartiet har genom Marie Lindh Eriksson och Sigbritt Segergren inkommit med en motion om att införa huskurance i Valdemarsviks kommun.

Huskurance är en ideell förening med målet att förebygga och förhindra våld i nära relationer. Att införa huskurance handlar om att anta en policy bestående av; rutiner för att knacka på hos grannen, vid behov att hämta hjälp av andra kommuner och att ringa polisen vid situationer som kräver det.

Förslag till beslut

Förvaltningen anser att motionens syfte och intention är viktig. Dock blir det svårt att realisera en policy, då kommunen inte har möjlighet att vara bärare av den. Kommunen saknar ett eget bostadsbolag och äger endast ett fåtal lägenheter, som planeras för försäljning.

Med ovanstående i beaktning är förslaget att kommunfullmäktige avslår motionen om att kommunen inför Huskurance.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Dennis Gidlund
Utredare

KSAU § 76

KS-SA.2017.37

Motion - Huskurage - rädda liv och förebygger våld

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunfullmäktige avslår motionen

Ärendebeskrivning

Centerpartiet har genom Marie Lindh Eriksson och Sigbritt Segergren inkommit med en motion om att införa huskurage i Valdemarsviks kommun.

Huskurage är en ideell förening med målet att förebygga och förhindra våld i nära relationer. Att införa huskurage handlar om att anta en policy bestående av; rutiner för att knacka på hos grannen, vid behov att hämta hjälp av andra kommuner och att ringa polisen vid situationer som kräver det.

Förslag till beslut

Förvaltningen anser att motionens syfte och intention är viktig. Dock blir det svårt att realisera en policy, då kommunen inte har möjlighet att vara bärare av den. Kommunen saknar ett eget bostadsbolag och äger endast ett fåtal lägenheter, som planeras för försäljning.

Med ovanstående i beaktning är förslaget att kommunfullmäktige avslår motionen om att kommunen inför Huskurage.

Beslutsunderlag

Skrivelse från Staben 2019-06-03.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen, akten

Justerare

.....

.....

Motion**Huskurage – räddar liv och förebygger våld**

Det uppskattas att runt 20 personer varje år dör till följd av våld från en partner eller tidigare partner. Av dessa är 14 stycken kvinnor som mördats av sin tidigare eller nuvarande man.

I majoriteten av fallen har våldet pågått under en längre tid, då framförallt inom hemmets fyra väggar. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är ett av de fyra jämställdhetspolitiska målet och något som vi självklart vill bidra till. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är dock inte bara att uppfylla ett jämställdhetspolitiskt mål det är också att rädda liv.

Utöver våldet som vuxna utövar mot andra vuxna uppskattas det att 200.000 barn i Sverige upplever våld i hemmet. Det innebär att var tionde barn lever i en miljö där det förekommer våld. Våldet sker ofta i hemmet, bakom stängda dörrar, men det är inte en ursäkt för att låta bli att agera. Därför finns Huskurage.

Huskurage är en ideell förening med målet att förebygga och förhindra våld i nära relationer. Föreningen har utarbetat en metod framtagen av föreningens grundare, kriminologen Nina Rung och Peter Svensson som arbetat i flera år med våldsförebyggande arbete.

Metoden går ut på att ge grannar ett verktyg att agera, för att få en möjlighet att visa omtanke och omsorg mot våra grannar då någon far illa. Det hela är alltså civilkurage, i husen där vi bor.

Att införa Huskurage är inget som är krångligt eller innebär en stor kostnad. Det handlar om att anta en policy om hur vi önskar att boende agerar vid oro för våld. policyn består av:

- Knacka på hos grannen.
- Vid behov hämta hjälp av andra grannar.
- Ring polisen vid situationer som upplevs akuta eller hotfulla.

Policyn kan spridas genom utskick till boende eller genom att sättas upp i trapphuset. Med Huskurage är vi tydliga och tydligt visar att vi är emot våldet. Genom Huskurage vet utsatta även att det finns hjälp att få och de som slår vet att de inte längre kommer kunna fortsätta i det tysta. Detta leder till att vi tillsammans skapar en norm där vi agerar och hjälper både vuxna och barn till ett liv fritt från våld.

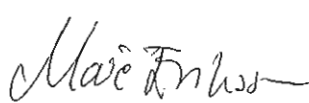
En rad bostadsbolag, bostadsrättsföreningar och kommuner har redan infört Huskurage.

Centerpartiet i Valdemarsviks kommun vill att Huskurage införs som norm i kommunen och att vi tillsammans ansvarar för utbildningsinsatser och implementering av policyn. Därmed kan vi förebygga våld och rädda liv.

Vi yrkar:

Att Valdemarsviks kommun inför Huskurage

Att Kommunen genomför utbildnings- och informationsinsatser så att implementering sker snarast.

Marie Lindh Eriksson och Sigbritt Segergren

Centerpartiet i Valdemarsvik

VALDEMARSVIKS KOMMUN	
För kändedom	
2017-04-04	
Dnr	KS-SA 2017-37
Dp/Obj	

KF § 41

Motioner

Kommunfullmäktiges beslut

1. Motionerna överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Ärendebeskrivning

Vid dagens sammanträde överlämnas följande motioner:

- Från Jonas Andersson (V): "Tillgänglighet till kollektivtrafik" - Dnr KS-SA 2017/36 101.
- Från Marie Lindh Eriksson (C) och Sigbritt Segergren (C): "Huskurage – räddar liv och förebygger våld" – Dnr KS-SA 2017/37 101.
- Från Moderaterna: "Ställplatser för husbilar hela året?" – Dnr 2017/38 101
- Från Stefan Kemle (M) "Att nå fler företagsentreprenörer" – Dnr KS-SA 2017/39 101
- Från Stefan Kemle (M) "Försäljning av kommunalt ägda objekt" – Dnr KS-SA 2017/40 101
- Från Stefan Kemle (M) " Uppföljning av beslutade projekt" – Dnr KS-SA 2017/41 101

Beslutet skickas till:
Respektive handläggare
Akterna

Justerare

 Jan Karlsson (S)

 Ted Starkås (S)

 Sigbritt Segergren (C)

(8)

KS-SA.2018.93

Valärenden 2019 - Val av krisledningsnämnd

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunchef och Stab

Dennis Gidlund

0123-191 82

dennis.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Val av krisledningsnämnd

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige utser för mandatperioden till och med 2022-12-31 nedanstående 13 ledamöter och 13 ersättare samt ordförande, 1:e vice ordförande samt 2:e vice ordförande i kommunens krisledningsnämnd.

Ledamöter:

1. Ted Starkås (S)
2. Nhela Ali (S)
3. Ulla Wallering Fall (S)
4. Mattias Geving (S)
5. Jenny Elander Ek (C)
6. Anders Carlsson (C)
7. Rosa Jonsson (C)
8. Anna Nilsson (M)
9. Per Hollertz (M)
10. Anders Sjölander (M)
11. Marianne Svensson (KD)
12. Göran Hargestam (SD)
13. Robert Kronqvist (SD)

Ersättare:

1. Malin Andersson (S)
2. Lars Beckman (S)
3. Maud Carlsson (S)
4. Jessica Ek (S)
5. Torvald Karlsson (C)
6. Jonas Andersson (V)
7. Daniel Johnsson (C)
8. Carina Thuresson (M)
9. Hans Andersson (M)
10. Martin Jemsö (M)
11. Lars Lundqvist (LpO)
12. Kurt Olsson (SD)
13. Conny Larsson (SD)

Ordförande

Skrivelse med beslutsförslag

Ted Starkås (S)

**1:e vice ordförande
Jenny Elander Ek (C)**

**2:e vice ordförande
Per Hollertz (M)**

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade att 2019-05-27 anta reviderat reglemente för krisledningsnämnden. Enligt reglementet ska 13 ledamöter och 13 ersättare väljas. Det finns ingen skrivning om personunion med kommunstyrelsen men förslaget är att samma ledamöter och ersättare väljs till krisledningsnämnden som sitter i kommunstyrelsen.

Detta förslag är kommunicerat med valberedningens ordförande, Mikael Jonsson (S), och vice ordförande, Per Hollertz (M), som inte hade några invändningar mot förslag på namn och att förvaltningen tar fram förslag på krisledningsnämnden ledamöter och ersättare.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Dennis Gidlund
Utredare

(9)

KS-KcS.2019.51

**Yttrande - Detaljplan Gryts Prästgård 1:37
Valdemarsviks kommun**

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunchef och Stab
Monika Hallberg

0123-192 93

monika.hallberg@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande - Detaljplan Gryts Prästgård 1:37 Valdemarsviks kommun

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom samrådshandling för detaljplan gällande Gryts Prästgård 1:37.

Ärendebeskrivning

Planförslaget är framtaget inom ramen för ett EU-projekt som startades i januari 2018. Projektet syftar till öka medborgardeltagandet vid utarbetande av detaljplan i kustnära lägen. Nya metoder för detta ska tas fram i projektet.

Naturreseptet Ekön är det område som är utvalt utifrån områdets unika karaktär. Där finns en campingverksamhet som vill utvecklas samt privata fastigheter belägna inom området.

En omfattande dialog med fastighetsägarna har föregått framtagningen av planförslaget. Ytterligare dialog kommer att ske med allmänheten och intresseorganisationer.

Kommunens vilja till utveckling av Ekön framgår av Översiktsplanen (ÖP), antagen 2018 och denna detaljplan är förenlig med ÖP:n.

Detaljplaneförslaget definierar hur Ekön ska utvecklas i framtiden. Den reglerar hur campingverksamheten får utvidgas gällande geografisk utökning och byggrätt. Planen möjliggör även upprättande av en naturhamn och ökning av antalet bryggor i hamnen.

Förslag till beslut

Valdemarsviks kommun är positiv till planförslaget och bedömer inte att det kolliderar med andra utvecklingsplaner, som idag finns, i tex ÖP:n. Vi ser ett stort värde i att förslaget tagits fram i dialog med fastighetsägare och att även andra intressenter kommer att involveras i

Skrivelse med beslutsförslag

den kommande processen.

Kommunen är beredd att delta i utvecklingsarbetet och avser att i budgetberedningsprocess initiera frågan om hur ett sådant arbete ska utformas över tid. Detta blir dock en senare fråga, när planen också är antagen i ett laga kraftvunnet beslut.

Monika Hallberg
kommunchef

Beslutet skickas till
Samhällsplanering Plan/Bygg

Tjänsteställe/Handläggare
Samhällsplanering/Plan och bygg
Aline Eriksson
0123-19306
aline.eriksson@valdemarsvik.se

Valdemarsviks kommun
Kommunstyrelsen

615 80 Valdemarsvik

VALDEMARSVIKS KOMMUN	
För kallelse	
2019-07-10	
Dnr	Vald/Handl
Dpl/Obj	

Samråd av förslag till detaljplan för fastigheten GRYTS PRÄSTGÅRD 1:37 Valdemarsviks kommun, Östergötlands län

Sektor Samhällsbyggnad och Kultur har upprättat ett förslag till detaljplan för fastigheterna Gryts Prästgård 1:37 m.fl. Planområdet är beläget på Ekön, cirka 3,3 kilometer från Gryt. Området gränsar till dels skärgården men även Svenska kyrkans mark. Arealen är ca 70 hektar.

Syftet med detaljplanen är att definiera hur naturreservatet för Ekön ska utvecklas i framtiden.

Detta görs genom att reglera hur campingens verksamhet får vidgas i fråga om geografisk utbredning och byggrätt. Planen ämnar även till att säkerställa och utvidga byggrätten för en del av fastigheterna, vilka ligger inom planområdet.

Detaljplanen syftar även att möjliggöra upprättandet av en naturhamn och öka antalet bryggor inom planområdet.

Planens genomförande bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan och därför har ingen miljökonsekvensbedömning upprättats.

Planen bedöms vara förenlig med kommunens översiktsplan.

Samrådstid: 2019-07-08 - 2019-09-08

Så kan du lämna dina synpunkter eller godkänna förslaget

Här kan du läsa hela planförslaget:

- <https://bit.ly/2RLCtU5>
- I receptionen på kommunhuset Strömsvik, Storgatan 37, Valdemarsvik

Önskar du få samrådshandlingarna i pappersformat, kontakta Samhällsplanering/Plan och Bygg, Tel växel 0123-191 00.

Eventuella synpunkter på planförslaget lämnas **skriftligen** och ska senast den **08 september 2019** ha inkommit till

Valdemarsviks kommun
Samhällsplanering plan/bygg
615 80 VALDEMARSVIK

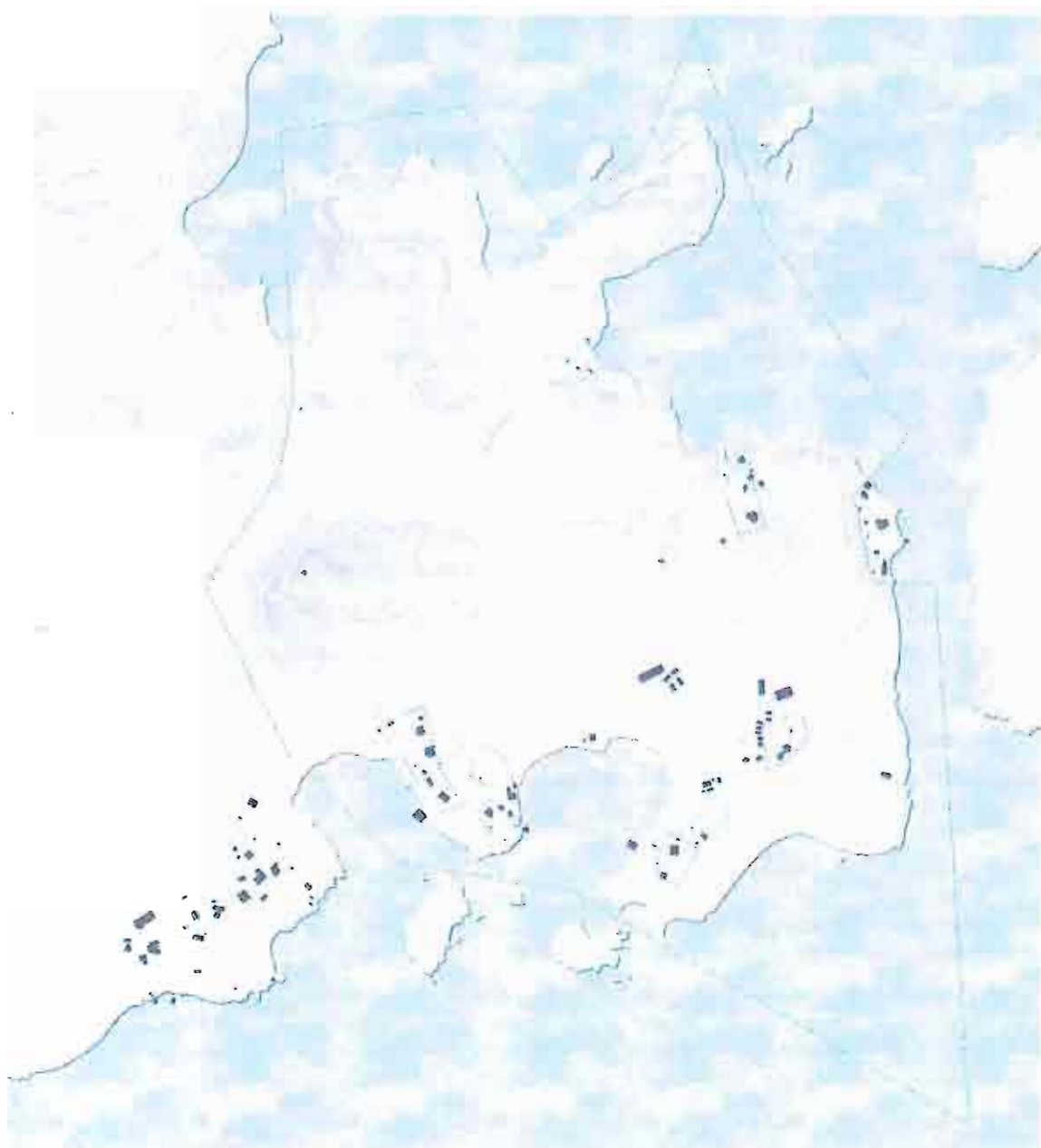
De uppgifter du lämnar till kommunen behandlas enligt reglerna i Dataskyddsförordningen (GDPR).

Du måste lämna **skriftligt** svar för att senare ha rätt att överklaga om du anser att kommunen inte har tillgodosett dina synpunkter när detaljplanen antas.

VALDEMARSVIKS KOMMUN
Samhällsplanering/Plan och Bygg

VALDEMARSVIKS
KOMMUN

Detaljplan för fastighet GRYTS PRÄSTGÅRD 1:37 m.fl.

PLAN.2012.8

Valdemarsviks kommun

Samrådshandling
Planbeskrivning

Upprättad 2019-06-04

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Planhandlingar	3	Undersökning av betydande miljöpåverkan (UBM)	11
BAKGRUND	3		
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	3	FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER	12
PLANFÖRFARANDE	4	Natur	12
FÖRENLIGHET MED 3, 4 OCH 5 KAP. MB	4	Miljöförhållanden	13
PLANDATA	4	Bebyggelseområden	14
Läge, areal och omfattning..	4	Friytor	15
Markägoförhållanden.....	4	Vattenområden	16
TIDIGARE		Gator och trafik	17
STÄLLNINGSTAGANDEN	5	Teknisk försörjning	17
Översiktliga planer och program.....	5	Sociala frågor	18
Befintliga detaljplaner.....	5	GENOMFÖRANDE	19
Områdesbestämmelser och förordnanden.....	6	Organisatoriska frågor	19
(strandkydd, biotopskydd, naturreservat)	6	Avtal	19
Riksintressen.....	7	Fastighetsrättsliga frågor	19
Kommunala beslut.....	10	Ekonomiska frågor	20
		Konsekvenser av planens genomförande	20
		MEDVERKANDE I PLANARBETET	21

Planhandlingar

Detaljplanen består av plankarta med planbestämmelser och illustration, planbeskrivning, undersökning av betydande miljöpåverkan, samt fastighetsförteckning.

BAKGRUND

Ett EU-projekt påbörjades årsskiftet 2018 med syfte att öka, samt skapa nya metoder för medborgardeltagande i kustnära lägen. Projektets namn är Coast4Us och är ett samarbete mellan svenska, estländska, åländska och estniska kommuner.

I Valdemarsvik valdes naturreservatet Ekön ut som pilotprojekt med grund i områdets unika karaktär som naturreservat, med campingverksamhet som vill utvidgas och privata fastigheter insprängda inom detta.

En omfattande medborgardialog är därför en del av detta planarbete och resultatet är ett försöka att sammanväga alla åsikter och tankar från medborgare, fastighetsägare, verksamheter och kommunpolitiker.

Ett diskussionsmöte har skett i oktober 2018 då allmänheten bjöds in till ett möte på campingen för att tillsammans diskutera och skissa på hur de vill att Ekön ska utvecklas.

En omfattande dialog har skett med de fastighetsägare som finns inom planområdet för att dels säkerställa deras fastigheter i framtiden men även deras idéer och tankar om Ekön naturreservat.

Framledes ska ytterligare dialog ske med allmänheten och intresseorganisationer.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med detaljplanen är att definiera hur naturreservatet för Ekön ska utvecklas i framtiden.

Detta görs genom att reglera hur campingens verksamhet får utvidgas i fråga om geografisk utbredning och byggrätt. Planen ämnar även till att säkerställa och utvidga byggrätten för en del av fastigheterna, vilka ligger inom planområdet.

Detaljplanen syftar även att möjliggöra upprättandet av en naturhamn och öka antalet bryggor inom planområdet.

PLANFÖRFARANDE

Detaljplanen handläggs enligt PBL, SFS 2014:900/902, och med standardförfarande.

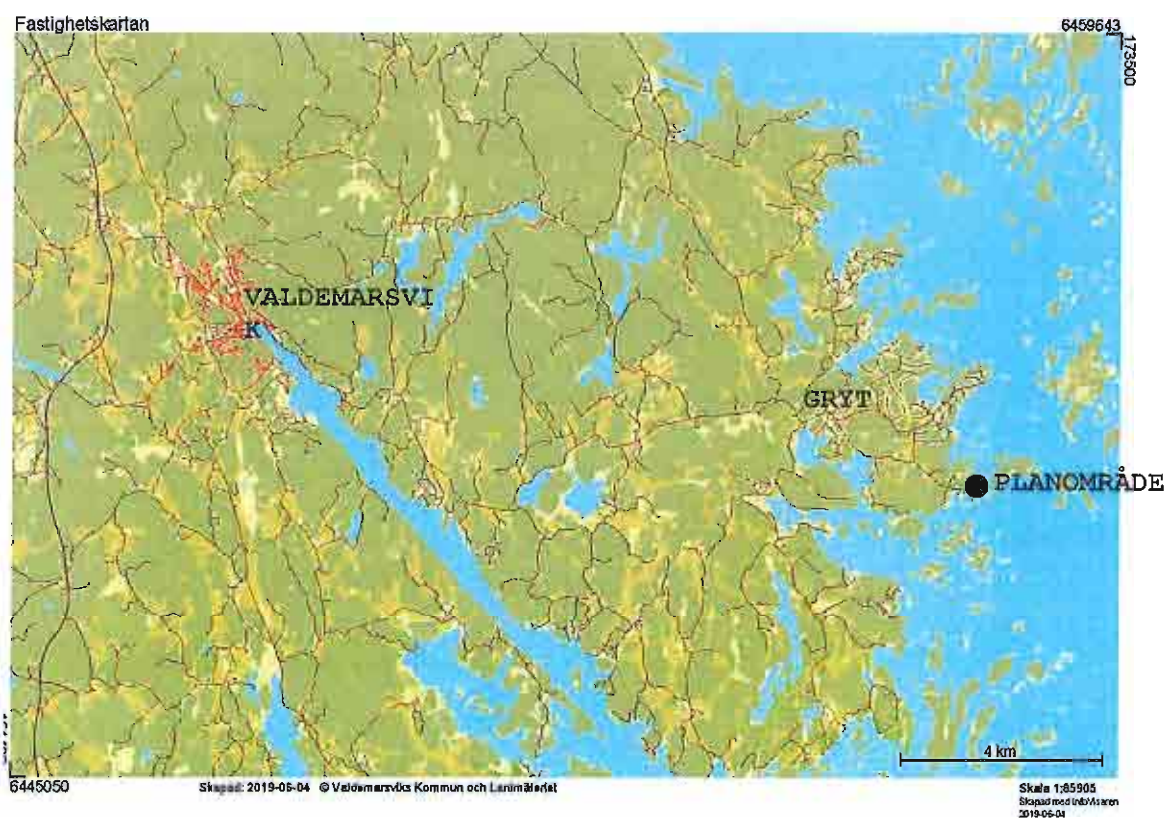
FÖRENLIGHET MED 3, 4 OCH 5 KAP. MB

Planförslaget bedöms vara förenligt med en ur allmän synpunkt lämplig användning av mark och vattenområden enligt bestämmelserna i 3, 4 och 5 kap. MB.

PLANDATA

Läge, areal och omfattning

Planområdet är beläget på Ekön, cirka 3,3 kilometer från Gryt. Området gränsar till dels skärgården men även Svenska kyrkans mark. Arealen är ca 70 ha.

Markägoförhållanden

Hela fastigheten GRYTS PRÄSTGÅRD 1:37 ägs av Valdemarsviks kommun. Övriga fastigheter inom planområdet är mindre privata bostadsfastigheter.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer och program

KOMMUNENS ÖVERSIKTSPLAN

Eköns camping ska enligt översiktsplanen utvecklas. Gryt-Fyrudden har ett utbyggt vägnät, fungerande skärgårdstrafik, samhällsservice, målpunkter för besöksnäringen, genuin skärgårdsmiljö och ett strategiskt läge förhållandevis nära väg E22. Detta gör området till ett av kommunens mest intressanta områden. Skyddad natur finns inom Eköns naturreservat och riksintresse omfattar hela området. Detta utgör dock inte hinder för utvecklingen av tätorter eller av det lokala näringslivet.

Översiktsplanen uttrycker att Eköns camping och friluftsområde är mycket attraktivt och därför borde ges möjlighet att utvecklas, samt säkerställa befintlig bebyggelse. Det föreslås i översiktsplanen att campingområdet utvidgas inom Eköns friluftsområde. Detta förutsätter att strandskyddet upphävs. Förslaget ska ta hänsyn till risk för havsnivåhöjning samt att området ingår i ett naturreservat. Området ligger dessutom till stora delar inom riksintresse för friluftsliv och för naturvård, samt delvis av riksintresse för kulturmiljövård. Det är därför av största vikt att framtida utveckling av området sker i samspel med naturreservatets syften och i enlighet med de riksintressen som berör området.

I Översiktsplanen ges också rekommendationer för byggande i skärgården. De som berör Eköns utveckling är:

- *Hänsyn ska tas till landskapsbilden, till natur-
kulturmiljö- och friluftsvärden samt till eventuella
störnings- och säkerhetsrisker.*
- *Ny bebyggelse bör i första hand tillkomma som
komplettering till befintlig bebyggelse.*
- *Anpassa byggnadernas läge på tomten efter
byggnadssättet på platsen.*
- *Anpassa höjderna på tomterna till omgivningen så att
det blir en naturlig övergång.*
- *Välj hustyp och färgsättning som anknyter till det äldre
byggnadssättet.*

Planförslaget är således förenligt med Valdemarsviks Översiktsplan (2018).

Befintliga detaljplaner

För området finns ingen gällande detaljplan.

Områdesbestämmelser och förordnanden

(strandskydd, biotopskydd, naturreservat)

NATURRESERVAT FÖR FASTIGHETEN PRÄSTGÅRDEN 1:37

Hela planområdet är ett naturreservat sedan 1977. Detta på grund av att området är ett lättillgängligt kustområde med attraktiv natur samt är av stort värde för friluftslivet. Syftet med naturreservatet är att bevara ett värdefullt område för det rörliga friluftslivet samt genom diverse åtgärder förbättra allmänhetens möjligheter att utnyttja detta. Hänsyn ska tas till områdets karaktäristiska naturtyper och dess växt- och djurliv. Föreskrifterna för naturreservatet går att läsa i sin helhet i bilaga 1.

Länsstyrelsen utfärdade 2009 ett tillstånd för utveckling av Eköns camping. Detta beslut tillåter bl.a. marklov för planeringsarbete för husvagnsuppställning alternativt uthyrningsstugor, samt dispens från byggnadsförbudet avseende strandskydd för dessa åtgärder med stöd av MB 7 kap. 18§.

Förslaget anses inte påverka naturreservatet negativt då den campingverksamhet som vidgas ger fler människor tillgänglighet till det rörliga friluftslivet. Det område för campingverksamhet som tillkommer ligger på ängsmark som inte nyttas för friluftslivsaktiviteter.

Förslaget förutsätter att naturreservatet ombildas för att kommunal mark ska kunna köpas av fastighetsägare för att öka

fastighetsstorleken. Detta beskrivs utförligare i avsnittet och bebyggelse, samt avsnittet om fastighetsrättsliga frågor.

STRANDSKYDD

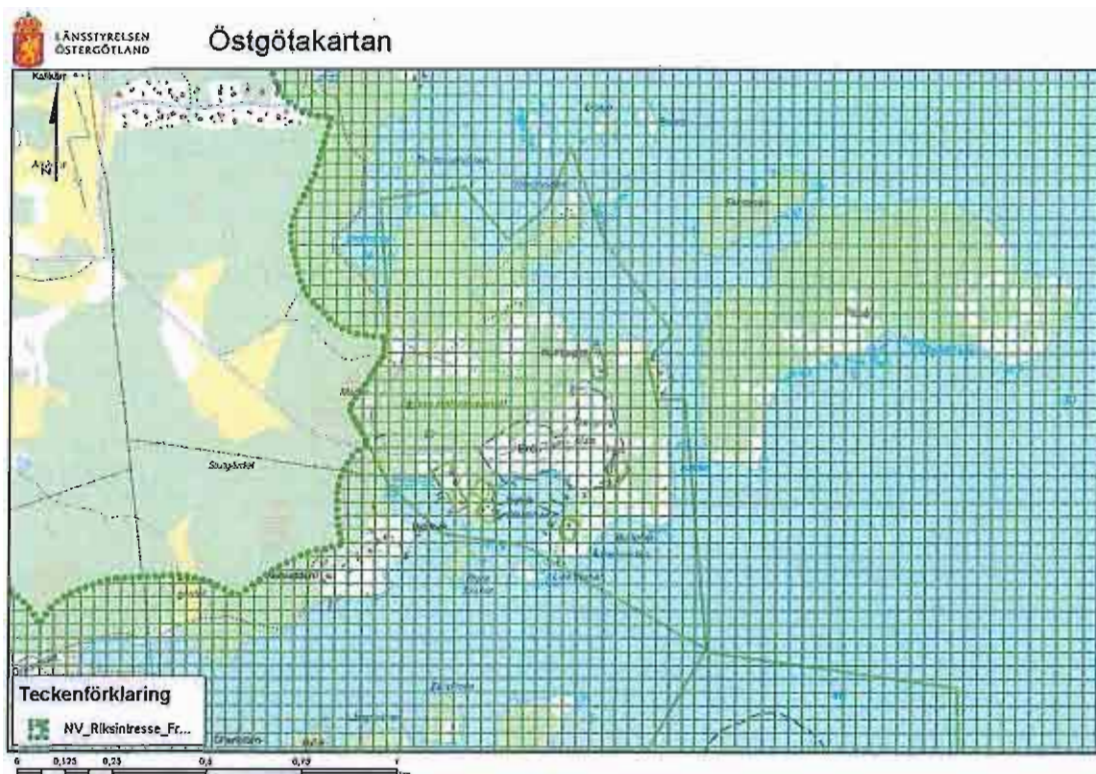
Figur 1. Område med strandskydd är markerat i rött.

Inom planområdet gäller utökat strandskydd på 150 meter. Strandskyddet upphävs för den befintliga bebyggelsen, utökning av byggrätt för privata fastigheter, de tillkommande stugorna inom campingområdet samt de övernattingsstugor som tillkommer genom planförslaget. Den totala tillkommande byggrätten som föreslås få strandskyddsdispens uppgår till 6672 m² varav 2419 m² är ny bebyggelse.

Inom vattenområde upphävs strandskydd för befintliga bryggor, nya bryggor, samt tillkommande småbåtshamn. Ny byggrätt som föreslås få strandskyddsdispens uppgår till 2053 m² varav 1254 är nytt område för bryggor.

Riksintressen

RIKSINTRESSET FÖR (RÖRLIGT) FRILUFTSLIV

Hela planområdet omfattas av riksintresse för friluftsliv.

Den vidsträckta och finskurna Östgötaskärgården är av utomordentligt stort värde för friluftslivet.

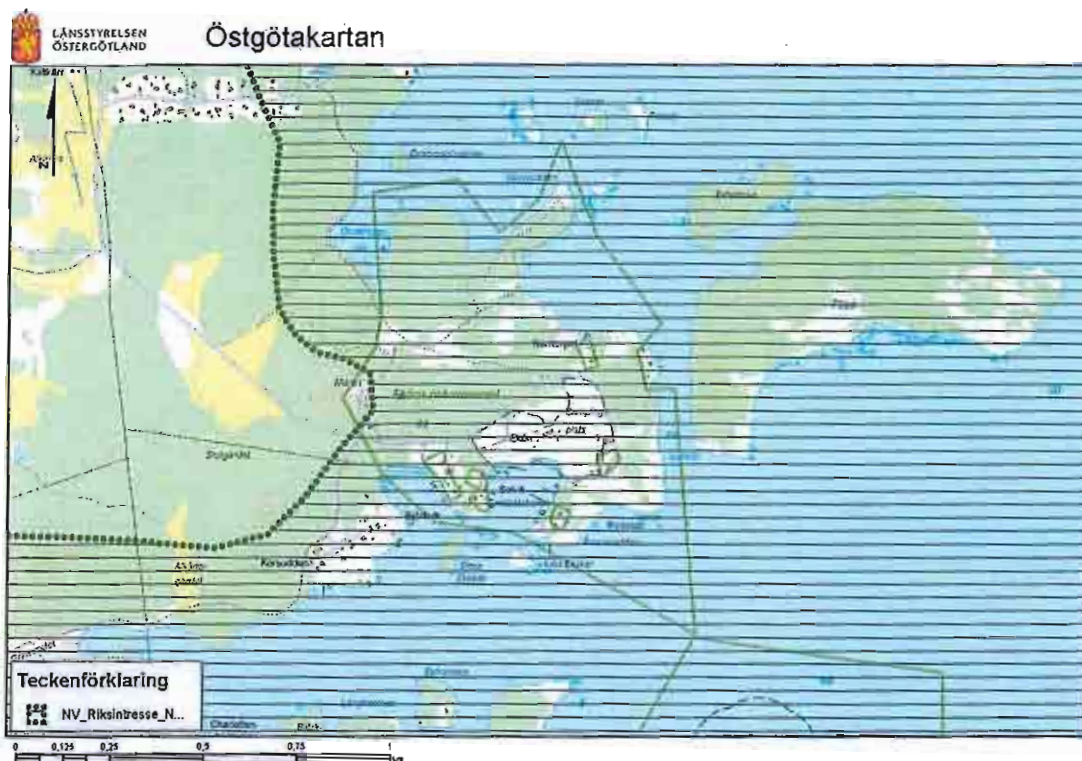
Huvudkriterierna för utpekandet av riksintresse-området är:

- Särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer.
- Område med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.
- Område med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Detaljplanen ämnar inte påverka riksintresset för friluftsliv negativt. Snarare göra insatser för att utveckla friluftslivet i området genom att möjliggöra verksamheter för friluftslivet, upprätta fler bryggor för vattenknutna aktiviteter.

Den utveckling av campingen som föreslås bedöms inte påverka möjligheten till friluftaktiviteter i området genom att dessa placeras låglänt och ej i anslutning till kustlinjen.

RIKSINTRESSET FÖR NATURVÅRD

Planområdet i sin helhet omfattas av Riksintresse för naturvård.

Den vidsträckta och finskurna Östgötaskärgården med sin mångfald av naturmiljöer är en helt unik miljö och av utomordentligt stort naturvärde.

Riksintresset påverkas genom att campingverksamheten utvidgas centralt inom planområdet till den ängsmark som tidigare varit camping för tält. Denna påverka bedöms dock vara av mindre slag eftersom denna ängsmark tidigare varit camping. En naturvärdesinventering ska tas fram för att säkerställa att inga höga naturvärden påverkas negativt.

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD

Undersökning av betydande miljöpåverkan (UBM)

En UBM har upprättats. Den samlade bedömningen är att en ändring genom tillägg till den gällande detaljplanen *inte kan* antas medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas.

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Natur

MARK, VEGETATION OCH DJURLIV

Området inom reservatet kännetecknas av hållmarker med mellanliggande dalgångar och låglänta strandpartier. Det finns spår av inlandsisen i form av jättegrytor i hållmarksmiljöerna samt zoner av klappersten i de nedre delarna av hållmarkskullarna vilka indikerar tidigare strandlinjers lägen. Förutom vassbevuxna ytor i anslutning till stranden samt en mindre sumpskog i reservatets västra del är markerna inom reservatet skarpa, torra eller friska.

Hållmarksmiljöerna är bevuxna med en gles skog där tall dominerar. Det finns inslag av gran samt lövträd som asp, björk, rönn och oxel. Det finns lite tätare skogsbestånd längs hållmarkskullarnas nedre delar, med tall som det dominerande trädslaget men finns vissa inslag av gran och ek. Trädskiktet på hållmarkerna är medelålders till gammalt och på vissa håll börjar träden nå kronmognad. Det finns äldre stubbar som antyder att plockhuggning har genomförts i någon form av småskaligt bondeskogsbruk. Det förekommer död ved i måttliga mängder, bland annat som lågor och torrtäd av tall och gran. Det finns även död ved i form av döda grenar eller stampartier från de stående tallarna. De lågläntare delarna av naturreservatet innehåller äldre träd, både tall och ek, men i stort är skogen i slutningarna lite yngre. Längst i väster finns en mindre sumpskog där yngre lövträd dominerar, som björk och klibbal.

Det finns en hel del buskar i de öppnare delarna av hållmarkerna samt i kantzoner mot annan mark, det handlar om främst en, men också blommande buskar och småträd av exempelvis slån, rosor, björnbär och vildapel. Det saknas ofta fältskikt på hållmarkerna men i svackor kan en hitta bergven, kruståtel och vårspärgel. I övrigt är det lavar som dominerar, bland annat bägarlavar (*Cladonia* spp, renlavar, *Cladina* spp) och tuschlav eller navellavar (*Lasallia pustulata* och *Umbilicaria* spp).

Planförslaget innebär att det låglänta område centralt inom planområdet kommer omvandlas från ängsmark till campingområde. Detta område har tidigare varit åkermark som därefter blivit äng och använts som camping för mindre tält. Området har benämnts som "ungdomscampingen" i dialogprocesserna kring utvecklingen av Ekön. I skötselplanen för området beskrivs områdets största värde som en producent av pollen och nektar.

Den småbåtshamn som föreslås i Drottningvik innebär en viss påverkan på naturen i anslutning till vattenområdet. Naturen i anslutning till viken är mestadels gles hållmarkstallskog av varierande ålder. Denna naturtyp är den vanligast förekommande inom naturreservatet och den påverkan en småbåtshamn skulle innebära på naturen får ändå bedömas som liten.

Kommunen bedömer att planförslaget i sin helhet innebär ringa påverkan på naturen inom planområdet. Genom detaljplanen fastställs även gränser för bebyggelse och därigenom skyddas naturmark genom planbestämmelser.

LANDSKAP

Området har en sprickdalsterräng med gles be vuxna hållmarker och mellanliggande dalgångar av varierande storlek och djup, vilket är typiskt för det Östgötska kust- och skärgårdslandskapet. Det finns även tydliga spår efter inlandsisen på kustklipporna, bland annat så kallade jättegrytor.

Planförslaget innebär att dels ett nytt område för camping skapas där ängsmark finns i nuläget, samt att ytterligare bryggor upprättas för småbåtshamn i Drottningvik och mindre bryggor föreslås längs med klipphällarna.

Att utöka antalet bryggor inom planområdet anser kommunen inte påverkar skärgårdens landskapsbild negativt utan bedöms vara en del av skärgårdslandskapet.

Det tillkommande område för camping som tillkommer ligger väldigt låglänt inklämt mellan hållmarkerna vilket gör att campingområdet inte syns utifrån kusten och därmed inte påverka landskapsbilden påtagligt.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Berggrunden inom reservatet består bland annat av hälleflintor eller leptiter, vilka är omvandlade vulkaniska bergarter med en granitisk mineralsammansättning. Denna typ av bergarter är relativt svårvittrade och ger till övervägande del en mager jordmån.

Det saknas lösa jordlager uppe på hållmarkerna medan en i zonen med klappersten hittar ett grunt och relativt magert jordtäckte. Det finns djupare jordar bestående av marina sediment i strandmiljöer och i dalgångar.

Miljöförhållanden

MILJÖKVALITETSNORMER

Planförslaget påverkar inga av miljö kvalitetsnormerna.

FÖRORENAD MARK

Inom planområdet har ingen förorenad mark påträffats och eftersom det är ett naturreservat som tidigare varit äldre åkermark bedöms inte några vidare undersökningar av föroreningar vara nödvändiga.

RADON

Ny bebyggelse ska uppföras radonsäkert.

STÖRNINGAR OCH RISKER

Inom planområdet har inga större störningar och risker identifierats. Planförslaget innebär inte någon påtaglig förändring av detta.

Bebyggelseområden

BEBYGGELSE

I dagsläget finns det 10 bostadsfastigheter och ett campingområde inom planområdet. Bebyggelsen för bostadsfastigheterna har en stor variation när det kommer till höjd, storlek och karaktär. De största huvudbyggnaderna ligger på strax över 100 m² och de mindre ligger mellan 50 och 80 m².

De flesta bostadsfastigheter har också en eller flera komplementbyggnader av varierad karaktär och storlek, de flesta håller sig dock under 30 m².

På campingområdet finns i nuläget ett servicehus, reception med restaurang, samt 13 stugor. Servicehus och reception är de byggnader som dominerar inom planområdet med storlek på över 200 m². Det finns 4 stugor, vilka har en storlek på ca 33 m², sedan finns det 9 stugor vilka har storlek mellan 18-22 m².

I övrigt finns det mindre byggnader för friluftslivet runt om i naturen – vindskydd, byggnad för kajakuthyrning, utkikstorn och dylikt. Det finns även båthus vilka ligger på kommunens mark men som privata fastigheter nyttjar genom servitut.

Förslaget medför att de flesta bostadsfastigheter får en ökad byggrätt. Denna ökning är uträknad för att vara i proportion till fastighetens storlek. I övrigt säkerställs den befintliga bebyggelsen på fastigheterna.

Inom det befintliga campingområdet föreslås ett område för stugor (O) Den totala byggrätten inom området är 750 m² och varje stuga får vara 50 m² vilket resulterar i maximalt 15 stugor. Dessa ska vara tillgänglighetsanpassade och ska göras

tillgänglighetsanpassade utan omfattande sprängning. Stugorna ska vara i en plan och har därför maximal nockhöjd på 4 meter.

I övrigt ökas byggrätten inom det befintliga campingområdet (N) med 17 m² och största tillåtna byggnadsarea är 280 m², vilket är ungefärlig storlek på befintligt servicehus. Nockhöjd regleras till befintliga höjder på bebyggelse inom campingområdet.

Det nya campingområdet (N) som föreslås på den befintliga ängsmarken föreslås en byggrätt på 200 m², enskild byggnad får ha en maximal area av 100 m². Denna byggrätt är för upprättandet av mindre servicehus med toaletter och möjligtvis dusch för campinggästerna. Även småbåtshamn i Drottningvik kan nyttja dessa servicebyggnader.

Det finns ett gammalt värn vid planområdets sydöstra udde. Planförslaget möjliggör handelsverksamhet i anslutning till detta värn. Förslagsvis någon semi-offentlig verksamhet, som café, restaurang, eller kiosk. Eftersom Valdemarsviks kommun äger marken preciseras inte typ av verksamhet i plankartan.

SERVICE

Inom planområdet finns restaurang med mindre kioskverksamhet.

Närmsta matvarubutik finns i Fyruddens hamn cirka 3,5 km från planområdet.

Närmsta förskola ligger i Gryt cirka 3 km från planområdet. Grundskola finns i Valdemarsviks tätort, cirka 20 km från planområdet. I tätorten finns övrig service.

BYGGNADSKULTUR OCH GESTALTNING

Bebyggelsen inom planområdet är av mycket varierande karaktär. Mestadels mindre fritidsbebyggelse av äldre karaktär.

FORNLÄMNINGAR

Inga fornlämningar har påträffats inom planområdet. På Ekholmen intill planområdet finns det två husgrunder som inte har daterats tydligare.

SKYDDSRUM

Inom planområdet finns det ej några skyddsrum.

Friytor

PARK OCH NATURMILJÖ

Några parker finns ej inom planområdet, dock är planområdet naturreservat, vilket innebär att större delen är naturområde i nuläget.

Planförslaget innebär att en del av planområdet kommer omvandlas från naturmark till campingområde. Detta gör att området inte blir lika orört som tidigare. Men en omvandling medför även att området tillgängliggörs för fler människor genom att större krav sätts på tillgänglighet.

Även en viss yta av naturmarken tillförs de bostadsfastigheter som ligger inom planområdets västra del. Denna naturmark bedöms inte vara av särskilt högt allmänintresse då det är inklämt mellan bostadsfastigheter.

I övrigt skyddas naturmark genom att få bestämmelsen NATUR, vilket medför att enbart byggnader får uppföras som är för det friluftslivets behov.

LEK OCH REKREATION

Inom planområdet finns en lekplats intill campingområdet. Denna är av sämre skick och därför möjliggör planförslaget ett större område där lekplats får upprättas.

Det finns också en verksamhet som hyr ut kajaker och ordnar turer i skärgården med kajak. Denna verksamhet har användningen friluftsliv och camping (N) i plankartan.

I övrigt ger skärgårdsnaturen i området goda möjligheter till rekreation genom bad och vandring.

Vattenområden

Inom planområdet finns ett omfattande vattenområde. Det finns i nuläget ett 10-tal bryggor i anslutning till Solvik. Planförslaget medför att två ytterligare bryggor kan upprättas i Solvik, men vattenområdet bedöms inte klara mer verksamhet.

En del av bostadsfastigheterna har bryggor, varav en del ligger inom fastigheten och andra ligger på kommunens mark men med servitut att nyttjas av bostadsfastigheterna. Enbart en fastighet Gryts Prästgård 1:17 får en ytterligare möjlighet att upprätta en brygga på 31 m².

Planförslaget föreslår att småbåtshamn ska upprättas i Drottningvik. Detta område föreslås få bryggor till en maximal area av 600 m². Att utvidga möjligheten till att nyttja skärgården med fritidsbåt bedömer kommunen vara förenligt med naturreservatets syfte att tillgängliggöra området för det rörliga friluftslivet.

Totalt utökas byggrätten för bryggor med 1254 m² genom planförslaget. Strandskyddet föreslås upphävas för alla vattenområden med bryggor, totalt 2053 m².

Gator och trafik

VÄG OCH TRAFIK

Planområdet nås genom en 3 meter bred väg som ansluter till väg 212 och har sitt slut inom planområdet. Denna väg har bestämmelsen VÄG i plankartan och ämnas inte förändras genom planförslaget.

Det finns mindre vägar inom planområdet, vilka inte regleras separat utan är angivna som NATUR men där servitut finns från bostadsfastigheterna för att de ska kunna ta sig till och från sina fastigheter. Dessa anges genom en egenskapsbestämmelse om att VÄG får upprättas inom NATUR.

PARKERING

I nuläget finns det parkering längs med vägen ner till campingområdet, samt i anslutning till campingverksamheten. Det har i dialog med allmänheten och fastighetsägare inom planområdet framkommit att detta inte räcker under sommarmånaderna när trafiken är som störst inom planområdet.

Planförslaget medför att parkeringsplatser uppförs i anslutning till det nya området för camping och friluftsliv för att tillgodose behovet av parkering för den nya småbåtshamnen. Även parkeringsplatser föreslås vid Ekövägens södra slut. Även parkeringsplatserna längs med Ekövägen ökar.

KOLLEKTIVTRAFIK

Närmsta busshållplats ligger cirka 19 minuters promenad från planområdet (1,5 km), där buss 464 trafikerar och tar en in till Valdemarsviks tätort där bussbyte kan ske till Söderköping och Norrköping.

I sommar kommer planområdet även trafikeras av skärgårdstrafik som utgår från Fyruddens hamn.

CYKELTRAFIK

I nuläget finns ingen särskild cykelväg inom planområdet.

Teknisk försörjning

VATTEN OCH SPILLVATTEN

I dagsläget är de flesta fastigheter anslutna till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Småbåtshamnen och det nya området för campingverksamhet kommer även de att anslutas till det kommunala vatten och avloppsnätet.

DAGVATTEN

Det finns inget kommunalt dagvattennät inom planområdet. Dagvatten som uppkommer till följd av utvidgning av campingverksamheten föreslås därför tas omhand lokalt.

VÄRME

Enskild uppvärmning sker inom planområdet.

AVFALL

Kommunen ansvarar för avfallshantering inom planområdet.

EL OCH TELE

Det finns luftledningar inom planområdet som kan påverkas av den fastighetsreglering med mark som tillförs fastighet Gryts Prästgård 1:8 från kommunens fastighet.

Sociala frågor

TILLGÄNGLIGHET

Genom den dialog som först med allmänheten har ökad tillgänglighet efterfrågats. I dagsläget är det svårt för människor med rörelsenedsättning att ta sig i området.

Planförslaget möjliggör ett handikappbad i planområdets östra del. Denna föreslås anslutas till Ekövägen genom någon slags spång eller hårdjord yta.

Att parkeringsplatser upprättas vid Ekövägens södra del skapar tillgänglighet till skärgården för de som inte kan gå den bit från nuvarande parkering i anslutning till campingverksamheten.

TRYGGHET OCH JÄMSTÄLLDHET

Planförslaget har ingen positiv eller negativ inverkan på dessa faktorer.

BARNPERSPEKTIV

Vidare dialogarbete kommer föras med barn och ungdomar med rörelsenedsättning för att garantera att deras perspektiv blir iakttaget.

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

TIDPLAN

Planarbetet bedrivs med standardförfarande. Tidplanen är preliminär och kan förändras under arbetets gång.

Samråd Juli 2019

Granskning Oktober 2019

Antagande December 2019

*(Miljö- & byggnämnden /
Kommunfullmäktige)*

Laga kraft Januari 2020

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 15 år från det att detaljplanen vunnit laga kraft.

HUVUDMANNASKAP OCH ANSVARFÖRDELNING

Kommunen är huvudman för allmän platsmark och ansvarar för utbyggnaden av denna. Fastighetsägaren är ansvarig för åtgärder/genomförande inom kvartersmark.

Avtal

PLANAFTAL

Inget planavtal har tecknats då det är kommunen som bekostar detaljplanearbetet.

EXPLOATERINGSAVTAL

Inget exploateringsavtal har tecknats.

Fastighetsrättsliga frågor

FASTIGHETSBILDNING, GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR OCH SERVITUT

Planen medför en fastighetsreglering där 1327 m² tillförs fastighet Gryts Prästgård 1:8 från fastighet Gryts Prästgård 1:37.

Likaså tillförs 1639 m² till fastighet Gryts Prästgård 1:42 från fastighet Gryts Prästgård 1:37.

Även fastighet Gryts Prästgård 1:9 tillförs 470 m² från fastighet Gryts Prästgård 1:37.

Sist tillförs 273 m² till Gryts Prästgård 1:5 från Gryts Prästgård 1:37.

Inom planområdet finns ett antal servitut för båthus, samt bryggor som ligger på kommunens mark men som nyttjas av de privata fastighetsägarna. Det finns även servitut på vägar på kommunens mark vilka nyttjas av privata fastighetsägare.

Även vissa servitut finns på privata fastigheter som nyttjas av andra fastighetsägare.

Planen föreslår inte att nya servitut eller gemensamhetsanläggningar bildas. Inte heller ska de äldre servituten omprövas.

Ekonomiska frågor

PLANEKONOMI

Kommunen ansvarar för genomförandekostnader och anläggningar som berör allmän platsmark (plankostnader, förrättningskostnader, utbyggnad av gata och GC-väg, ledningar och dagvatten, fastighetsbildning, flyttning av ledningar som inte åvilar ledningsägaren).

Fastighetsägaren ansvarar för genomförandekostnader inom egen fastighet. Anslutningsavgifter erläggs enligt taxa.

Kommunen får en ökad driftskostnad för nya gator och ledningar.

TEKNISKA FRÅGOR

Befintliga ledningar bedöms inte påverkas vid ett genomförande av detaljplanen.

UTREDNINGAR

Utredningar som tagits fram under planarbetet är:

Inga utredningar har tagits fram

Konsekvenser av planens genomförande

KONSEKVENSER AV AVVIKELSE FRÅN ÖP

Planen är förenlig med kommunens översiktsplan.

MILJÖKONSEKVENSER – SAMMANFATTNING AV UBM

Den samlade bedömningen är att planens miljöpåverkan är ringa. Detta förutsätter att utredningar görs angående naturvärde, geoteknik, samt dagvatten i de områden som ska exploateras. Planen påverkar inte riksintressen eller miljömål i någon större omfattning och bedömningen är därför att ingen MKB behöver upprättas utan de undersökningar som föreslås är tillfredställande.

SOCIALA KONSEKVENSER

Planförslaget medför en ökad tillgänglighet inom Eköns naturreservat. Detta innebär att fler människor med olika förutsättningar kan nyttja området.

KONSEKVENSER FÖR FASTIGHETSÄGARE SAMT ANDRA SAKÄGARE

Fastighetsägare inom får genom planförslaget ökad byggrätt vilket medför att deras fastigheter kan öka i värde, samt nyttjas i större utsträckning.

Campingens utvidgning medför fler människor som rör sig i området vilket kan medföra med ljud för de boende i området. Utvidgningen sker dock i låglänt område som är avskärmat från bostadsfastigheter vilket gör att påverkan borde vara ringa.

MEDVERKANDE I PLANARBETET

Planarbetet har bedrivits på uppdrag av Valdemarsviks kommun

Detaljplanen har upprättats av Niklas Andersson, Planarkitekt Valdemarsviks kommun.

(10)

KS-KcS.2019.37

Remiss - Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

XXXXX

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunchef och Stab
Monika Hallberg

0123-192 93

monika.hallberg@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Remiss - Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom remissrapporten gällande Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen och Region Östergötland har, tillsammans med andra regionala aktörer, tagit fram ett förslag till Energi- och klimatstrategi för vårt län. Det har skett på grund av att nya globala och nationella klimatmål har antagits under de senaste åren. Strategin syftar till att stödja och vägleda energi- och klimatarbetet i Östergötland och en utgångspunkt är att vi kan göra det tillsammans för att nå längre.

Förslaget till strategi utgår från de globala överenskommelser som gjorts, exempelvis Parisavtalet, FN:s Agenda 2030 samt EU:s Energistrategi 2050.

I Sverige har Riksdagen antagit nya klimatmål, en klimatlag samt inrättat ett klimatpolitiskt råd. De viktigaste målen fokuserar på minskande utsläpp av växthusgaser, energieffektiviseringar och förnybar energi.

Den föreliggande regionala strategin innehåller sex regionala energi- och klimatmål. Dessa mål stämmer väl med den inriktning och målsättningar som Valdemarsviks kommun har arbetat efter under flera år.

Förslag till beslut

Vi bedömer att ett gemensamt strategidokument kommer att stödja vårt och regionens utvecklingsarbete. Kommunen vill gärna samarbeta med övriga kommuner, Länsstyrelsen och Regionen för att vi ska nå de

Skrivelse med beslutsförslag

långsiktiga målen.

Valdemarsviks kommun ställer sig därför bakom den föreliggande remissrapporten. Rapportens innehåll stämmer väl med kommunens uppfattning om behovet av att vidta åtgärder för att reducera klimatpåverkan, genom att vidta åtgärder på både kort och lång sikt. Kommunen avser att de närmaste åren ytterligare förstärka kopplingen mellan de lokala målen och Agenda 2030:s globala målsättningar.

Monika Hallberg
kommunchef

Beslutet skickas till
Länsstyrelsen i Östergötland
Samhällsbyggnadschef
Kommunchef

Remiss

Energi- och klimatstrategi för Östergötland

På global och nationell nivå har nya klimatmål antagits under de senaste åren. Det innebär att vi även behöver nya skarpare målsättningar här i Östergötland. Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland föreslår därför en ny regional energi- och klimatstrategi. Syftet med strategin är att sätta mål och en gemensam riktning avseende energiomställning och begränsad klimatpåverkan.

Strategin innehåller sex regionala mål samt sex insatsområden. Strategin är framtagen av Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland i samverkan med regionala aktörer. Med en gemensam utgångspunkt och genom att arbeta tillsammans kan vi nå längre. Strategin är också tänkt att fungera som ett stöd och vägledning för energi- och klimatarbete i Östergötland.

Strategin är övergripande och vägvisande och innehåller inga konkreta åtgärder. Handlingsplaner med åtgärder kommer att tas fram i nästa steg.

Synpunkter på remissrapporten mottages tacksamt, senast den 30 augusti 2019 till miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se eller per post till Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping. Märk svaret med diarienummer 425-6763-19. Svaren får gärna struktureras enligt:

- Övergripande synpunkter på texten
- Synpunkter på målen
- Synpunkter per insatsområde

Efter justeringar utifrån remissvar kommer den regionala energi- och klimatstrategin att antas av Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland under hösten 2019. Frågor om remissen besvaras av: Sara Nilsson, 010-2235307, sara.nilsson@lansstyrelsen.se eller Joakim Svensson, 010-223 54 65, joakim.a.svensson@lansstyrelsen.se

Vänliga hälsningar

Carl Fredrik Graf

Landshövding

Länsstyrelsen Östergötland

Kaisa Karro

Regionstyrelsens ordförande

Region Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Region
Östergötland

Sändlista

Nedanstående organisationer får remissen. Om ni har kännedom om ytterligare organisationer som borde delges remissen, kontakta Länsstyrelsen Östergötland.

2050

AB Stångåstaden

Agriopt AB

AgroÖst

AIDT energi

Alltransport i Östergötland AB

ALMI Östergötland

Arla Foods AB

Atotech Skandinavien AB

Aurubis Sweden AB

Baroniet Adelswård AB

Berg & Co Fastighetsförvaltning

BillerudKorsnäs Skärblacka

Biototal

Bixia

Bostadsstiftelsen Platen

Boxholms kommun

Boxholms skogar AB

Boxholmshus

Brevens Bruk AB

BTT Plåt AB

Calluna AB

Chargestorm

Cleantech Östergötland

E.ON Sverige

Econova AB

Energifabriken AB

Energimyndigheten

Energiriket

Envima

Envista

Fastighets AB LE Lundberg

Fastighetsägarana GFR

Fastighetsägarana Mittnord

Find Out Technologies AB

Finspångs kommun

Finspångs Solvärme

Finspångs tekniska verk AB

Fiskeby Board

Fitesa

Freudenberg Home and Cleaning Solutions

FVB Sverige AB

Företagarna Östergötland

Försvarsmakten, Helikopterflottiljen Malmen

Gasum AB

Gridcon AB

Grytgöls Bruk AB

Gränges Sweden

Hallins Sales AB

Hela Sverige ska leva Östergötland

HK Scan

Holmen Paper Braviken

Holmen Skog

HSB Östergötland

Hushållningssällskapet Östergötland

Hyresbostäder i Norrköping AB

Häfla Bruks AB

Häradsmarken AB

IBC Solar

Industriell Laststyrning

Kemiverken i Skänninge

Kinda kommun

Klövern

Kolmårdsvind

Lantmännen Agroetanol

Lantz Järn och Metall AB

Leca Sverige AB

Lejonfastigheter AB

Lindsténs

Linköping City Airport

Linköpings kommun

Linköpings universitet

Lovang lantbrukskonsult AB

LRF Östergötlands länsförbund

Länsförsäkringar Östgöta

Miljö, VVS och Energicenter AB

Mjölby kommun

Mjölby-Svartådalens Energi AB

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Mobjer Entreprenad AB
 Motala kommun
 Motala Verkstad Group
 Naturbeteskött i Sverige
 Naturskyddsföreningen Östergötland
 Naturvårdsverket
 NGL Vatten & energiteknik AB
 Nodra
 Nordic Brass Gusum AB
 Norrevo Fastigheter AB
 Norrköping flygplats
 Norrköpings Hamn AB
 Norrköpings kommun
 Ovako Bar AB
 PPAM Solkraft AB
 Ramboll
 Ramunderstaden
 Region Östergötland
 Rejmes
 Returpack AB
 RISE
 Rosén fastigheter
 Saab AB
 Sankt Kors Fastighets AB
 Siemens Industrial Turbomachinery AB
 Skarphagens cykel
 Skogsindustrierna
 Skogsstyrelsen
 Skogstjänst
 SMHI
 Sofidel Sweden AB
 Solar Bora
 Solarlab Sweden
 SOLDAB - Solel och Dataprodukter AB
 Soltech energy
 Specialfastigheter
 S-Solar AB
 Stena Recycling
 Stiftelsen Kindahus
 Suez
 Suntex Vadstena AB
 Svamplådan
 SWECO

Svensk biogas i Linköping AB
 Svenska kyrkan, Linköpings stift
 Svenska ägg
 Svenskt Näringsliv Östergötland
 Sveriges byggindustrier
 Sveriges Åkeriföretag Öst
 Sydved AB
 Söderköpings kommun
 Södra skog
 Teknikföretagen, Region Öst
 Tekniska Verken i Linköping AB
 Tillväxt Motala
 Toyota Material Handling
 Trafikverket
 Trä och Miljö
 Urnatur Hb
 Vadstena Fastighets AB
 Vadstena kommun
 Vadstena Varmförzinkning AB
 Valdemarsviks kommun
 Vallonbygden AB
 Vattenfall AB
 Wibrant Fastigheter AB
 Windon
 VKS Vindkraft Sverige AB
 Vreta Kluster
 WSP Sverige AB
 VTI
 Väderstad AB
 Vätternpotatis
 Växa Sverige
 Ydre Kommun
 Ydre Åkeri AB
 ÅF
 Åhlin Ekeroth
 Åtvidabergs kommun
 Ödeshögs kommun
 Ödeshögsbostäder AB
 Östenssons
 Österbymo Hardwood AB
 Östgötatrafiken
 Östsvenska handelskammaren

Energi- och klimatstrategi för Östergötland

År 2019 till 2023

Remiss

Innehåll

Inledning.....	3
Varför en strategi?	3
Arbetet med strategin	4
Avgränsningar	4
Mål i strategin.....	4
Sveriges energi- och klimatarbete	6
Regionala mål.....	7
Nuläge i Östergötland.....	7
Insatsområden.....	9
Förnybar och robust energiproduktion	9
Energi- och klimateffektivt näringsliv	12
Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler	14
Hållbara och effektiva transporter	17
Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion	20
Hållbart jord- och skogsbruk.....	23
Så arbetar vi vidare.....	25
Referenser.....	25

Inledning

Ända sedan FN:s konferens för miljö och utveckling i Rio år 1992 har vikten av att arbeta med klimatfrågan succesivt ökat till att vi idag ser det som en av de största utmaningarna i vår tid. I samband med Parisavtalet år 2015 enades majoriteten av världens länder tillsammans om att vi inte ska ha en temperaturökning över två grader, helst 1,5 grader, jämfört med förindustriell tid. Samma år lanserades också Agenda 2030-målen av FN. Dessa mål tar ett bredare perspektiv då de behandlar miljö-, sociala- och ekonomiska frågor för en hållbar utveckling, vilket är unikt. Den Europeiska kommissionen bedömer att det behövs tydlig klimatpolitisk handling för att uppnå en hållbar utveckling samt de globalt antagna Agenda 2030-målen för Europas del.

Även i Sverige har viktiga besluts tagits. År 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk som bl.a. innebär att regeringen har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de klimatmål som riksdagen har antagit. Varje regering ska också tydligt redovisa hur arbetet med att nå målen fortskrider. Dessutom innebär generationsmålet, vilket är det övergripande målet som visar inriktningen för Sveriges miljöpolitik, att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

I denna strategi finns det sex regionala mål samt sex insatsområden med fokus på minskade växthusgasutsläpp, förnybar energi och energieffektivisering. Insatsområdena belyser vad vi behöver lägga extra fokus på i länet för att nå satta mål. Som komplettering till strategin har ett kunskapsunderlag tagits fram, med nuläge för området samt uppföljning av tidigare mål.

Den här strategin är framtagen på uppdrag av regeringen och baseras på de internationella och nationella lagar, mål och andra ramverk som är antagna för att minska klimatpåverkan. Strategin är ett gemensamt dokument för Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland.

Varför en strategi?

Syftet med strategin är att regionala aktörer tillsammans sätter en gemensam riktning och mål avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan. Med en gemensam utgångspunkt och genom att arbeta tillsammans kan vi nå längre. Strategin ska också fungera som ett stöd och vägledning för energi- och klimatarbete i Östergötland.

År 2008 togs den första energi- och klimatstrategin för länet, ”Ett vinnande klimat”, fram och år 2012 kompletterades den med regionala mål för miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan”. Den nya strategin bygger vidare på den förra. Den är också en början till ett koordinerat och systematiskt arbetssätt där insatser och åtgärder som sker i länet kan sammanställas och dess effekter utvärderas. Det innebär att vi kan styra åtgärder och insatser rätt för att på ett effektivt sätt nå de mål som är satta i strategin.

Att arbeta med energi- och klimatfrågor minskar inte enbart klimatpåverkan utan ger också andra regionala och lokala fördelar även ur sociala och ekonomiska aspekter. Exempelvis innebär en omställning till mer förnybart i vår energiproduktion och våra transporter oftast minskade utsläpp av skadliga ämnen i luften, vilket förbättrar människors hälsa. Att producera

egen energi kan också ge säkerhetspolitiska fördelar då beroendet av fossila bränslen från andra länder minskar.

Arbetet med strategin

Denna energi- och klimatstrategi har tagits fram av Länsstyrelsen Östergötland i samarbete med Region Östergötland. Samverkan möjliggör en bredare förankring i länet samt ger ett stärkt samarbete för att arbeta vidare med frågorna på en mer detaljerad åtgärdsnivå.

Arbetet med att ta fram strategin påbörjades i början av år 2018 genom ett regeringsuppdrag till Länsstyrelsen. Under framtagandet av strategin så har det funnits en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Länsstyrelsen och Region Östergötland. Östergötlands energi- och klimatråd, som leds av landshövdingen, har varit referensgrupp för strategin. Dessutom har samverkansgruppen för miljö och klimat som samordnas av Region Östergötland och Länsstyrelsen Östergötland samt Nätverket för energieffektivisering inom industrin, som samordnas av länsstyrelsen, varit involverade i processen.

I processen att ta fram en ny energi- och klimatstrategi har mycket av fokus legat på att förankra den hos länets aktörer genom olika typer av aktiviteter och insatser. I en enkät riktad till länets kommuner fick de redogöra vilka utmaningar och möjligheter de främst såg inom energi och klimatområdet. Baserat på svaren togs förslag på mål och insatsområden fram. Dessa skickades ut brett i en enkät till runt 150 regionala aktörer med frågan om de kunde ställa sig bakom föreslagna mål och insatsområden eller om de behövde revideras. Enkäten följdes av en workshop där en bred samling av runt 60 olika aktörer från länet diskuterade hur det ser ut inom varje insatsområde år 2045, samt vilka utmaningar det har funnits på vägen dit och hur vi har löst dem. Information om strategin har också spridits genom föredrag på olika träffar, samt genom det informationsmaterial om strategin som har tagits fram.

Avgränsningar

Detta dokument är en övergripande strategi för energi- och klimatarbetet i länet som hanterar frågan om att förebygga klimatförändringarna och bidra till energiomställningen. Konkreta åtgärder kommer därav inte tas upp i denna strategi utan hanteras i nästa steg.

Klimatanpassning tas inte upp i denna strategi då det är en fråga som hanteras i en separat handlingsplan.

Mål i strategin

År 2015 skapades flera milstolpar i arbetet för en hållbar utveckling med minskad klimatpåverkan bland annat Addis Conference on Financing for Development i juli, Agenda 2030 med hållbarhetsmål i september och den internationella överenskommelsen, kallad Parisavtalet, under COP21 i december. En mobilisering av stöd för klimatarbetet har skett inte bara hos de nationella ledarna, utan även hos borgmästare, företagsägare, investerare samt det civila samhället och medborgarna.

Som tidigare nämnt så innebär Parisavtalet att den globala temperaturökningen ska hållas under 2 grader och vi ska arbeta för att den ska stanna vid 1,5 grader. Hösten år 2016 antog EU avtalet och i juli år 2018 hade 179 länder ratificerat Parisavtalet.

Agenda 2030 är en universell agenda som inrymmer de globala målen för en hållbar utveckling ¹. Agendan syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringar och skapa fredliga och trygga samhällen till år 2030. Det är den mest ambitiösa planen för att skapa en hållbar utveckling som världen någonsin antagit. De globala målen kompletterar varandra och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Följande mål kan kopplas direkt till energi- och klimatarbetet i Sverige och Östergötland:

Bild mål 7 – Hållbar energi för alla - *Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.*

Bild mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – *Innefattar bland annat hållbar ekonomisk tillväxt och resurseffektivitet i konsumtion och produktion.*

Bild mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur – *Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.*

Bild mål 11 – Hållbara städer och samhällen – *Främja hållbar stadsutveckling och samhällsplanering bl.a. med fokus på byggande, infrastruktur, transporter och återvinning*

Bild mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion – *Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster*

Bild mål 13 – Bekämpa klimatförändringen – *Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.*

EU har en långsiktig energistrategi för 2050 med målsättningen att utsläppen ska minska med 80 till 95 procent till år 2050 ². Även om strategin inte har något bindande mål så är det ändå en politisk viljeyttring om en önskvärd utveckling på lång sikt. Strategin följs däremot upp av bindande mål på kortare sikt, med exempelvis Klimat- och energipaketet för år 2020 som antogs år 2007.

EU antog år 2014 ett ramverk för energi- och klimatfrågor som bygger vidare på 2020-paketet och innehåller följande tre bindande mål för år 2030;

- Utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent jämfört med 1990 års nivå.
- Ursprungligen skulle andelen förnybar energi vara minst 27 procent. I samband med EU:s energioverenskommelse om förnybarhetsdirektivet i juni år 2018 beslutades att andelen förnybar energi i EU ska uppnå minst 32 procent år 2030.
- Energieffektiviteten ska öka med minst 27 procent. Detta mål är inte bindande utan vägledande och ska ses över senast år 2020, med ambitionen att nå ett mål på 30 procent på EU-nivå.

Sveriges energi- och klimatarbete

Riksdagen har antagit ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige som innehåller nya klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen trädde i kraft 1 januari år 2018 vilket innebär att Sverige för första gången har en lag som reglerar att varje regering har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de klimatmål som riksdagen har antagit. Varje regering ska också tydligt redovisa hur arbetet med att nå målen fortskrider. För första gången har Sverige ett oberoende klimatpolitiskt råd som granskar klimatpolitiken. Reformen är också en central del i arbetet för att Sverige ska leva upp till Parisavtalet. Även generationsmålet, miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan”, miljöbalken samt avfallstrappan är viktigt att ta hänsyn till när det gäller energi- och klimatstrategiskt arbete³.

De viktigaste målen som finns inom energi- och klimatområdet är:

Utsläpp av växthusgaser till år 2020

Utsläppen för Sverige år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990 och gäller för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (dvs ESR-sektorn, också kallat ”icke-handlande sektor”).

Utsläpp av växthusgaser till år 2030

Växthusgasutsläppen i Sverige som ligger utanför EU:s utsläppshandelssystem, den s.k. ESR-sektorn, bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Utsläpp av växthusgaser till år 2040

Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast år 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Utsläpp av växthusgaser till år 2045

Senast 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp jämfört med 1990, varav minst 85 procent av reduktionen av utsläpp ska ske i Sverige.

Utsläpp av växthusgaser från transportsektorn

Växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU:s utsläppshandelssystem, EU ETS) ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010.

Energieffektivisering

Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukt (BNP).

Förnybar energi

Sverige år 2040 ska ha 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Regionala mål

De tidigare regionala målen för miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” togs fram år 2012 och gäller fram till år 2020. Dessa har följts upp i samband med framtagandet av denna strategi och resultatet från uppföljningen presenteras i kunskapsunderlaget som är en bilaga till strategin. De nya målen presenteras nedan.

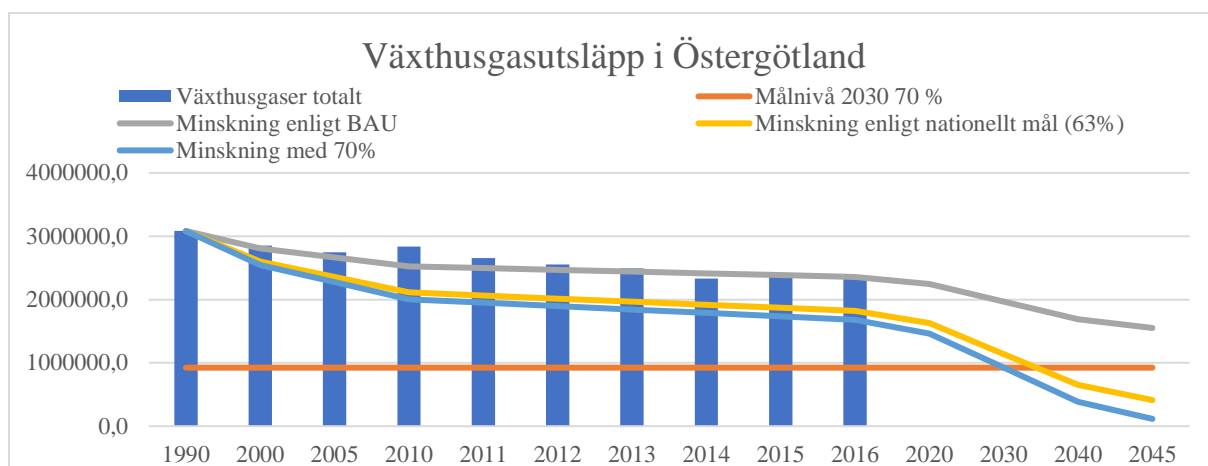
Regionala energi- och klimatmål

- Mål 1: Utsläppen av växthusgaser från verksamheter i Östergötland ska vara netto noll år 2045 vilket innebär 85 procent lägre utsläpp jämfört med år 1990. Etappmål är 70 procent lägre utsläpp år 2030 jämfört med 1990.
- Mål 2: År 2030 ska energianvändningen vara 60 procent effektivare jämfört med 2008. Målet uttrycks i termer av slutanvänd energi i relation till bruttoregionalprodukt (BRP).
- Mål 3: Produktionen av förnybar energi ska år 2030 uppgå till minst 90 procent av den totala energiproduktionen i länet.
- Mål 4: Växthusgasutsläppen från transporter i Östergötland ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010. Målet omfattar inte internationell luft- och sjöfart.
- Mål 5: Utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Östergötland ska år 2030 vara högst 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år oavsett om utsläppen uppstår i Östergötland, Sverige eller utomlands.
- Mål 6: Mängden hushållsavfall ska minska till 350 kg per person till år 2025 och 300 kg till år 2030. Delmål: mängden mat- och restavfall ska minska till 150 kg per person till år 2025.

Nuläge i Östergötland

Östergötland är en tillväxtregion och Sveriges fjärde folkrikaste län med ca 458 000 invånare, fördelat på 13 kommuner med varierande befolkningsstorlek. Den största tillväxten av befolkning och arbetsplatser är starkt koncentrerade till de största tätorterna och kommunerna. Länets geografi skapar goda förutsättningar för en omställning till ett hållbart samhälle. Östergötland är relativt sammanhållet och tätbebyggt med de större städerna centralt belägna. Östgötaslätten med god jordbruksmark sträcker sig över mitten av länet, och i norr och söder finns sjörika skogsbygder som täcker två tredjedelar av länets yta. Det innebär potential för ett mer biobaserat samhälle förutsatt att skogen nyttjas på ett hållbart sätt.

När det gäller de totala växthusgasutsläppen i Östergötland så har de minskat med totalt 23,5 procent sedan år 1990 jämfört med år 2016. Om denna trend fortsätter och följer en linjär utveckling (”business as usual”, BAU) så kommer minskningen att vara 50 procent år 2030. Följer vi den linjära trenden så kommer vi inte kunna uppfylla de mål som är satta nationellt för att nå en maximal uppvärmning av max 1,5 grader i medeltemperatur på jorden, se graf 1. Mål 1 innebär att växthusgasutsläppen ska minska med 85 procent jämfört med år 1990 och resterande 15 procent kompenseras bort genom olika typer av åtgärder, exempelvis genom plantering av träd eller andra metoder som binder in kol.

Graf 1. Växthusgasutsläppen i länet sedan 1990 samt olika utvecklingstrender vi behöver följa för att nå regionala och nationella klimatmål för länets del.

Mål 2 som hanterar energieffektivisering i länet är satt i förhållande till bruttoregionalprodukt (BRP) för att undvika att målets uppfyllelse påverkas av konjunktur. Mellan åren 2008 till 2016 minskade energianvändningen per BRP i länet med 23,6 procent och fortsätter den linjära trenden så minskar energianvändningen per BRP med 50 procent till år 2030.

När det gäller mål tre som hanterar förnybar och återvunnen energi så ser utvecklingen i länet bra ut. År 2016 stod produktionen av förnybar energi i länet för runt 72 procent av den totala energiproduktionen. I detta mål räknas även energiåtervinning med som en del. Detta eftersom det är en del i det cirkulära energisystemet och är viktig att ha med i omställningen till ett hållbart samhälle. Här bör dock noteras att inte all energiproduktion från spillvärme genom avfall är förnybar. Det behövs insatser för att minska de fossila fraktionerna i avfall som förbränns för el och värmeproduktion. Läs mer om detta i insatsområdet "Förnybar och robust energiproduktion".

En av de större utmaningarna i denna strategi är att minska utsläppen från transporter för att nå mål fyra. Mellan åren 2010 och 2016 hade växthusgasutsläppen minskat med runt 16 procent och enligt den linjära trenden når vi 52 procent till år 2030. Det finns goda förutsättningar i regionen för att arbeta med hållbara och effektiva transporter, exempelvis genom produktionen av förnybart bränsle samt en ökande utbyggnad av laddstationer för elfordon. Mer information om transporter kopplat till energi och klimat finns i insatsområdet "Hållbara och effektiva transporter".

Inom de två sista målen som hanterar konsumtion och avfall saknas nationella mål. De baseras därför på IPCC:s rapport om vad som behöver göras för att nå 1,5 graders-målet samt Avfall Sveriges mål för avfall. Båda målen är framtagna för att fungera som indikatorer på ett samhälle med ökad cirkulär ekonomi där konsumtion och produktion har en minskad klimatpåverkan. Konsumtionsmålet, mål 5, beräknas genom Naturvårdsverkets statistik för utsläpp genom konsumtion per person och år i Sverige eftersom det är svårt att avgränsa detta till enbart Östergötland⁴. Varje svensk släpper ut 10,11 ton koldioxidekvivalenter per år genom sin konsumtion. Vad gäller hushållsavfallet så låg det på totalt 462 kg per person år 2017 och trenden är att det har legat på samma nivå under de fyra åren innan dess. Läs mer om cirkulär ekonomi och konsumtion under insatsområdet "Cirkulär ekonomi och konsumtion".

Insatsområden

I Östergötland har vi valt att ha övergripande strategier inom sex olika insatsområden, dessa är: Förnybar och robust energiproduktion, Energi- och klimateffektivt näringsliv, Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler, Hållbara och effektiva transporter, Cirkulär ekonomi och konsumtion samt Hållbart jord- och skogsbruk. De fyra första insatsområdena behandlar traditionella energi- och klimatfrågor som energiproduktion och energianvändning i bostäder och lokaler, industrin, respektive transportsektorn. De två sista insatsområdena behandlar bredare aspekter av påverkan på klimatet och resursanvändning med syfte att fånga upp såväl konsumtionsperspektivet, cirkularitet och andra källor till växthusgaser än energisystemet. Indelningen av olika tematiska områden har gjorts för att på ett systematiskt sätt kunna arbeta med implementering av strategin och uppfyllanden av dess mål. De sektorer med störst utmaningar men också möjligheter att genomföra insatser för att minska länets klimatpåverkan har valts ut till att bli insatsområden. Samverkan inom och mellan insatsområdena är avgörande för att nå satta energi- och klimatmål.

Beskrivningen av insatsområdena är gjorda på en övergripande nivå och de strategier som beskrivs visar på långsiktigt prioriterade områden för insatser, snarare än specifika projekt. Mer information och statistik och andra underlag som ligger till grund för insatsområdena finns i kunskapsunderlaget som är en bilaga till strategin som finns på Länsstyrelsens hemsida.

Varje insatsområde inleds med en tänkbar framtidsbild där vi har nått klimatmålen till år 2045. Framtidsbilderna har tagits fram tillsammans med regionala aktörer vid en workshop våren 2019.

I slutet av varje insatsområde listas förslag på strategier för att möta utmaningar som finns inom områdena. En bredd av regionala aktörer behöver bidra till genomförandet av strategierna vilket definieras i kommande handlingsplaner som tas fram efter att strategin är antagen. Omställningsarbete kan vara komplext, därför kan vissa teman beröras i flera olika insatsområden, men ur lite olika perspektiv.

Förnybar och robust energiproduktion

Året är 2045 och det finns solceller på de tak som är anpassade och lämpliga för det. El lagras lokalt och används efter behov. Elen är dyrare än den var år 2019 och används där den gör störst nytta. Det finns också en annan energimedvetenhet än vad det har gjort tidigare. Diskussionen om vilket förnybart energislag som är det bästa har sedan länge avslutats och det är självklart att all förnybar energi är bra. Effektoptimeringslösningar finns som standard tack vare smarta innovationer.

Nuläge i Östergötland

Lokal produktion av förnybar energi är en nyckel för att klara energiomställningen, men utvecklingen och möjligheterna skiljer sig åt mellan olika produktionsformer.

Total installerad effekt av vindkraft nationellt uppgick till 7 300 megawatt (MW) vid utgången av år 2018 och den totala elproduktionen drygt 16 terrawattimmar (TWh) vilket utgör cirka elva procent av den totala elproduktionen i landet. Sveriges totala installerade effekt ökade med runt tio procent år 2018. Utvecklingen för vindkraft har inte varit lika stark i Östergötland. Det finns cirka 140 vindkraftverk i länet, varav de flesta byggdes före år 2010. Mellan 2017 och 2018 ökade effekten i länet med 4 MW jämfört med året innan till 175 MW⁵.

Utvecklingen för solet är mycket stark i Östergötland, precis som i resten av landet. Vid utgången av 2017 fanns 15 726 anläggningar i Sverige, vilket var en ökning med 53 procent jämfört med 2016. I länet finns 1 146 anläggningar vilket innebär en 46-procentig ökning från föregående år. Installerad effekt per invånare för länet är 43,3 MW vilket innebär att Östergötland ligger på fjärde plats nationellt⁶. Produktionen av värme genom solfångare var för 10 år sedan betydligt större än produktionen el av solceller. Solvärme har dock på senare tid minskat rejält vad gäller såväl installationer och forskning. Orsaken till detta är bland annat utformningen av stödsystem som gynnat soletsutvecklingen⁷.

I Östergötland finns cirka 60 av Sveriges över 2000 vattenkraftverk med en total effekt på cirka 130 MW⁸. Det gör att Östergötland står för en mycket liten del av Sveriges totala vattenkraftskapacitet på 16 200 MW trots att alla större vattendrag är reglerade och utbyggda för vattenkraft. Samtidigt som vattenkraften har en avgörande betydelse för elsystemet så har djur- och växtliv i sjöar och vattendrag påverkats negativt till följd av dämning, torrläggning och ändrade vattenflöden⁹.

Ett flertal av länets fjärrvärmeanläggningar producerar både el och värme, så kallad kraftvärme. Kraftvärme är ett effektivt sätt att utnyttja energin som finns i bränslet och mängden el som kan produceras beror på hur mycket värme som går åt i fjärrvärmenätet. 2017 levererades närmare 2,7 gigawattimmar (GWh) fjärrvärme i Östergötland¹⁰.

År 2016 producerades i Östergötland 213 GWh flytande bränslen och 547 GWh fasta bränslen, varav 144 GWh biogas^{11 12}. Den största andelen av biogasen används i transportsektorn, men på sikt förväntas biogas i allt större utsträckning användas inom industri och sjöfart. Största delen av etanolen som produceras i Östergötland går på export.

Strategiska utmaningar och möjligheter

I länet har det varit svårt att få till vindkraftsetableringar trots att flera initiativ tagits för sådana investeringar. Anledningen är bland annat motstående intressen och svårigheter att förankra etableringarna lokalt. År 2010 införde Försvarmakten ett stoppområde avseende vindkraft och höga objekt i en fyramilsradie runt Malmen utanför Linköping som motsvarar 40 procent av länets areal. Här finns det sålunda en målkonflikt mellan nationella försvarsmässiga hänsynstaganden som väger tyngre än motsvarande klimatmål. Under år 2019 påbörjades ett regionalt arbete för att försöka hitta en bred samsyn om hur hållbar vindkraftsutbyggnad kan åstadkommas. Samtidigt genomförs det nationellt en process med att ta fram en nationell strategi för vindkraftsutbyggnad.

Den stora utmaningen för vattenkraften i länet och nationellt är att kunna förse Sverige med el samtidigt som hänsyn tas till vattenmiljön. Ny lagstiftning kräver att vattenkraftverk med äldre tillstånd än miljöbalken, som trädde i kraft 1999, ska ompröva sina tillstånd för att få moderna miljövillkor, såsom faunapassager och minimitappningar. Miljöanpassning kommer innebära en viss produktionsförlust i och med att driften inte längre enbart kan optimeras efter energiproduktion. Bara några procent av vattenkraften har i nuläget tillstånd enligt miljöbalken. Någon utbyggnad av småskaliga vattenkraftverk i mindre vattendrag sker i princip inte i länet. Det beror på dålig lönsamhet och att det är svårt att kombinera med de miljö kvalitetsnormer som är uppsatta för vattenförekomsterna.

Prisutvecklingen på solceller har varit mycket gynnsam de senaste åren, då priserna sjunkit med ca 80 procent under en period av fem till sex år ¹³. Denna kostnadsminskning har bromsats upp, men med den kostnadsnivå som råder idag är det i de allra flesta fall lönsamt att investera i sol. Potentialen för solelsproduktion på tak med bra till mycket bra lägen är 40 TWh eller 30 procent av Sveriges totala elanvändning ¹⁴.

Bioenergins råvaror kommer dels från vårt skogs- och jordbruk och bidrar till att stärka dessa basnäringar. Det består även av avfall och restprodukter i en cirkulär bioekonomi. Bioenergin bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser när den ersätter fossila bränslen, men det gäller att utnyttja den på rätt sätt så att vi inte skapar eller förstärker andra miljöutmaningar, exempelvis förlust av biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster. Det kommer bli allt viktigare att göra kloka prioriteringar och avvägningar kring skogen då dess betydelse för både produktion av förnyelsebara bränslen men även proteinfoder, hållbara textilier och trä som råvara kommer bli större. Mycket av det som vi idag använder olja och fossila bränslen till kommer vi att använda skogen till i framtiden ¹⁵. Det finns goda förutsättningar för ökad produktion av flytande biobränslen. Östergötlands biodrivmedelspotential uppskattas till 3 400 GWh per år, varav den största andelen är biogas kopplat till lantbruket ¹⁶. En stor del av denna potential är dock svårrealiserad.

Fjärrvärme är en klimatsmart och energieffektiv uppvärmningsform. Det innebär dock inte att den inte ger några utsläpp av växthusgaser. Den fossila plasten i avfallet som förbränns ger upphov till cirka 50 procent av de utsläpp av växthusgaser som kommer från fjärr- och kraftvärmesektorn. Här krävs åtgärder uppströms, framför allt i produktions- och konsumtionsledet, så att enbart det som inte längre går att materialåtervinna går till energiåtervinning. Innovationer för att få fram fossilfri plastråvara och att hitta lösningar inom ekodesign är också viktigt i sammanhanget ¹⁷. Spillvärme och lågvärdig energi är också viktiga att tillvarata för att få en så hög energiutnyttjandegrad som möjligt.

Elnätsbolagen anser att Östergötland inte har någon kortsiktig kapacitetsbrist i elnätet. På vissa lokala platser finns höglastsituationer men det är inget som är vanligt förekommande i regionen. Näten i vissa delar av Östergötland (så som Tekniska Verken- i Linköpings nät) överdimensioneras även för att klara av eventuell expansion ¹⁹.

Att upprätthålla effektbalansen handlar om att den aktuella användningen av el i varje givet ögonblick måste balanseras av den tillgängliga produktionen ¹⁹. När andelen icke planerbar elproduktion ökar i energisystemet så innebär detta att kraftsystemets egenskaper förändras. Det medför utmaningar för själva driften då systemet blir svårare att balansera och spänningsregleringen försvåras ²⁰.

Vattenkraften har en viktig funktion som balanskraft, men med förändrade förutsättningar för elproduktion i Sverige så ökar också behovet av andra lösningar, exempelvis energilagring. De vanligaste teknikerna kring detta är i dagsläget: pumpvattenkraft, batterier, tryckluft och energilagring. Den teknik som utvecklas snabbast är batterier. Dessa har flera fördelar då de dels kan användas i liten skala för hushåll och bilar, men även i större skala när flera moduler sätts samman. Den största utmaningen för batterier är i dagsläget kostnaden, men det finns goda förutsättningar för kraftigt minskade kostnader i framtiden, främst tack vare stordriftsfördelar och teknisk innovation ²¹. Även elbilar kan i framtiden få en viktig roll som kraftreserv i form av energilager ²².

Det finns vidare möjligheter att lagra energi, exempelvis genom vätgas som produceras genom elektrolys av vatten och är ett förnybart bränsle. Vätgasen kan lagras och vid en re-elektrifieringsprocess där vätgasen kombineras med syre återförs till elnätet som el. Det går även att generera el genom att använda motorer och gasturbiner. En utmaning med vätgasen är dock säkerhetsaspekten. Det finns i dagsläget inga planer på utbyggnad av tankstationer för vätgas i Östergötland.

Förslag på strategier

- Integrera solceller och solfångare på nyuppförda och befintliga byggnader.
- Främja system för korttidslagring av elenergi.
- Säkerställa hållbar produktion av biobränslen baserade på grödor och restprodukter.
- Säkerställa att vattenkraft har moderna miljötillstånd och bidrar med balanskraft.
- Utveckla metoder för att på ett effektivt sätt nyttja lågvärdig energi.
- Fasa ut fossila produkter i avfallet så att energiproduktionen blir 100 procent fossilfri.

Energi- och klimateffektivt näringsliv

Företagen i Östergötland har år 2045 kunskap om sin energianvändning och arbetar aktivt med energi och effektfrågor. Energin används effektivt på rätt sätt och på rätt ställe och förnybara alternativ används inom produktions- och stödprocesser. Kunder och konsumenter efterfrågar produkter som är energi- och klimateffektiva vilket driver samverkan mellan företag i en riktning mot produktion av nya hållbara produkter och tjänster. Ett exempel på samverkan mellan företagen är att de har effektutjämnning mellan verksamheterna för att optimera energi och effektflöden. Digitalisering är nu ett viktigt verktyg för att arbeta systematiskt med energieffektivisering i näringslivet.

Nuläget i Östergötland

Östergötlands näringsliv är varierat, med stort inslag av kunskaps- och utvecklingsinriktning och står för cirka 40 procent av den totala energianvändningen i länet. Den tillverkande industrin som finns är främst inom branscherna metall och skog. Industrisektorn är därför en relativt stor energianvändare, men som också arbetar mycket med energifrågorna. Utsläppen från industrin har enligt statistik från den nationella emissionsdatabasen halverats mellan åren 1990 och 2016²³.

Lagen om energikartläggning i stora företag, som syftar till att främja energieffektiviteten, påverkar länets näringsliv när det gäller energieffektiviseringsarbete²⁴. Lagen är en del av Sveriges arbete i att uppfylla de krav som EU har satt genom energieffektiviseringskravet, EED (Direktiv 2012/27/EU)²⁵.

En stor del av det praktiska genomförandet för att vi ska nå ett fossilfritt samhälle ligger hos näringslivet. Genom initiativ från Fossilfritt Sverige så har olika branscher i näringslivet tagit fram färdplaner för hur respektive bransch kan öka sin konkurrenskraft samtidigt som klimatneutralitet nås till år 2045²⁶.

I Östergötland finns det olika näringslivsnätverk för att främja energi- och klimatarbetet i företag. Exempelvis nätverket för energieffektivisering inom industrin som samordnas av Länsstyrelsen i Östergötland möjliggör erfarenhetsutbyte mellan de större energianvändande industrierna i länet, akademien och myndigheter. Även Östergötlands energi- och klimatråd fungerar som ett forum för samverkan mellan regionala aktörer med koppling till energiomställningen.

Strategiska utmaningar och möjligheter

Genom kontinuerligt arbete med energi- och resurseffektivitet förbättras företagens konkurrenskraft. De företag som uppnår klimatneutralitet är mer robusta inför ökade priser på fossil energi och kan tillgodose ökad efterfrågan på hållbara produkter och tjänster. Ekodesigndirektivet är ett verktyg för att styra utvecklingen genom ökade krav på olika produktgrupper. Genom att koppla forskning och nya affärsmöjligheter till energi- och klimatlösningar blir länet konkurrenskraftigt och nya arbetstillfällen skapas. En tidig omställning och anpassning till framtida energi- och miljökrav innebär att nya affärsmodeller kan skapas. Utveckling av nya och befintliga affärsmodeller inom cirkulär ekonomi bör också främjas.

En effektivare användning av energi är en förutsättning för att nå målet om noll nettoutsläpp av växthusgaser då tillgången på biobränslen och förnybar energi är begränsad. En minskad energianvändning bidrar även positivt till flera miljö kvalitetsmål. I miljöbalken lyfts vikten av att hushålla med både energi- och naturresurser. Energihushållning bidrar även till att skapa en konkurrenskraftig verksamhet och ökar förutsättningarna för utveckling och tillväxt. I Östergötlands län är företagandet viktigt och potentialen för energieffektivisering stor hos så väl små som medelstora och stora företag och industrier. Energieffektivisering är lönsamt och skapar ökad konkurrenskraft för enskilda företag om den genomförs på ett strukturerat och systematiskt sätt, exempelvis genom energiledningssystem. En utmaning är att få fler företag, så väl stora som små, i länet att arbeta systematiskt och strukturerat med energifrågorna.

Det finns en potential i länet för energieffektivisering inom industriverksamheter med stor energianvändningen inom produktion. Vidare finns det också möjligheter till ett ökat restvärmeutnyttjande vilket bör utvecklas vidare. Exempelvis genom att använda industriell restvärme på fjärrvärmenätet kan biobränsle som eldas i kraftvärmeverken frigöras och användas för att ersätta fossila bränslen i andra delar av samhället.

För företag utan stor energianvändning blir de ekonomiska incitamenten att minska sin energianvändning mindre men ändå inte obetydliga med tanke på ökad konkurrenskraft och robusthet mot marknadsförändringar. Många företag har dessutom dålig kunskap om, eller ingen tydlig bild och uppföljning av sin energianvändning och sina faktiska energikostnader. För många företag kan det därav vara svårt att prioritera tid för energieffektivisering. Det finns därav en utmaning i att hitta stimulans- och påtryckningsverktyg för att få företag att genomföra energieffektiviseringsåtgärder. Erfarenhet visar att företag som börjar intressera sig för energifrågan blir mer angelägna att arbeta vidare systematiskt för att kontinuerligt minska sin energianvändning.

Kunskap om energifrågor hos konsumenter behöver också öka så att de kan ställa tydligare energi- och klimatkrav. Genom upphandling bör även verksamheter ställa krav. Mätutrustning som kan bidra till att synliggöra energianvändning och utsläpp av koldioxid behövs. Det behövs även nätverksbyggande och mötesplatser.

Förslag på strategier

- Öka kunskapen om energi- och klimateffektiviseringens fördelar för lönsamhet, konkurrenskraft och andra mervärden.
- Öka antalet företag som arbetar med ett systematiskt och strukturerat energiarbete.
- Främja miljödriven produktutveckling.
- Öka och främja nyttjande av spillvärme, lågvärdig värme och egenproducerad energi.
- Stärka industriell samverkan för energi- och effektoptimering.
- Öka kunskapen inom näringslivet om energi- och klimatkrav vid inköp.
- Främja upphandling av energi- och klimateffektiva produkter inom offentlig sektor.
- Arbeta för att stärka och utveckla energitillsyn på företag.

Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler

År 2045 är bostäder och lokaler är yteffektiva, vilket innebär en större andel gemensamma ytor. Den cirkulära delningsekonomin medför att det i exempelvis lägenhetsområden finns speciella rum för återbruk och möjligheter att odla grönsaker i anslutning till bostad eller arbetsplats. Fastigheter och dess närområden är bättre anpassade till extremhändelser i klimatet och de är också byggda av mer hållbara material som ökar byggnadens energieffektivitet och klimatprestanda. Vid ny- och ombyggnation används alltid livscykelperspektiv. Byggnaderna har mycket automation som innebär en god uppföljning av

byggnaders prestanda. På och i byggnaderna produceras och förvaras förnybar energi som till stor del täcker dess årliga energianvändning.

Nuläge i Östergötland

Sveriges bygg- och fastighetssektor står ungefär för en femtedel av de totala växthusgasutsläppen i landet. I detta inkluderas också utsläppen av importerade varor som produceras i andra länder. El och uppvärmning av bostäder och lokaler i Östergötland stod år 2016 för över 23 procent av länets totala utsläpp. Utvecklingen för att minska utsläppen går ändå åt rätt håll. Mellan åren 1990 och 2016 halverades utsläppen av växthusgaser tack vare energieffektivisering i befintliga byggnader, utfasning av olja samt högre energiprestanda vid nybyggnation. År 2016 stod den totala slutanvända energin i länets småhus, flerbostadshus och fritidshus tillsammans för ungefär en femtedel av den totala energianvändningen i länet. Det finns också ett etappmål för bygg- och rivningsavfall som innebär att 70 viktprocent ska av det material som används vid byggnation ska återvinnas till år 2020. År 2016 var återvinningsgraden av bygg- och rivningsmaterial 50 viktprocent ²⁷.

Arbete med byggnaders energiprestanda är något som inte bara är prioriterat i länet utan också nationellt och internationellt. På nationell nivå skärps de energikrav som finns i Boverkets byggregler (BBR) vid behov för att anpassas efter lagstiftning som tas fram på EU-nivå. Senast den 31 december år 2020 ska EU:s medlemsstater se till att nya byggnader är så kallade nära-nollbyggnader ²⁸.

Initiativet Fossilfritt Sverige har tillsammans med aktörer från bygg- och anläggningssektorn tagit fram en färdplan för hur branschen ska bli klimatneutral år 2045 ²⁹. I färdplanen tydliggörs hur branschen tillsammans bör arbeta för att nå satta klimatmål. Vidare bedömer branschen att det går att nå de mål som är satta för år 2030, men för att nå målen om nettonollutsläpp år 2045 så krävs det tekniskiften och kommersialiserade innovationer på marknaden.

Några av de aktörer i länet som är viktiga när det gäller att minska energianvändning och klimatpåverkan från bostäder och lokaler är branschorganisationen Fastighetsägarna samt Linköpings Universitet och de kommunala energi- och klimatrådgivarna. Samverkan mellan dessa aktörer samt med näringsliv och andra offentliga aktörer är viktigt för att nå satta klimatmål.

Strategiska utmaningar och möjligheter

Utvecklingen inom bostads- och lokalmarknaden styrs mycket av den nationella politiken och lagstiftningen genom bland annat Boverkets byggregler (BBR). Därav är det viktigt att styrmedel främjar mer energi- och klimateffektivt byggande och renovering. Här krävs också politiskt mod och samsyn för att sätta långsiktiga spelregler för branschen så att det blir lättare att arbeta mot de klimatmål som är satta för år 2030 och 2045.

I en analys av bostadsmarknaden som Länsstyrelsen har genomfört bedöms att byggtakten fortsatt måste hålla samma takt som idag under en femtonårsperiod för att motsvara kommande bostadsbehov ³⁰. Särskilt stort är behovet för nyanlända och unga. Det innebär inte bara utmaningar för social hållbarhet utan också att bygga och renovera bostäder så att de är energi- och klimateffektiva.

Användningen av livscykelerspektiv är avgörande för att få fram den totala miljö- och klimatpåverkan för fastigheter, dock är det något som används relativt lite inom branschen enligt studier³¹. Här behövs ökad kunskap speciellt hos konsulter och entreprenörer om hur livscykelerspektivet kan användas vid ny- och ombyggnation. På så sätt tydliggörs kopplingen mellan kostnader vid byggnation och kostnader för exempelvis uppvärmning under byggnadens livslängd. Boverket har lagt som förslag i rapporten "Förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö" att år 2020 ska all ny- och ombyggnation utgå från ett livscykelerspektiv³².

En utmaning är energieffektivisering av befintliga byggnader. Både inom den offentliga sektorn och näringslivet finns det fastigheter som är i stort behov av renovering. Här finns det en potential att på sikt inte bara minska energianvändningen och dess klimatpåverkan utan också minska driftkostnaderna för fastighetsägarna. Det är dock viktigt att ta hänsyn till sociala och ekonomiska aspekter eftersom hyror kan höjas vid en renovering. Det är viktigt att hitta stimulans- och påverkansverktyg från offentlig sektor för att stötta och driva på fastighetsbranschens arbete med frågorna. Även beteendefrågor är viktigt att ta hänsyn till när det gäller energieffektivisering i fastigheter.

Det finns flera möjligheter för bygg- och fastighetsbranschen att arbeta med sin klimatpåverkan. En av dem är den digitala utvecklingen som sker i samhället vilken ger ökade möjligheter till nya arbetsätt, tjänster och marknader, samt effektivare och mer hållbart byggande. I och med cirkulära affärsmodeller och en mer tjänstebaserad marknad kan bygg- och fastighetsbranschen hitta nya affärsmöjligheter och utveckla sin verksamhet till att bli mer hållbar. Att installera solceller på en byggnads tak är exempelvis en möjlighet att göra en byggnad mer hållbar.

Förslag på strategier

- Öka andelen befintliga fastigheter som renoveras utifrån energi- och resurseffektivitet.
- Öka kunskapen om livscykelerspektiv hos entreprenörer och konsulter vid byggnadsprojektering.
- Ge beställare av fastigheter en ökad kunskap om kravställning på byggnadens energianvändning och klimatpåverkan samt att hållbara byggnadsmaterial används.
- Öka utvecklingen och användningen av digitala verktyg för att öka energieffektiviseringen och effektoptimeringen av fastigheter och dess klimatpåverkan.
- Öka kunskapen om hur en fastighet byggs för att maximera möjligheterna att producera förnybar el på den.
- Skapa möjligheter och öka kunskapen för att hitta cirkulära affärsmöjligheter inom bygg- och fastighetsbranschen.
- Arbeta för att stärka och utveckla energitillsyn på fastigheter.
- Stärka kopplingen mellan akademi och aktörer inom bygg- och fastighetsbranschen.

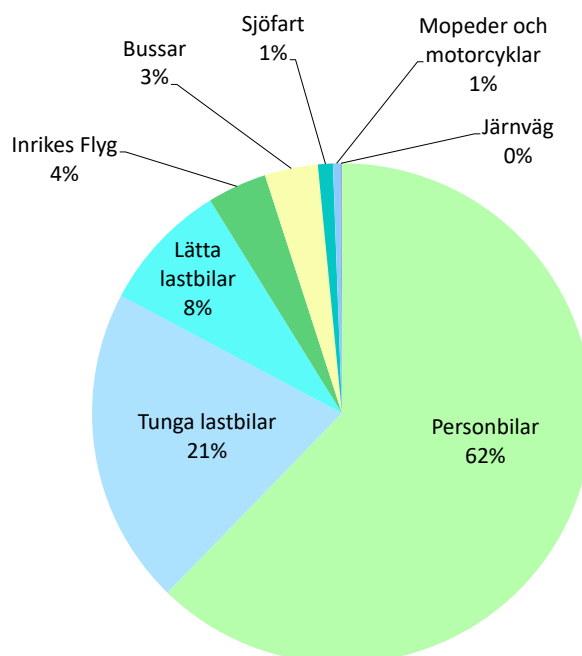
Hållbara och effektiva transporter

År 2045 är Östergötland en sammankopplad region med både städer och landsbygd, vilket ställer höga krav på effektiva transporter. Alla transporter i Östergötland är fossilfria och drivmedelsstationerna säljer enbart förnybara drivmedel. Lättare fordon är eldrivna och det finns en tillfredställande laddinfrastruktur. Tätare bebyggelse och en genomtänkt ortstruktur där det är möjligt gör att kollektivtrafiken är välutnyttjad. Innovativa logistiklösningar gör godstransporterna effektiva. Olika typer av mobilitetstjänster tillgodoser stor del av transportbehoven. Resmönster för arbete och studier har effektiviserats och digitaliseringens utveckling gör det lätt att arbeta på distans vid behov.

Nuläge i Östergötland

Transportsektorn står för en tredjedel av Östergötlands totala växthusgasutsläpp, vilket är samma nivå som övriga riket. Växthusgasutsläppen från transporter i Östergötland har minskat med runt sju procent mellan åren 1990 och 2016. Samtidigt har exempelvis antalet inregistrerade personbilar ökat med runt 19 procent mellan åren 2001 till 2016. Om vi fortsätter att följa nuvarande trend, når vi en minskning av utsläppen på cirka 50 procent till år 2030. För att nå Sveriges mål om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 samt minst 70 procents utsläppsminskning jämfört med 2010, krävs en ökad omställningstakt och betydande insatser inom flera områden.

I Östergötland står personbilar för de enskilt största utsläppen på cirka 60 procent, se Figur 1. Det är främst kring de större städerna samt E4:an som de största transportrelaterade utsläppen sker. Utsläppen från inrikes flyg samt sjöfart har under de senaste 30 åren varit relativt oförändrade och utgör endast en liten del av den totala utsläppsmängden inom transportsektorn ³³.

Figur 1. Utsläpp av växthusgaser från transporter i Östergötland, 2016. Källa: Nationella utsläppsdaten.

Östergötland har betydande godstrafikflöden då stor del av interregionala järnvägs- och vägtransporterna i Sverige passerar länet på väg till och från Stockholmsregionen, övriga Svealand och Norrland. Det finns flera logistiska knutpunkter i Östergötland där olika godstransportstråk sammanstrålar, exempelvis i Norrköping där det finns en hamn, närhet till E4:an samt flera större industrier³⁴. I jämförelse med resten av landet är det relativt få godstransporter som börjar eller slutar i länet³⁵.

Tre fjärdedelar av det gods som lastades eller lossades i Östergötland år 2016 fraktades inom länet, med en koncentration till och från tätorterna Linköping och Norrköping. En stor del av de regionala transporterna var kortare än 35 km. Trafikverket förutspår att godstransportarbetet i Sverige kommer att öka med 50 procent till 2030³⁶, som del av en pågående strukturomvandling där transporterna blir fler och mer långväga, med minskade lager och små frekventa sändningar. Den ökande e-handeln ställer också ytterligare krav på frekventa och snabba leveranser.

Östergötland har en stark befolkningstillväxt med arbetsplatser främst i de största tätorterna, vilket innebär ökad arbetspendling. Det kollektiva resandet i Östergötland har trots den ökade pendlingen inte ökat i samma takt som övriga Sverige. Mellan år 2006 till 2016 ökade kollektivresandet på riksplanet med 44 procent och i Östergötland med 14 procent³⁷. Fortfarande sker de flesta vardagsresorna i Östergötland med bil (57 procent av resorna), medan 26 procent av resorna görs till fots eller med cykel och endast 14 procent med kollektivtrafik³⁸.

Den största andelen av alla vägfordon är fossildrivna och andelen som drivs av förnybara bränslen har inte ökat i den takt som krävs. Offentlig sektor har påbörjat och går före i omställningen till fossilfria fordonsflottor. Detta är särskilt tydligt i länets kommunala organisationer där cirka 60 procent av det totala antalet personbilar är fossilfria, vilket är över snittet i Sverige som ligger på runt 40 procent³⁹. I Östergötland har 12 av 13 kommuner, Region Östergötland, samt ett tiotal större företag ställt sig bakom Fossilfritt Sveriges utmaning att senast år 2030 endast utföra och köpa fossilfria transporter. Förutsättningarna för att uppnå detta är goda då det finns flera regionala aktörer inom både produktion och infrastruktur för biodrivmedel och laddning av elfordon.

Inköp av nya bilar anpassade för fossilfria drivmedel eller eldrift är fortfarande mer ovanligt bland privatpersoner på grund av exempelvis höga priser och otydliga spelregler. Privatpersoner köper oftare begagnat, vilket förutsätter att det finns fordon på begagnatmarknaden. Här kan det offentliga och näringslivet bidra genom att handla upp fordon som drivs med el eller förnybart som sedan säljs på begagnatmarknaden.

Strategiska utmaningar och möjligheter

För att nå det nationella och regionala målet om minst 70 procents utsläppsminskning från transportsektorn måste en betydande omställning ske parallellt inom flera områden. Denna omställning behöver stå på tre ben⁴⁰:

- Högre andel förnybara drivmedel
- Ett mer transporteffektivt samhälle
- Energieffektiva och fossilbränslefria fordon

Transportbehovet behöver minska och genom långsiktig planering och utveckling av attraktiva och tillgängliga städer kan överflyttning till miljömässigt hållbara transportsätt ske. En utbyggd infrastruktur för el och förnybara drivmedel möjliggör minskade utsläpp för

kvarvarande transporter. Omställningen behöver anpassas till lokala förutsättningar och kräver nya lösningar och affärsmodeller tillsammans med ändrade beteenden och attitydförändringar.

Förutsättningarna för omställning till fossilfria transporter i Östergötland är goda. Länets geografiska utformning är fördelaktigt med sammanhållna transportstråk där många invånare har tillgång till kollektivtrafik. En utmaning är att få fler att nyttja kollektivtrafiken istället för att ta bilen.

Eftersom transportbehovet väntas öka, inte bara i länet utan i hela riket, ligger det en stor framtida utmaning i att tillgodose efterfrågan av regionalt producerade biodrivmedel. Antalet laddningsstationer samt distributionsplatser för biodrivmedel och användandet av dem behöver öka inom länets hela geografi. Detta är en betydande utmaning som Östergötland inte står ensam inför. Den ökande konkurrensen om de fossilfria drivmedelen ställer stora krav på transporteffektivisering om målen om utsläppsreduktion ska kunna uppnås. Ökad regional produktion av biodrivmedel kan endast delvis möta denna utmaning, men innebär i gengäld större försörjningstrygghet, nya arbetstillfällen, möjligheter till omhändertagande av svårhanterligt organiskt avfall och ökad ekonomisk tillväxt.

Transporteffektivisering kan ske genom teknikutveckling av fordon, innovativa lösningar inom mobilitet och logistik samt beteendeförändringar. Nästan hälften av alla bilresor är kortare än fem kilometer och sker i tätorterna⁴¹. Det finns god potential för effektivisering genom långsiktig planering mot hållbar utveckling med förbättrade möjligheter att gå, cykla och åka kollektivt. Det skulle också ha andra gynnsamma effekter på till exempel folkhälsa och mer attraktiva miljöer. Samhällsutmaningen ligger i att matcha bilens oslagbara flexibilitet med åtgärder som gör bilfritt resande mer attraktivt, till exempel förbättrad cykelinfrastruktur i kombination med nya mobilitetslösningar och ett mer flexibelt kollektivtrafiksystem.

Utvecklingen av godstransporter mot små, mer frekventa sändningar ger upphov till varutransporter som påverkar både koldioxidutsläppen och skapar trängsel i tätorter. Genom att samordna transporter och öka fyllnadsgraden kan utsläpp, trängsel och buller minskas. Även den fysiska planeringen spelar stor roll för att öka transporteffektivitet för godstransporter. I samband med Ostlänkens färdigställande, planerad till år 2035, kommer möjligheterna till omflyttning av både person- och godstransporter mot Stockholm att öka. Byggandet av Ostlänken och tillhörande trafiklösningar riskerar dock att bidra till ökade utsläpp genom den förväntade ökningen av godstransportarbete under tiden bygget pågår. Här finns det en möjlighet och en utmaning för näringslivet och det offentliga att gå före och att visa på möjligheterna med fossilfria transporter, främst med innovativ upphandling och trafikplanering.

I åkeribranschens färdplan "Färdplan för fossilfri konkurrenskraft" nämns flera utmaningar för att ställa om till fossilfritt där långsiktighet och nya affärslösningar spelar en viktig roll för att möjliggöra kostsamma investeringar i fordon med låga utsläpp⁴². En stor utmaning för att uppnå ett hållbart transportsystem är att det krävs betydande attitydförändringar bland både enskilda individer och organisationer. Digitalisering kan skapa förutsättningar för nya smarta lösningar och möjliggöra en annan typ av tillgänglighet, i form av exempelvis resfria möten och delningstjänster.

Upphandling, inte bara i offentlig sektor utan också hos större företag, är ett viktigt verktyg för att påverka omställningen i rätt riktning, både för den egna verksamheten och i samarbetet med andra aktörer. Här konkurrerar dock klimat och miljöhänsynen med många andra krav

som ofta upplevs som mer prioriterade, främst kostnader och tidsaspekter. Därför är tydliga styr signaler från ledning, ägare och politiker nödvändiga.

Omställningen behöver anpassas till lokala förutsättningar och kräver nya lösningar och affärsmodeller tillsammans med ändrade beteende och attitydförändringar. För att lyckas behövs en bred samverkan mellan regionala aktörer. På regional och lokal nivå kan offentlig sektor agera förebild och därmed åstadkomma en betydande förändring av såväl transportmönster som drivmedelsanvändning. En regional handlingsplan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon tas fram parallellt som en fördjupande del i detta insatsområde.

Förslag på strategier

- Främja god tillgång till fossilfria drivmedel och laddningsmöjligheter för elfordon i alla delar av Östergötland.
- Effektivisera resandet i länet genom tekniska och organisatoriska lösningar.
- Öka kunskapen och främja beteendeförändringar hos allmänheten om hållbart resande.
- Främja hållbar transportplanering med förbättrade möjligheter att gå, cykla och åka kollektivt.
- Öka kunskapen om effektivisering och systematiskt omställningsarbete av fordonsflottan inom offentlig sektor och näringsliv.
- Främja upphandling och inköp av hållbara transporter inom offentlig sektor och näringsliv.
- Främja regionala lösningar för energi- och klimateffektivare transporter inom logistik, omlastningscentraler, ruttoptimering och samordnad varudistribution.

Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion

År 2045 finns ett utvecklat producentansvar för produkters påverkan på klimatet. Som konsument är det lätt att välja det alternativ som är bäst för miljön, då det även är det billigaste. Istället för att köpa hyr vi våra kostymer, cyklar, möbler, mobiler, verktyg etcetera. Medvetenheten om den egna klimatpåverkan är hög. Koldioxidbudgetar är vanligt förekommande. Det är dyrt att generera avfall och vi har utvecklade pantsystem för ett flertal typer av förpackningar och de återanvänds flera gånger. Cirkulära flöden inom näringslivet gör att behovet av jungfruliga material är litet.

Nuläge i Östergötland

De svenska hushållens konsumtion har en stor påverkan på miljö och klimat och den ligger tio procent över genomsnittet för de 28 EU-länderna år 2016. Utmaningarna ska inte underskattas, då Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser motsvarar cirka 11 ton per person och år och måste minska till ett till två ton per person och år för att kunna uppnå generationsmålet och Parisavtalets mål. För att nå detta krävs ökad resurseffektivitet genom avfallsförebyggande åtgärder, ökad återanvändning samt giftfria kretslopp i både tekniska och biologiska flöden så att vi har möjlighet att materialåtervinna uttjänade

produkter. Avfallstrappan (se bild 1) är viktig att följa när det gäller arbete med cirkulär ekonomi.

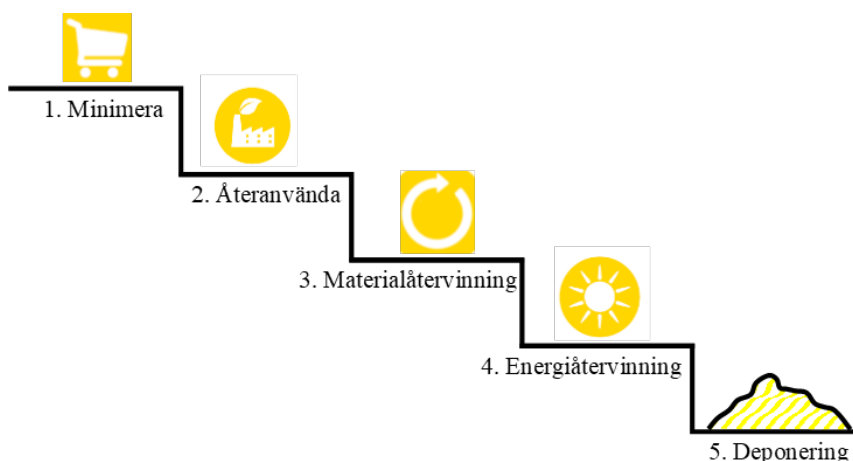

Bild 1. Avfallstrappan, tillfällig illustration, ändras till slutgiltig version.

I samband med Naturvårdsverkets revidering av den nationella avfallsplanen år 2018 till 2023 har det visat sig att vi sitter fast i samma mönster, det vill säga avfallsmängderna ökar. Trenden att återvinna material har stagnerat. Här krävs proaktiva insatser för att komma vidare och det är också viktigt att komma längre i detta avseende. Forskning visar att om vi kan minska mängden hushållsavfall med fem procent i Sverige så skulle det innebära minskade utsläpp av växthusgaser med 300 000 ton per år. Det motsvarar de utsläpp av växthusgaser som en medelstor svensk kommun släpper ut under ett år. År 2016 uppgick matavfallet i Sverige till 1,3 miljoner ton och hushållen stod för den i särklass största andelen med 938 000 ton. Produktionen av den mängd mat som slängs varje år motsvarar omkring två miljoner ton koldioxid, vilket motsvaras av ungefär tre procent av de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige.

Mellan åren 2015 till 2017 har mängden avfall per person legat på relativt liknande nivåer. År 2017 uppgick hushållsavfallet per person i Östergötland till 462 kilogram per år. Även andra områden inom cirkulär ekonomi, exempelvis ekodesign, kan utgöra medel för att nå de identifierade och fastslagna konsumtionsmålen.

Strategiska utmaningar och möjligheter

I Sverige saknas uttalade mål för cirkulär ekonomi vilket innebär en utmaning då det saknas mått för att mäta detta. Därmed blir det svårt att sätta ett nollvärde och mäta utvecklingen inom området. En annan utmaning är att allt fler produkter produceras i utlandet vilket gör att vi har svårare att kontrollera påverkan på miljö och klimat.

Ett problem med att skapa sig en nulägesbild om cirkulär ekonomi är att det saknas heltäckande statistik för detta område. För att ändå få en bild av hur det förhåller sig i Östergötland kan vi studera utvecklingen för olika aspekter med koppling till cirkulär ekonomi, exempelvis data från kommunernas återvinningscentraler samt statistik om återcirkulation av matavfall och konsumtion.

Privata konsumenter är nyckelaktörer inom insatsområdet. För att nå minskad energi- och klimatpåverkan krävs ett ändrat beteende hos konsumenter. Det kan exempelvis vara genom

att lämna in till och köpa mer varor second hand, reparera saker som gått sönder och att konsumenterna faktiskt ställer krav på producenterna att ta fram mer cirkulära produkter som håller längre. Även företags inköp av varor har stor energi- och klimatpåverkan.

Kommunerna är viktiga aktörer i arbetet med cirkulär ekonomi och minskade avfallsmängder och de har goda möjligheter att arbeta framgångsrikt med frågorna. De kommunala avfallsplanerna är ett viktigt verktyg inom detta område. Kommunerna kan också genom upphandling styra marknaden till giftfria, avfallssnåla och cirkulära produkter, tjänster och affärsmodeller. Det finns också flera goda exempel från kommunala verksamheter som genom olika insatser lyckats minska avfallsmängder och samtidigt minskat sina kostnader. Det går exempelvis att markant minska matsvinnet från stor- och skolkök. Ett kilo matsvinn motsvarar cirka två kilo koldioxidekvivalenter enligt en rapport framtagen av Naturvårdsverket ⁴³.

Näringslivet kan bidra till minskade avfallsmängder genom olika processer som till exempel industriell symbios, det vill säga när en bi- eller restprodukt i ett företag kan nyttjas som insatsvara hos ett annat företag. Därigenom minskas avfallsmängderna samtidigt som behovet att nyttja jungfruliga råmaterial minskar. I Östergötland finns ett gott exempel på sådan samverkan i den eko-industriella parken på Händelö. Ett annat sätt är att genom ekodesign integrera ett livscykelkostnadsperspektiv från utveckling till tillverkning, användning och slutanvändning för att uppnå energieffektivisering och en god hushållning av resurser. Det finns även en utvecklingspotential för företag att nyttja cirkuläritet som en del i att utveckla nya erbjudanden. Det kan exempelvis vara i form av återbruk, hyra ut produkter istället för att sälja dem, så kallad funktionsförsäljning. Det kan också handla om så kallad tjänstefiering som handlar om att sälja tjänster och helhetslösningar istället för en produkt.

Förslag på strategier

- Stärka och öka affärsrådgivning från privata och offentliga aktörer om cirkulära innovationer och affärsmodeller.
- Uppströms insatser för att möjliggöra återanvändning av rötslam.
- Stimulera att företag använder restprodukter och avfall som råvara.
- Öka kunskapen hos allmänheten om hållbar konsumtion, exempelvis avfallsförebyggande åtgärder.
- Öka kunskapen om cirkulär ekonomi och ekodesign, både inom näringslivet samt den offentliga sektorn.
- Öka antalet offentliga organisationer som använder sig av upphandlingsformer som främjar cirkuläritet.
- Öka antalet fysiska och digitala mötesplatser där medborgarna kan byta produkter med varandra.
- Främja symbioscenter för nyttiggörande av restprodukter i näringslivet.
- Minska matsvinn och avfall i offentlig sektor, näringsliv och hushåll.
- Öka kunskapen om kommunala avfallsplaner med fokus på energi, klimat samt cirkulära flöden.

Hållbart jord- och skogsbruk

År 2045 har den lokala produktionen av livsmedel och biomassa har ökat. Jordbruk och skogsbruk har stor betydelse för att utsläppen från andra sektorer minskar. Råvaror från jord- och skogsbruk har ersatt fossil råvara. Högre avkastning och effektivare användning av insatsvaror minskar utsläppen per producerad enhet. Jord- och skogsbruk är balanserat för en effektiv kolinlagring. Förändrade matvanor har lett till minskade växthusgasutsläpp samtidigt bidrar jord- och skogsbruket till att god biologisk mångfald säkerställs.

Nuläge i Östergötland

Nästan två tredjedelar av Östergötland består av skog och det finns mer än 10 000 privata skogsägare i länet. Skogen påverkar såväl det lokala landskapet, näringslivet och hur forskningen utvecklas. Skogen i Östergötland växer mer än den avverkas och har gjort så under lång tid⁴⁴. När träden växer tas koldioxid upp från atmosfären och binds in i träden och i marken. Det innebär att skogen fungerar som en kolsänka som balanserar utsläppen av växthusgaser. Koldioxiden släpps sedan ut från grenar, rötter och mark på hygget när skogen avverkas och från själva virket när färdig använda produkter bränns eller ruttar. Längst stannar kolet i byggnader av trä, träd som får bli riktigt gamla och i marken i skog som inte avverkas. Träråvara från skogen används till många produkter, som exempelvis möbler, bränsle och papper, och nya användningsområden skapas kontinuerligt.

Östergötlands län är också ett betydande jordbrukslän. Sedan 1975 har antalet jordbruksföretag minskat stort, vilket innebär att arealen åkermark per företag i genomsnitt ökat från 40 till 66 hektar⁴⁵. Utsläpp från jordbruket i Östergötland var år 2016 505 280 ton koldioxid, vilket är en minskning med cirka två procent jämfört med 1990⁴⁶. Växthusgaser från djurhållning och växtodling utgör idag den största delen av jordbrukets utsläpp. Både lustgas och metan har mycket kraftigare verkan på klimatet än koldioxid, räknat per ton⁴⁷. Jordbruk på mulljordar och utdikade torvmarker i skogslandskapet, som det finns mycket av i Östergötland, är också källor till utsläpp. Det svenska köttets andel av konsumtionen har minskat sedan 1995, samtidigt som den totala köttkonsumtionen har ökat⁴⁸. Ökad nettoimport har alltså ökat utsläppen i andra länder.

Energianvändning inom jordbruket varierar beroende på inriktning. Inom växtodling handlar det till stor del om traktordrift samt torkning och inom djurhållning används energi bland annat till foderberedning, uppvärmning och ventilation. På mjölkgårdar används dessutom mycket energi vid mjölkhantering⁴⁹. Diesel står för nästan hela energianvändningen inom skogsbruket⁵⁰.

Strategiska utmaningar och möjligheter

Emissionerna från gödsel går att minska främst genom att tillvarata gödsel för biogasproduktion. Många av länets djurbesättningar är stora och samlade vilket ger goda förutsättningar för detta. Växthusgasutsläppen från nötdjur kan minskas genom att minska djurhållningen, men detta skulle få negativa konsekvenser för möjligheterna till att

upprätthålla biologisk mångfald, en rik kulturmiljö och en levande landsbygd. En annan möjlighet är att påverka konsumenterna mot att öka andelen svenskt naturbeteskött och minska sin totala köttkonsumtion.

Utsläppen av lustgas från åkermark kan minskas genom optimerad kvävetillförsel, vilket även har andra positiva miljöaspekter såsom minskad övergödning. Genom att stimulera anläggande av våtmarker på mullrik jord kan utsläppen minskas, men det krävs ekonomiska styrmedel för ersättning för mark. Jordbrukets potential som kolsänka kan utvecklas med hjälp av mellangrödor och fleråriga grödor⁵¹. Avskiljning och lagring av koldioxid (Carbon capturing storage, CCS) är en metod som är under utveckling. Förutom att reducera processutsläpp från industrin, kan tekniken användas för att fånga upp koldioxid som bildas vid förbränning av biomassa. Genom att lagra koldioxiden i marken eller havet kan negativa utsläpp åstadkommas⁵².

Inom jord- och skogsbruk finns potential för leverans av biomassa till marknader som exempelvis förnybar energi och biomaterial. Den största klimatvinsten med råvaran är när den ersätter fossila produkter. Utmaningen är att det ska räcka till mycket samtidigt som biologisk mångfald, rekreationsvärden och andra ekosystemtjänster ska bevaras. Det finns en stor potential att skogen kan bana väg för cirkulär ekonomi, vilket inte minst gynnas av forskning i länet⁵³.

Med enkla åtgärder och rätt val vid nyinvesteringar går det att effektivisera energianvändningen inom jord- och skogsbruk. Inom skogsbruket finns potential till energieffektivisering kopplat till delautomatisering, utbildning i bränslesnålt och högproduktivt körsätt och förnyelse av maskinpark⁵⁴. Även jordbruket har besparingspotential. Energinvändningen kan minskas med minst tre till femton procent utan att påverka produktionen negativt, enligt en analys av över 150 genomförda energikartläggningar på jordbruk i Sverige⁵⁵. Åtgärder finns exempelvis kopplat till växtodling, torkning, utfordring, värme, ventilation, belysning, utgödsling och mjölkning.

Med ett förändrat klimat finns både hot och möjligheter. Tillväxten av skog kan öka, men också risken för skador. Det är inte självklart hur skogen ska se ut för att vara rustad för ändrade klimatförhållanden. Även inom jordbruket behöver odling och produktion anpassas till ändrade förutsättningar som exempelvis högre medeltemperatur och extrema väderhändelser.

Förslag på strategier

- Öka kunskapen om energieffektivisering och klimatfrågor hos lantbrukare och skogsägare i länet.
- Öka näringsåterföring via biogödsel.
- Informera allmänheten om skogens betydelse för ett hållbart samhälle.
- Öka kunskapen om kolinlagring i mark vid jord- och skogsbruk.
- Stimulera anläggande av våtmarker på mullrik mark och utdikade våtmarker.
- Öka kunskapen om matens miljö-, energi- och klimatpåverkan.
- Främja kunskap och möjligheter till att använda bio CCS i länet.

Så arbetar vi vidare

En förutsättning för ett lyckat energi- och klimatarbete är samverkan i länet. Politiska beslut och agerande på global och nationell nivå är viktiga, men det är på regional och främst lokal nivå som det konkreta arbetet sker. Ett vidare steg i arbetet med länets energi- och klimatarbete är att i samverkan med länets aktörer ta fram handlingsplaner för de olika insatsområdena. Dessutom ska arbetet organiseras på ett strukturerat sätt för att möjliggöra effektivt arbete vilket i sin tur bidrar till att vi uppnår de mål som är satta i strategin. En plattform för det energi- och klimatstrategiska arbetet kommer att tas fram och därigenom utvecklas en kontinuerlig uppföljning av målen och arbetet i länet.

Handlingsplanerna kommer att innehålla konkreta åtgärder och insatser. Dessa åtgärder och insatser samlas och utvecklas till stor del inom den plattform för regionalt energi- och klimatstrategiskt arbete som Länsstyrelsen Östergötland tillsammans med Region Östergötland utvecklar. För varje insatsområde med kopplad handlingsplan skapas en projektportfölj baserad på respektive insatsområde. Projektportföljerna kopplas också till strategins mål samt specifika indikatorer för respektive portfölj.

Projektportföljerna kommer att drivas av utpekade nyckelaktörer i länet vars uppgift är att koordinera åtgärder och insatser som genomförs i länet samt att summera den estimerade reduktionen av växthusgasutsläpp. På detta sätt går det att sammanställa, totalt och per respektive insatsområde, om de regionala åtgärderna och insatserna räcker för att nå de mål som är satta.

Genom den regionala plattformen för energi- och klimatstrategiskt arbete kommer länets arbete att följas upp kontinuerligt vilket innebär att det strategiska arbetet hålls levande och blir mer strukturerat och målinriktat. Det ökar också samverkansmöjligheterna i länet tack vare att aktörer möts genom plattformen. För att det fortsatta energi- och klimatstrategiska arbetet i länet ska bli framgångsrikt krävs det engagemang och vilja från offentliga aktörer, näringsliv och andra organisationer att arbeta tillsammans för att nå satta energi- och klimatmål.

Strategins måluppfyllnad kommer att följas upp årligen och strategin aktualiseras eller revideras vart fjärde år.

Referenser

1. UNDP i Sverige, Globala målen, <https://www.globalamalen.se/>, 2019-05-15.
2. Sveriges Riksdag, *En långsiktig klimatstrategi för EU*, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/fakta-pm-om-eu-forslag/en-langsiktig-klimatstrategi-for-eu_H606FPM19, 2019-05-15.
3. Energimyndigheten, *Sveriges energi- och klimatmål*, <http://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/sveriges-energi--och-klimatmal>, 2019-05-15.
4. Naturvårdsverket, *Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år*, <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/>, 2019-05-15.

5. Energimyndigheten, *Ny statistik över vindkraftens utveckling i Sverige*, <http://www.energimyndigheten.se/nyhetsarkiv/2019/vindkraftens-utbyggnad-tar-fart-igen/>, 2019-05-15.
6. SCB, *Nätanslutna solcellsanläggningar*, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/energi/tillforsel-och-anvandning-av-energi/natanslutna-solcellsanlaggningar/>, 2019-05-15.
7. Bengts villablogg, *Solceller ökar medan solfångare minskar i Sverige*, <http://bengtsvillablogg.info/category/solfangare/>, 2018-08-27.
8. Vattenkraft.info – *Info om Svensk vattenkraft*, <https://vattenkraft.info/?what=%C3%96sterg%C3%B6tlands+l%C3%A4n&where=lan>, 2019-05-15.
9. Energiföretagen, *Vattenkraft och miljön*, <https://www.energiforetagen.se/sa-fungerar-det/elsystemet/produktion/vattenkraft/vattenkraft-och-miljon/>, 2019-05-15.
10. Energiföretagen, *Fjärrvärmeleveranser*, <https://www.energiforetagen.se/statistik/fjarrvarmestatik/fjarrvarmeleveranser/>, 2019-05-15.
11. SCB, *Elproduktion och bränsleanvändning (MWh), efter län och kommun, produktionssätt samt bränsletyp. År 2009 – 2017*, http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__EN__EN0203/ProdbrEl/able/tableViewLayout1/?rxid=45a3de17-908e-472c-b339-d430c67d1a99, 2019-05-15.
12. Region Östergötland, *Samhällsekonomiskt värde av biogas*, <https://wssext.regionostergotland.se/regsam/Samhällsbyggnad/Energi%20och%20klimat/Samhällsekonomiskt%20värde%20av%20biogas.pdf>, 2019-04-10.
13. Energimyndigheten, *Stark utveckling och sjunkande priser för solceller*, <http://www.energimyndigheten.se/nyhetsarkiv/2014/stark-utveckling-och-sjunkande-priser-for-solceller/>, 2018-08-27.
14. Naturskyddsföreningen, *3 snabba frågor till solcellsexperten*, <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/klimat/solcellsexperten-svarar>, 2018-08-27.
15. Skogssällskapet, *Spaning: Så använder vi skogen i framtiden*, <https://www.skogssallskapet.se/kunskapsbank/artiklar/2017-10-05-spaning-sa-anvander-vi-skogen-i-framtiden.html>, 2019-03-27
16. Region Östergötland, *Östergötlands potential för biodrivmedelproduktion och utökad elektrifiering*, <https://wssext.regionostergotland.se/regsam/Samhällsbyggnad/Energi%20och%20klimat/Delprojektrapport%20Östergötlands%20potential%20för%20biodrivmedelproduktion%20och%20utökad%20elektrifiering.pdf>, 2019-05-15
17. Energiföretagen, *Ingen mer plast till energiåtervinning 1 januari – är det möjligt?*, <https://www.energiforetagen.se/pressrum/nyheter/2018/juli/ingen-mer-plast-till-energiatervinning-1-januari--ar-det-mojligt/>, 2019-03-27.
18. Region Östergötland, *Östergötlands potential för biodrivmedelproduktion och utökad elektrifiering*, <https://wssext.regionostergotland.se/regsam/Samhällsbyggnad/Energi%20och%20klimat>

at/Delprojektrapport%20Östergötlands%20potential%20för%20biodrivmedelprodukti
on%20och%20utökad%20elektrifiering.pdf, 2019-05-15

19. Sveriges offentliga utredningar 2017:2. *Det svenska energisystemet*. 2017.
20. Svenska Kraftnät, *Anpassning av elsystemet med en stor mängd förnybar elproduktion*. 2015.
21. IVA, *Energilagring – Teknik för lagring av el*, <https://www.iva.se/globalassets/info-trycksaker/vagval-el/vagval-el-lagring.pdf>, 2018-08-27.
22. Ellevio, *Kungsbacka kommun testar elbilar som energilager*, <https://kundnyheter.ellevio.se/kungsbacka-kommun-testar-elbilar-som-energilager/>. 2019-03-26.
23. Regional Utveckling & Samverkan, Nationella emissionsdatabasen, <http://extra.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>, 2019-05-15.
24. Energimyndigheten, *Lagen om energikartläggning i stora företag*, <http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/jag-vill-energieffektivisera-min-organisation/energiartlaggning/energiartlaggning-i-stora-foretag/>, 2019-05-15.
25. Europeiska kommissionen, *Energy Efficiency Directive*, <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive>, 2019-05-15.
26. Fossilfritt Sverige, *Färdplaner för fossilfri konkurrenskraft*, <http://fossilfritt-sverige.se/verksamhet/fardplaner-for-fossilfri-konkurrenskraft/>, 2019-05-15.
27. Naturvårdsverket, *Att göra mer med mindre*, <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6857-8.pdf?pid=23951>, 2019-05-15.
28. Energimyndigheten, *Nära-nollenergibyggnader*, <http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/program-och-uppdrag/nne/>, 2019-05-15.
29. Fossilfritt Sverige, *Färdplan för fossilfri konkurrenskraft – Bygg- och anläggningssektorn*, http://fossilfritt-sverige.se/wp-content/uploads/2018/01/ffs_bygg_anlaggningssektorn181017.pdf, 2019-05-15.
30. Länsstyrelsen Östergötland, *Regional bostadsanalys 2018*, <https://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/tjanster/publikationer/regional-bostadsmarknadsanalys-2018.html>, 2019-05-15.
31. Bergman, 2018, *Livscykelanalys för grundläggning av byggnader*, Luleå Tekniska Universitet.
32. Boverket, *Förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö*, <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2014/forslag-strategi-god-bebyggd-miljo.pdf>, 2019-05-15.
33. Regional Utveckling & Samverkan, Nationella emissionsdatabasen, <http://extra.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>, 2019-05-15.

34. https://www.transportforetagen.se/Documents/Publik_F%C3%B6rbunden/Sveriges_Hamnar/Rapporter/rapport-2016_7_godstransporter-i-sverige---en-nulagesanalys.pdf
35. Trafikanalys, *Rapport 2016:7: Godstransporter i Sverige – en nulagesanalys*, https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2016/rapport-2016_7_godstransporter-i-sverige---en-nulagesanalys.pdf, 2019-05-20.
36. Trafikverket, *Rapport, Prognos för godstransporter 2030 – Trafikverkets basprognos 2014*, https://trafikverket.ineko.se/Files/sv-SE/10800/RelatedFiles/2014_066_Prognos_for_godstransporter_2030_trafikverkets_basprognos_2014.pdf, 2019-05-20.
37. Sammanställd data från SCB. Procentuell förändring av antal kollektivtrafikresor, pendling och folkmängd i Sveriges län 2006 till 2016.
38. Region Östergötland, *Regionalt trafikförsörjningsprogram för Östergötland -> 2030*, <https://www.regionostergotland.se/PageFiles/2353/BeslutadRTPkompl2016-12-06.pdf>, 2019-05-20.
39. Miljöfordon Sverige, *Fordonsdiagnos 2018*, 2018
40. Energimyndigheten, *Strategisk plan för omställning av transportsektorn till fossilfrihet*, 2017
41. Cykelstrategi, hitta denna del där!
42. Fossilfritt Sverige, <http://fossilfritt-sverige.se/verksamhet/fardplaner-for-fossilfri-konkurrenskraft/fardplaner-for-fossilfri-konkurrenskraft-akerinaringen/>, 2019-05-20.
43. Naturvårdsverket, *Minskat svinn av livsmedel i skolkök – Erfarenheter och framgångsfaktorer*, <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5979-8.pdf>, 2019-05-15.
44. Länsstyrelsen Östergötland et. al., *Östergötlands gröna hjärta – samtal om skogen och dess värden*, https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2c30d6f167c5e8e7c0134cc/1547627056103/Skogen_i_Östergötland.pdf, 2019-05-15.
45. Naturvårdsverket, *Sveriges miljömål, Jordbrukets utveckling i Östergötlands län*, sverigesmiljomal.se/miljomalen/ett-rikt-odlingslandskap/jordbrukets-utveckling2/ostergotlands-lan/, 2019-05-15.
46. Regional Utveckling & Samverkan, Nationella emissionsdatabasen, <http://extra.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>, 2019-05-15.
47. Naturvårdsverket, *Andra växthusgaser*, <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Darfor-blir-det-varmare/Andra-vaxthusgaser/>, 2019-05-15.
48. Jordbruksverket, *Jordbruket i siffror*, <https://jordbruketisiffror.wordpress.com/2016/02/28/totalkonsumtion-forbrukning-av-kott-aren-1960-2015/>, 2019-05-15.
49. Energimyndigheten, *Energihushållning i jordbruk*, 2018.

50. IVA, *Energieffektivisering av skogs- och jordbruk – hinder och möjligheter att nå en halverad energianvändning till 2050*, <https://www.iva.se/globalassets/rapporter/ett-energieffektivt-samhalle/energieffektivisering-rapport8-j1.pdf>, 2019-05-15.
51. Energimyndigheten, *Åkermark som kolsänkor*, https://www.energimyndigheten.se/globalassets/klimat--miljo/transporter/oppet-forum/lunds-tekniska-hogskola/bjornsson_prade_lantz_rapport-98_2016.pdf, 2019-05-15.
52. Naturvårdsverket, *Koldioxidavskiljning och lagring (CCS)*, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/EUs-miljoarbete/Koldioxidavskiljning-och-lagring-CCS/>, 2019-05-15.
53. Länsstyrelsen Östergötland et. al., *Östergötlands gröna hjärta – samtal om skogen och dess värden*, https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2c30d6f167c5e8e7c0134cc/1547627056103/Skogen_i_Östergötland.pdf, 2019-05-15.
54. IVA, *Energieffektivisering av skogs- och jordbruk – Hinder och möjligheter att nå en halverad energianvändning till 2050*, <https://www.iva.se/globalassets/rapporter/ett-energieffektivt-samhalle/energieffektivisering-rapport8-j1.pdf>, 2019-05-20.
55. IVA, *Energieffektivisering av skogs- och jordbruk – hinder och möjligheter att nå en halverad energianvändning till 2050*, <https://www.iva.se/globalassets/rapporter/ett-energieffektivt-samhalle/energieffektivisering-rapport8-j1.pdf>, 2019-05-15.

Från: Kommun <Kommun@valdemarsvik.se>
Skickat: den 21 maj 2019 09:10
Till: Reg <reg@valdemarsvik.se>
Ämne: VB: REMISS - Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Hej,

Vidarebefordrar mail som inkommit till kommunens e-post.

Med vänlig hälsning

Caroline Rolf

Medborgarservice

Från: Svensson Joakim <joakim.a.svensson@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 20 maj 2019 16:12
Till: Svensson Joakim <joakim.a.svensson@lansstyrelsen.se>
Ämne: REMISS - Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Remiss - Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland föreslår en ny regional energi- och klimatstrategi för Östergötland med sex regionala mål samt sex insatsområden.

Synpunkter på remissrapporten mottages tacksamt, senast den 30 augusti 2019 till miljo.oostergotland@lansstyrelsen.se eller per post till Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping. Märk svaret med diarienummer 425-6763-19.

Frågor om remissen besvaras av: Sara Nilsson, 010-2235307,
sara.nilsson@lansstyrelsen.se eller Joakim Svensson, 010-223 54 65,
joakim.a.svensson@lansstyrelsen.se

Remissinstanserna listas i bifogat missiv.

Vänliga hälsningar

Joakim Svensson

Energi- och klimatstrateg

Miljöskydds-enheten

Tfn: 010 – 223 54 65

E-post: joakim.a.svensson@lansstyrelsen.se
sara.nilsson@lansstyrelsen.se

Sara Nilsson

Energi- och klimatstrateg

Miljöskydds-enheten

Tfn: 010 – 22 35 307

E-post:

(11)

KS-TEK.2018.99 TOVERUM 1:1

Toverum 1:1 del av - Köp av mark

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunchef och Stab

Monika Hallberg

0123-192 93

monika.hallberg@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Toverum 1:1 del av - Köp av mark (Hänvisning till TF2006/6, Toverum 1:1 del av, Uppsägning av avtal markarrende för deponeringsanläggning)

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner köpeavtal gällande del av fastigheten Toverum 1:1.
2. Investeringen finansieras genom minskning av rörelsekapitalet.

Ärendebeskrivning

Sedan flera år tillbaka har Valdemarsviks kommun diskuterat med fastighetsägarna till Toverum 1:1 om att köpa den del av fastigheten som omfattar det tidigare deponiområdet, Toverums deponi och är cirka 6 ha stort. Deponin är avslutad och täckt genom det arbete som avslutades under 2017. Kommunens omlastningsstation för hushållsavfall är belägen i området.

Valdemarsviks kommun avser att behålla omlastningsstationen på Toverum. Andra alternativ har undersökts och bedömningen är att den nuvarande placeringen är bra med god tillgänglighet och lämpligt avstånd till bebyggelse. Den byggnad som idag används för omlastningen är i behov av renovering och ombyggnation, för att undvika den nedskräpning som är ett problem i området i dag. Genom att förvärva den aktuella delen av fastigheten, får kommunen goda förutsättningar för att på ett kostnadseffektivt sätt genomföra de åtgärder som krävs för att avfallshanteringen ska fungera på bästa sätt. Alternativet med att bygga en ny anläggning för omlastning på annan plats bedöms vara mera kostsamt.

Genom att området är kommunens tidigare deponi, har kommunen ett ansvar för att genomföra miljörelaterade kontroller på området, för att över tid säkerställa att föroreningar inte läcker ut i omgivningarna. Det finns ett kontrollprogram för området, som ska fullgöras ett antal år framåt.

Skrivelse med beslutsförslag

Kommunens ansvar i detta avseende är också ett motiv för att kommunen ska äga marken och ansvar för samt ha rådighet över eventuella åtgärder som kan komma att krävas i framtiden.

Köpeavtal

Efter förhandlingar med fastighetsägarna har en köpesumma om 1 100 000 kr fastställts.

En ansökan gällande avstyckning av marken är gjord till Lantmäteriet under 2018.

Monika Hallberg
kommunchef

Beslutet skickas till
Samhällsbyggnadschef
Akten

K Ö P E A V T A L

SÄLJARE: EVA Maria Eklund, 19560720-2909, Grännäs Gård 1, 61595 Valdemarsvik

BRITT Viola Jangdin, 19520710-2988, Uknavägen 25, 590 98 Edsbruk

BO Anders Johansson, 19491117-2039, Toverum Höjden 1, 61595 Valdemarsvik

KÖPARE: Valdemarsviks Kommun, 212000-0431, Valdemarsvik

KÖPEOBJEKT

Del av Valdemarsvik Toverum 1:1 enligt vad som å bilagda karta inringats med rött, cirka 6 hektar. Köpeobjektet kallas nedan "fastigheten".

KÖPESKILLING

Den överenskomna köpeskillingen utgör En miljon Etthundratusen (1.100.000) kr.

KÖPESKILLINGENS ERLÄGGANDE

Vid detta avtals undertecknande erlägger kommunen kontant 100.000 kr som handpenning.

Å tillträdesdagen erlägger kommunen under villkor som nedan anges resterande del av köpeskillingen, en miljon (1.000.000) kr.

FASTIGHETSILDNING

Kommunen inger omgående detta avtal tillsammans med ansökan om fastighetsbildning till Lantmäterimyndigheten, uppkommande förrättningskostnader erläggs av kommunen.

TILLTRÄDESDAG

Fastigheten tillträdes av kommunen 10 dagar efter det att myndigheten efter förrättning fastighetsbildat fastigheten och registrering av beslutet skett. På tillträdesdagen upphör gällande arrendeavtal över området att gälla.

FASTIGHETENS SKICK

Kommunen som mångårig arrendator av fastigheten känner väl densamma, avstår med bindande verkan från rätten att framdeles rikta krav mot säljarna, avseende eventuella dolda fel.

FÖRDELNING AV INKOMSTER/UTGIFTER

Skatter och andra utgifter för fastigheten betalas av säljaren till den del de belöper på och avser tiden före tillträdesdagen, för tiden därefter av köparen. Motsvarande skall gälla för inkomster.

PANTBREV MM

Fastigheten skall å tillträdesdagen vara gravationsfri.

SERVITUT

Fastigheten skall ha rätt till väg i enlighet med markering å bilagda karta, vid förrättningen skall denna rätt tillskapas som lantmäteriservitut. Rätten till väg ska omfatta fem meters bredd inklusive diken, samt platser för möte

ANNULERING AV AVTAL

För det fall fastighetsbildning ej kan ske enligt denna överenskommelse annulleras detta avtal och erlagd del av köpeskillingen återbetalas omgående till kommunen. Ränta utgår ej.

SLUTREGLERING

Sedan detta köpeavtal genomförts är parternas mellanhavande av vad slag de vara må slutligt reglerade, ingendera har anspråk å motparten.

Detta avtal är upprättat och undertecknat i fem likalydande exemplar, varav säljaren tagit ett, köparna tre och det femte tillställs fastighetsbildningsmyndigheten.

Valdemarsvik den 15/6 2018

Eva Eklund

Martine Christensen Odenhall
VALDEMARSVIKS KOMMUN

Britt Jangdin

Bo Johansson

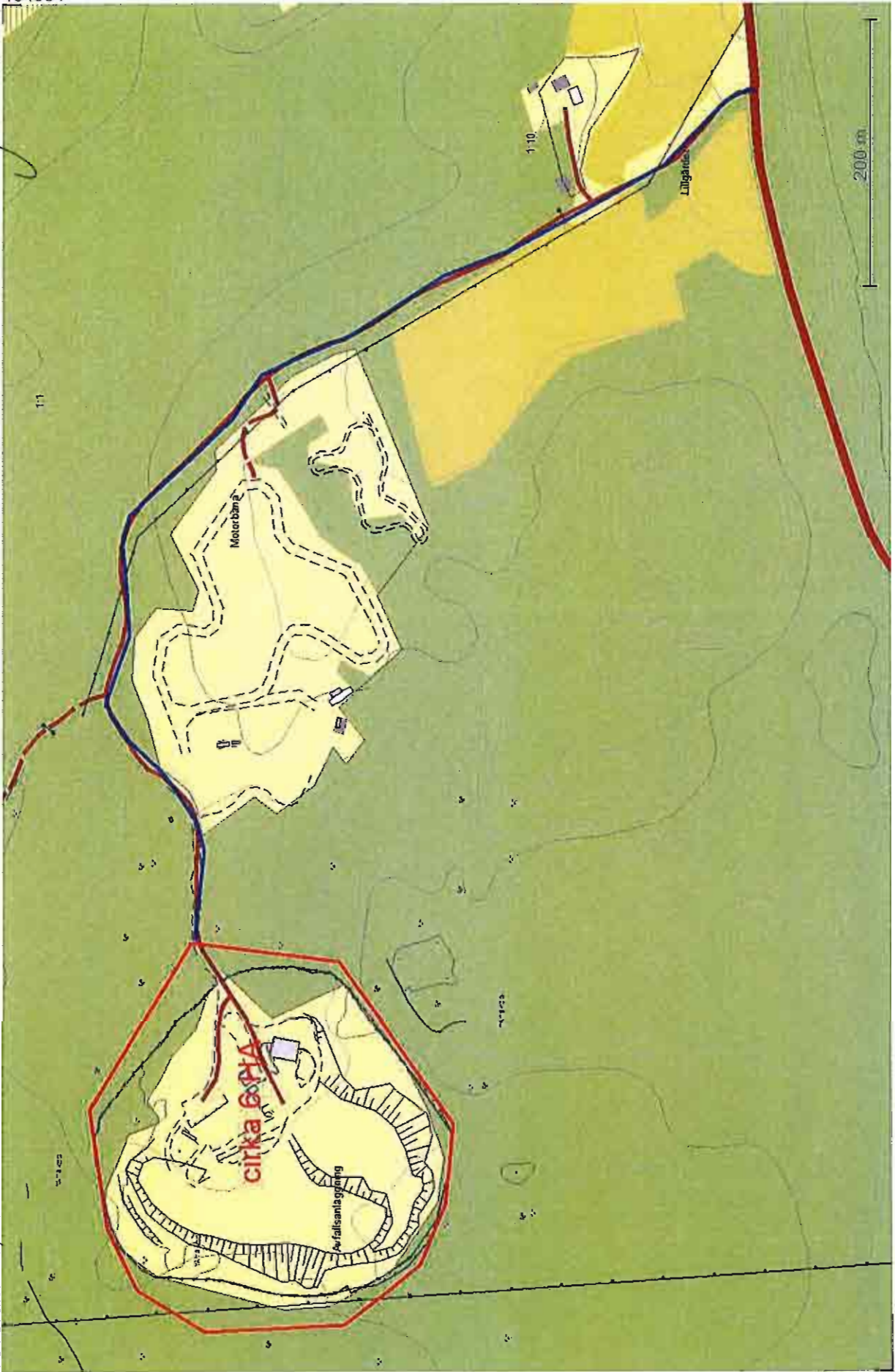
Bevittnas:

Karbiloga

154054
6451204
153026

Toverum 1:1, del av

6450525

Skapad: 2018-06-12 © Valdemarsviks Kommun och Lantmäteriet

Skala 1:4000
Skapad med InfoVisaren
2018-06-12

Ansökan om lantmäteriförrättning

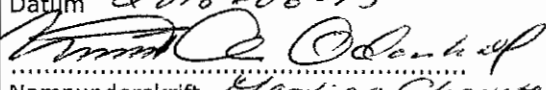
Läs instruktionerna längst ned innan du fyller i ansökan.

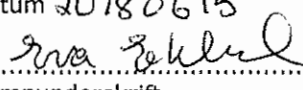
Postadressen dit du ska skicka ansökan hittar du på www.lantmateriet.se/uttakontor

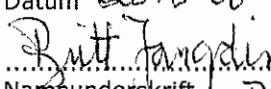
Jag/vi ansöker om följande lantmäteriförrättning:

Kommun och län (i)	Valdemarsvik, Östergötland
Berörd fastighet (i)	Valdemarsvik Toverum 1:1
Önskad åtgärd (i)	☒ Avstyckning <i>Yrkar på att styckningslotten ska befrias från inteckningar</i> ☒ Ja ☐ Nej ☐ Fastighetsreglering ☐ Fastighetsbestämning ☐ Sammanläggning ☐ Klyvning ☐ Särskild gränsutmärkning ☐ Anläggningsförrättning ☐ Ledningsförrättning ☐ Tredimensionell (3-D) fastighetsbildning ☐ Frigörande av fastighetstillbehör ☐ Sammanträde för att bilda samfällighetsförening ☒ Övrigt: Bilda vägservitut från styckningslotten till allmän väg
Beskrivning av önskad åtgärd (i)	Avstyckning av cirka 6 HA mark från Valdemarsvik, Toverum 1:1 enligt karta i bilagd köpehandling.
Området ska användas till (i)	☐ Helårsbostad ☐ Fritidsbostad ☐ Jord- och skogsbruk ☐ Industri ☒ Annat: Avfallsanläggning
Ange handlingar som bifogas (i)	☐ Bygglov/förhandsbesked ☐ Registreringsbevis ☐ Förvärvstillstånd ☒ Köpeavtal/Gåvoavtal etc. (i bestyrkt kopia) ☒ Kartskiss ☐ Övrigt:
Förrättningskostnader (i)	Kostnaderna för förrättningen ska betalas av: Valdemarsviks kommun ☒ Ja, jag tar på mig alla kostnader, även sådana kostnader som kan fördelas på andra sakägare
Aktmottagare (i)	Kopia av de slutliga förrättningshandlingarna (akten) ska skickas till: Köpare och säljare
Värdeintyg (i)	☒ Jag vill att Lantmäteriet dessutom upprättar värdeintyg för lagfart, som ska betalas av: Valdemarsviks kommun

Sökande (i) Läs instruktionerna om sökande längst ned innan du fyller i ansökan. Ansökan måste signeras.

Datum 2018-06-15

 Namnunderskrift Britta Jangdin
 Namnförtydligande Britta Jangdin

Datum 2018-06-15

 Namnunderskrift Eva Eklund
 Namnförtydligande Eva Eklund

Datum 2018-06-15

 Namnunderskrift BRITTA JANGDIN
 Namnförtydligande BRITTA JANGDIN

Datum

 Namnunderskrift Bo Johansson
 Namnförtydligande Bo Johansson

(12)

KS-SA.2019.47

**Inspektion enligt 20§ förmyndarskapsförordningen
(1995:379) av överförmyndare i Valdemarsviks kommun**

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

Skrivelse med beslutsförslag

Tjänsteställe/Handläggare

Avdelning Service och Administration
Eva Köpberg
0123-191 60
eva.kopberg@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Inspektion enligt 20§ förmyndarskapsförordningen (1995:379) av överförmyndare i Valdemarsviks kommun

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner informationen.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen har den 4 april 2019 genomfört en inspektion av överförmyndarverksamheten i Valdemarsviks kommun. Förutom länsstyrelsens representanter var överförmyndaren med ersättare närvarande vid inspektionen.

Underlag för inspektionen var den verksamhetsredogörelse som insänts till länsstyrelsen, anmälningsärenden som länsstyrelsen hanterat sedan föregående inspektion, protokoll från föregående inspektion samt den stickprovsundersökning som genomfördes i anslutning till inspektionsbesöket.

I sitt inspektionsprotokoll daterat 2019-05-16 påpekar länsstyrelsen att de fel och brister som uppmärksammats vid inspektionen bör korrigeras.

Länsstyrelsen finner skäl att rikta kritik mot överförmyndaren i följande fall:

- När huvudmannen helt eller delvis ska betala arvodet bör han eller hon normalt få del av beslutet, och därigenom ges möjlighet att överklaga det. Huvudmannen ska tillställas ett eget exemplar av arvodesbeslutet, och det är inte tillräckligt att överförmyndaren uppmanar ställföreträdaren att informera huvudmannen om beslutet.
- Överförmyndaren bör tillse att maskering av uppgift i akt om annan huvudman sker på ett tillfredsställande sätt. Med anledning av att uppgift inte maskerats riktar länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.
- Ställföreträdare får inte betala räkningar med sina egna pengar och sedan ta ut pengar från huvudmannens konto och sätta in på sitt eget konto eftersom det innebär en otillåten skuldsättning av huvudmannen. Länsstyrelsen erinrar om att överförmyndaren ska

Skrivelse med beslutsförslag

vidta erforderliga åtgärder när denne i sin tillsyn upptäcker brister i ställföreträdarens hantering och/eller redovisning, samt att dessa åtgärder bör dokumenteras. Med anledning av att en otillåten skuldsättning uppdagats och någon åtgärd inte vidtagits riktar länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.

- Uppgifter en myndighet får på annat sätt än genom en handling ska snarast dokumenteras om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet.

Överförmyndaren har i skrivelse 2019-06-04 kommenterat länsstyrelsens kritik och har för avsikt att omgående korrigera de brister som har påpekats.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Eva Köpberg
kommunsekreterare

Beslutet skickas till
<Här skrivs till vem beslutet ska skickas>

Överförmyndaren i Valdemarsviks
kommun
Valdemarsviks kommun
615 80 Valdemarsvik

Inspektion enligt 20 § förmyndarskapsförordningen (1995:379) av överförmyndaren i Valdemarsviks kommun

Länsstyrelsen företog den 4 april 2019 inspektion hos överförmyndaren i Valdemarsviks kommun. Närvarande vid inspektionen var överförmyndaren Lars Beckman och överförmyndarens ersättare Christina Gårdebäck Stork. Från Länsstyrelsen deltog länsjuristerna Linnea Hjorter och Anna Isaksson.

Underlag för inspektionen var den verksamhetsredogörelse som sänts in till Länsstyrelsen, inkomna anmälningsärenden sedan Länsstyrelsens föregående inspektion, protokoll från föregående inspektion samt den stickprovsgranskning som genomförts i anslutning till inspektionsbesöket.

Utöver de uppgifter som framgår av verksamhetsredogörelsen (se bilaga) behandlades nedanstående frågor särskilt.

Redogörelse för verksamheten

Organisation m.m.

Antalet årsarbetskrafter har från föregående inspektion ökat från 0,7 till 1,0 årsarbetskrafter. Resurserna upplevs nu vara tillräckliga. Både överförmyndaren och ersättaren har deltagit i utbildningar arrangerade av Jan Wallgren, bland annat avseende nya förvaltningslagen.

Överförmyndaren har besökstid tisdagar och torsdagar. Övriga dagar tas besök emot om överförmyndaren är på plats. Överförmyndaren kan även nås via telefon övrig tid.

Inkommande post ankomststämplas och registreras dagligen av överförmyndaren eller ersättaren. Vid deras frånvaro ankomststämplas inkommande post av kommunens posthantering, och registreras av överförmyndaren eller ersättaren när någon av dem är på plats. Handlingar som inkommer och som inte är ärenderelaterade förvaras i särskilt upprättade pärmar. Överförmyndaren har en fysisk loggbok i vilken noteringar görs om besök med mera. Uppgifter som är av betydelse för ett ärende dokumenteras i en tjänsteanteckning. E-post som inkommer och tillför uppgifter till ett ärende diarieförs i Wärna och läggs till akten.

Handläggningsrutiner

Vid föregående inspektion framgick att en ny rutin införts vad gäller ansökningar om anordnande av ställföreträdarskap. Ansökningar ska enligt den nya rutinen omgående översändas till tingsrätten. Vid aktuellt besök uppgavs att ansökningar som inkommer som regel skickas vidare omgående till tingsrätten. Ibland påbörjar överförmyndaren en utredning innan ansökan skickas vidare till tingsrätten. Länsstyrelsen påminner om att ansökningar som inkommer till överförmyndaren ska betraktas som felsända och ska i regel översändas till

tingsrätten utan fördröjning. Om överförmyndaren bedömer att komplett utredning kan bifogas ansökan inom en vecka så kan det vara godtagbart att vänta med att översända ansökan till tingsrätten.

När muntligt klagomål inkommer till överförmyndaren ombeds personen att inkomma med skriftligt underlag. Om det inte är möjligt tar överförmyndaren emot anmälan muntligen och dokumenterar den i en tjänsteanteckning.

Ställföreträdare

Överförmyndaren gör inte någon årlig prövning av ställföreträdarens lämplighet, men överväger att införa en rutin för detta. Avvägningen av hur många uppdrag en ställföreträdare kan ha baseras bland annat på uppdragets komplexitet och ställföreträdarens erfarenhet. Överförmyndaren har inte polisanmält någon ställföreträdare sedan Länsstyrelsens senaste inspektionsbesök.

Rutiner vid försäljning och medelsförvaltning

När överförmyndaren får in ansökan om placering av huvudmans medel är överförmyndaren restriktiv med att samtycka till placering. Placeringar med hög risk tillåts inte.

Gällande utbetalning av försäkringsmedel till omyndiga får överförmyndaren besked från försäkringsbolag om att medel har utbetalats till den omyndige. Överförmyndaren meddelar förmyndarna om att de är skyldiga att anmäla till överförmyndaren om den omyndiges tillgångar överstiger åtta prisbasbelopp, och att de då även blir redovisningsskyldiga.

Stickprovsgranskning

Länsstyrelsen har genomfört en mer djupgående granskning av tio akter (akt 28, 31, 71, 124, 182, 363, 387, 407, 412 och 427). Granskningen har i huvudsak avsett de två senaste åren. Därutöver har Länsstyrelsen i åtta akter (akt 7, 20, 25, 41, 52, 225, 373 och 390) särskilt kontrollerat att överförmyndarens granskning av redovisningshandlingar genomförts på ett korrekt vis, och därvid särskilt kontrollerat att överförmyndarens anmärkningar på redovisning lett till att åtgärder vidtagits.

Granskningen ger Länsstyrelsen anledning till följande generella synpunkter och konstateranden.

I vissa akter framgår av dagsboksblad att huvudmannen delgivits arvodesbeslutet. Länsstyrelsen vill uppmärksamma överförmyndaren på att användandet av begreppet "delgivits" kan framstå som missvisande, och antyder att det är klarlagt att huvudmannen tagit del av beslutet, snarare än att detta har expedierats till denne. Vid inspektionsbesöket uppgavs att kontakt tagits med Explicit och att texten i Wärna inte går att ändra.

I flera akter framgår inte av handlingen eller av dagboksblad om kopia skickats till huvudmannen. Länsstyrelsen påminner om att när huvudmannen helt eller delvis ska betala arvodet bör han eller hon normalt få del av beslutet, och därigenom få möjlighet att överklaga det (se bland annat JO 1202–2008 och JO 5955–2009). JO har även uttalat att huvudmannen ska tillställas ett eget exemplar av arvodesbeslutet. Det är enligt JO inte tillräckligt att överförmyndaren uppmanar ställföreträdaren att informera huvudmannen om beslutet (se JO 2147–2006). Länsstyrelsen påminner även om att det av handling eller av dagboksblad tydligt bör framgå att huvudmannen tillställts en kopia av beslutet.

Utöver ovanstående generella synpunkter har Länsstyrelsen ytterligare påpekanden avseende följande akter.

Akt 31 – godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB och förvaltarenskap enligt 11 kap. 7 § FB

I akten förekommer personuppgift i handling inkommen 2015-03-12 som rör andra personer än huvudmannen. Det är av största vikt att uppgifter om annan huvudman inte finns i akten. Länsstyrelsen erinrar överförmyndaren att tillse att maskering av uppgiften sker. Med anledning av att uppgiften inte maskerats riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.

Akt 41 – godmanskap enligt 11:4 FB

I akten saknas beslut om anordnande av godmanskap. Överförmyndaren uppgav vid inspektionsbesöket att överförmyndaren har varit i kontakt med tingsrätten som inte har kunnat hitta något beslut om anordnande av godmanskap.

Akt 124 – godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

I årsräkning för kalenderår 2016 har ställföreträdaren under övriga upplysningar skrivit "utlägg som jag betalat för x år" och därefter uppgett tre olika utlägg om totalt 3472 kronor. Av akten framgår inte om överförmyndaren vidtagit några åtgärder avseende detta. Vid besöket uppgavs att frågan om sammanblandning av medel tas upp varje år med ställföreträdarna vid gemensamma träffar.

Länsstyrelsen konstaterar att det av 12 kap. 6 § FB framgår att förmyndare ska se till att pengar och värdepapper som tillhör den enskilde förvaras så att de inte sammanblandas med tillgångar som ställföreträdaren annars förvaltar. En god man får för den enskildes räkning enligt 14 kap. 13 § FB endast med överförmyndarens samtycke ta upp lån eller företa någon annan rättshandling som innebär att den enskilde sätts i skuld.

Länsstyrelsen konstaterar att det av akten inte framgår om överförmyndaren vidtagit någon åtgärd med anledning av den gode mannens förfarande. Länsstyrelsen erinrar om att ställföreträdare inte får betala räkningar med sina egna pengar och sedan ta ut pengar från huvudmannens konto och sätta in på sitt eget konto eftersom det innebär en otillåten skuldsättning av huvudmannen. Länsstyrelsen erinrar även om att överförmyndaren ska vidta erforderliga åtgärder när överförmyndaren i sin tillsyn upptäcker brister i ställföreträdarens hantering och/eller redovisning, samt att dessa åtgärder bör dokumenteras. Med anledning av att en otillåten skuldsättning uppdragats och någon åtgärd inte vidtagits riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.

Akt 412 – godmanskap enligt 11:3 FB

Av akten framgår att överförmyndaren meddelat en begravningsbyrå att överförmyndaren förordnat en god man att bevaka huvudmans rätt i dödsbo. Länsstyrelsen konstaterar att det i akten saknas beslut om förordnande av god man. Av akten framgår inte heller om den eventuellt förordnade gode mannen har redogjort för sin förvaltning enligt 14 kap. 15 § FB.

Inkomna anmälningar

Nedanstående akter har granskats med anledning av att Länsstyrelsen mottagit anmälningar avseende överförmyndaren. Mot bakgrund av vad som framkommit vid granskningen har Länsstyrelsen följande synpunkter och konstateranden.

Akt 387 – förvaltarenskap enligt 11 kap. 7 § FB

Länsstyrelsen noterar att det vid besöket uppgavs att ett möte ägt rum mellan överförmyndaren, huvudmannen och den tilltänkta ställföreträdaren i samband med anordnandet. Det finns inte någon tjänsteanteckning avseende detta i akten. Länsstyrelsen

påminner därför överförmyndaren om att uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling enligt 27 § förvaltningslagen (2017:900) snarast ska dokumenteras om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet. Det ska framgå av dokumentationen när den har gjorts och av vem. Dokumentationsskyldigheten syftar bland annat till att trygga parts rätt att få ta del av uppgifter i ärendet, men underlättar också för överordnad instans att vid överklagande skaffa sig en självständig inblick i beslutsunderlaget.

Vad som framkommit av akten och vid granskningen i övrigt ger inte Länsstyrelsen anledning att rikta kritik eller anmärkning mot överförmyndarens hantering av ärendet.

Akt 427 – godmanskap enligt 11:4 FB

Akten har granskats i samband med inspektionsbesöket. Granskningen redovisas separat i ärende 203-7138-19.

Sammanfattande synpunkter

De fel eller brister som uppmärksammats i handläggningen bör i förekommande fall korrigeras. När huvudmannen helt eller delvis ska betala arvudet bör han eller hon normalt få del av beslutet, och därigenom få möjlighet att överklaga det. Huvudmannen ska tillställas ett eget exemplar av arvodesbeslutet, och det är inte tillräckligt att överförmyndaren uppmanar ställföreträdaren att informera huvudmannen om beslutet. Länsstyrelsen framhåller att överförmyndaren bör tillse att maskering av uppgift i akt om annan huvudman sker på ett tillfredsställande sätt. Med anledning av att uppgift inte maskerats riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren. Ställföreträdare får inte betala räkningar med sina egna pengar och sedan ta ut pengar från huvudmannens konto och sätta in på sitt eget konto eftersom det innebär en otillåten skuldsättning av huvudmannen. Länsstyrelsen erinrar om att överförmyndaren ska vidta erforderliga åtgärder när denne i sin tillsyn upptäcker brister i ställföreträdarens hantering och/eller redovisning, samt att dessa åtgärder bör dokumenteras. Med anledning av att en otillåten skuldsättning uppdragats och någon åtgärd inte vidtagits riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren. Uppgifter en myndighet får på annat sätt än genom en handling ska snarast dokumenteras om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet.

Återrapportering

Överförmyndaren ska **senast den 13 juni 2019** redovisa till Länsstyrelsen

- Vilka eftersökningar, hos till exempel tingsrätt och landsarkiv, som överförmyndaren vidtagit med anledning av vad som framkommit i **akt 41** avseende avsaknad av beslut om anordnande av godmanskap. För det fall beslut inte återfinns bör överförmyndaren tillse att huvudmannens behov av ställföreträdarskap utreds samt att, om behov finns, ansöka till tingsrätten om anordnande av ställföreträdarskap för huvudmannen.
- Vilka åtgärder som överförmyndaren vidtagit med anledning av vad som framkommit i **akt 412** avseende avsaknad av beslut om anordnande av godmanskap, och ställföreträdarens eventuella redovisning.

Linnea Hjorter
Länsjurist

Anna Isaksson
Länsjurist

Detta protokoll har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Du hittar information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga:

Verksamhetsredogörelse för 2018

Expedieras till:

Valdemarsviks kommuns kommunstyrelse, kommunfullmäktige och revisor,
kommun@valdemarsvik.se

Kopia till:

Öfm-pärmen

JOkansli1@jo.se

Verksamhetsredogörelse överförmyndare/överförmyndarnämnder

Överförmyndaren/överförmyndarnämnden i: Valdemarsvik

Ifylld av (namn, Lars Beckman befattning): Överförmyndare

Datum: 20190307

Instruktioner:

Klicka på gul list högst upp i dokumentet "Aktivera redigering". Spara sedan dokumentet som Word-fil med filnamn "Årsredogörelse (kommun)". Fyll i dokumentet på skärmen. Spara igen och skicka e-postmeddelande med filen som bilaga till länsstyrelsen – **ofm.ostergotland@lansstyrelsen.se**

Länsstyrelsen emotser en gemensam redogörelse i de fall det är fråga om flera överförmyndare med ett gemensamt kansli. Det ska dock tydligt anges om det föreligger några skillnader mellan överförmyndarna, och i sådana fall vilka.

1. Överförmyndarens organisation

a. Vilket är det totala antalet årsarbetskrafter och hur ser fördelningen ut?

100%= 70+30

b. Är resurserna tillräckliga?

I nuläget

c. Har överförmyndaren/ersättaren/nämnden/handläggare deltagit i någon kompetensutveckling (exempelvis länsträffar, FSÖ, eller liknande nätverk) sedan Länsstyrelsens senaste inspektion? Ange för respektive aktivitet vem/vilka som deltagit.

Deltar i länsträffar för ÖF. Deltar i FSÖ:s nationella träffar årligen. Utbildning Wallgren juridik. Explicits påbyggnadsutbildningar.

d. Hur ser överförmyndarkansliets öppettider ut? Finns särskilda telefontider eller besökstider?

Öppet dagligdags men särskilt tis-tors. ÖF har mobil

2. Rutiner för diarietföring/aktförvaring

a. Hur förvaras akterna?

I arkivskåp i vårt låsta rum

b. Vem öppnar inkommande post och hur ofta stämplas den?

ÖF alternativt ersättare

c. Hur sker registrering av allmänna handlingar som hör till ett ärende respektive handlingar som inte hör till ett ärende? När sker registrering? Används digitalt diarietjänstsystem? Om ja, vilka?

Vi registrerar inkommande handlingar i vårt ärendehanteringssystem Wärna

d. När och hur dokumenteras besök och telefonsamtal?

I loggbok och om så krävs görs en tjänsteanteckning till akt

e. Hur hanteras e-post?

Om behov finns skriver vi ut och lägger i akt

f. Vilket system/vilka rutiner används för bevakning av att handlingar kommer in i tid? Fungerar detta?

Påminnelse i ärendehanteringssystem Wärna

3. Handläggningsrutiner

a. Lämnas **ansökningar** i ärenden som ska beslutas av tingsrätt vidare direkt till domstolen eller utreds de av överförmyndaren? Om ansökningar utreds av överförmyndaren, hur lång tid tar det innan de skickas vidare till tingsrätten?

Som regel sänder vi nu ansökningar vidare till tingsrätten som sedan förelägger oss

b. Hur hanteras **anmälningar** om behov av ställföreträdarskap som inkommer till överförmyndaren? Vad är normal handläggningstid för en sådan anmälan? (Beräknat från det anmälan inkom till dess att den skickats vidare till tingsrätt eller avskrivits)

Vi bereder anmälningar som beroende på karaktär kan ta mellan en och tre månader.

c. Hur hanteras klagomål mot ställföreträdare som inkommer till överförmyndaren?

Vi undersöker om det finns belägg för klagomål och hanterar endast skriftliga klagomål. Någon gång får vi byta ställföreträdare

d. Finns överklagandehänvisningar i besluten (t.ex. arvodesbesluten)?

Ja

4. Ställföreträdare

a. Har några särskilda ärendetyper ökat eller minskat särskilt sedan Länsstyrelsens senaste inspektion?

Ensamkommande har minskat och förvaltarskapen har ökat

b. Är det lätt/svårt att rekrytera nya ställföreträdare? Hur sker rekryteringen?

Vi informerar på olika sätt om vår verksamhet och intresseanmälningar kommer tämligen regelbundet in. Har fungerat hittills.

c. Vilken prövning av en ställföreträdares lämplighet görs? Omprövas ställföreträdares lämplighet? Om ja, hur ofta?

Polis, Socialförvaltning och Kronofogde kontaktas. Personliga möten genomförs. Personkännedom.

d. Hålls det några utbildningar för nya och/eller befintliga ställföreträdare? Om ja, ange vilka utbildningar. Finns det någon godmansförening eller liknande nätverk för ställföreträdare?

Vi genomför årligen fler träffar med utbildningsinslag dit vi även bjuder in presumtiva ställföreträdare. Vi hänvisar till förening i Norrköping

e. Hur många uppdrag har den ställföreträdare som i dagsläget har flest uppdrag inom kommunen/kommunerna som omfattas av överförmyndarens/överförmyndarnämndens tillsyn? Hur görs avvägningen av hur många uppdrag som är lämpligt?

7. Det är stora variationer i uppdragens karaktär.

f. Har ni kännedom om ställföreträdare har uppdrag i andra kommuner som inte omfattas av överförmyndarens/överförmyndarnämndens tillsyn? Om en ställföreträdare har uppdrag i flera kommuner, hur görs avvägningen av hur många uppdrag som är lämpligt?

Vi har tämligen dålig kontroll över hur många uppdrag våra ställföreträdare har i andra kommuner.

g. Hur många uppdrag tillåts totalt per god man/förvaltare?

4-8

h. Har någon ställföreträdare entledigats med anledning av att denne inte skött sitt uppdrag, sedan Länsstyrelsens senaste inspektion? Om ja, ange anledningen.

Ja vi har tvingats entlediga två ställföreträdare. Den ena pga senne inte kunna hålla isär sin egen ekonomi med huvudmannen. Den andre pga stora svårigheter att samverka med övriga samhället kring huvudmannen.

i. Har någon ställföreträdare polisanmälts sedan Länsstyrelsens senaste inspektion? Om ja, ange anledningen.

Vi har polisanmält någon. inte

j. Hur ofta omprövas förvaltarenskapen? Vilka rutiner finns för uppföljning/bevakning av att detta sker?

Årligen. Vi följer Wärna.

5. Årsräkningar och sluträkningar

a. Hur stor del av årsräkningarna kom in till den 1 mars 2018? Hur stor del av de som inte inkom till den 1 mars beviljades anstånd?

90%. 6 beviljade anstånd

b. Hur många påminnelser och hur många vitesförelägganden om årsräkningar har skickats ut? När skickas påminnelser och eventuella vitesförelägganden ut?

10 påminnelser. Inga vitesförelägganden

c. När blev den senaste granskningen av årsräkningarna klar? När var majoriteten av årsräkningarna färdiggranskade?

Aug. Majoriteten var klara i april

d. Hur många anmärkningar har gjorts vid senaste granskningen av årsräkningarna? Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av anmärkningarna?

Inga anmärkningar däremot några korrigeringar

e. Skickas beslut om arvode till huvudmannen? Om nej, varför inte?

Ja

6. Rutiner vid försäljning och medelsförvaltning

a. Hur ser rutinerna ut gällande försäljning av fastigheter/bostadsrätter?

Vi samråder med ställföreträdare och mäklare. Sker inte försäljning på den öppna marknaden tas två värderingar in. Om behov föreligger tillsätter vi god man. Vi ger även möjlighet för anhöriga att yttra sig.

b. Hur ser rutinen ut för godkännande vid medelsplacering?

Vi förordar försiktighetsprincipen

c. Hur ofta och på vilket sätt kontrolleras att konton har överförmyndarspär?

I samband med årsredovisningar och vid mottagande av förteckning vid upprättandet av ny akt.

d. Krävs kvitton vid uttag från överförmyndarspär konto? Om nej, ange anledningen.

Ja

e. Hur mycket pengar får finnas på transaktionskonton?

Runt ett halvt prisbasbelopp

f. Hur ser rutinen gällande utbetalning av försäkringsmedel till omyndiga ut?

Vi mottar som regel besked från försäkringsbolag.

7. Ensamkommande barn

a. Bereds barnet möjlighet att yttra sig över föreslagen god man?

Ja

b. Informerar överförmyndaren barnet, boendet och eventuellt offentligt biträde omedelbart efter förordnandet om vem som har förordnats som god man?

Ja. Barnet är förövrigt med i anslutning till förordnandet.

c. Underrättar överförmyndaren socialnämnden om att förutsättningar föreligger för att ansöka om särskild förordnad vårdnadshavare när ett barn erhåller permanent uppehållstillstånd? Dokumenteras detta?

Ja. Vi dokumenterar i akt.

8. Övrigt

a. Har det sedan Länsstyrelsens senaste inspektion skett något i övrigt som Länsstyrelsen, i egenskap av tillsynsmyndighet, bör känna till, t.ex. planerade organisationsförändringar m.m.?

Ja Vi har som förtroendevalda fått förnyat och utökat förordnande sedan halvårsskiftet 2018

Länsstyrelsen har i enlighet med 20 § förmyndarskapsförordningen (1995:379) gjort en inspektion av överförmyndaren i Valdemarsvik den 4 april 2019

I de sammanfattande synpunkterna, som överlämnats i protokollet från nämnda inspektion, pekar man på att fel och brister som uppmärksammats bör korrigeras så snart som möjligt.

De fel eller brister som uppmärksammats i handläggningen bör i förekommande fall korrigeras. När huvudmannen helt eller delvis ska betala arvodet bör han eller hon normalt få del av beslutet, och därigenom ges möjlighet att överklaga det. Huvudmannen ska tillställas ett eget exemplar av arvodesbeslutet, och det är inte tillräckligt att överförmyndaren uppmanar ställföreträdaren att informera huvudmannen om beslutet. Länsstyrelsen framhåller att överförmyndaren bör tillse att maskering av uppgift i akt om annan huvudman sker på ett tillfredsställande sätt. Med anledning av att uppgift inte maskerats riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren. Ställföreträdare får inte betala räkningar med sina egna pengar och sedan ta ut pengar från huvudmannens konto och sätta in på sitt eget konto eftersom det innebär en otillåten skuldsättning av huvudmannen. Länsstyrelsen erinrar om att överförmyndaren ska vidta erforderliga åtgärder när denne i sin tillsyn upptäcker brister i ställföreträdarens hantering och/eller redovisning, samt att dessa åtgärder bör dokumenteras. Med anledning av att en otillåten skuldsättning uppdagats och någon åtgärd inte vidtagits riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren. Uppgifter en myndighet får på annat sätt än genom en handling ska snarast dokumenteras om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet.

Ett exemplar av arvodesräkningen översänds till huvudmannen. I dagboken är detta en automatisk post som är förbestämd i Wärna och finns noterad. Texten har ändrats från delgivits till översänds. Detta gäller bara i de fall huvudmannen betalar arvodet.

Maskering av namn som ej tillhör akten har gjorts i de fall vi funnit sådana.

Överförmyndaren har vid varje tillfälle då vi samlat gode män och förvaltare påpekat vikten av att god man inte förskotterar medel för huvudmannen. Det kan i vissa sammanhang vara helt omöjligt för god man att undvika detta, och i vissa fall skulle det förorsaka god man mycket extraarbete. Vi kommer fortsättningsvis att alltid påpeka vikten av att särskilja ekonomierna, men inser att detta i vissa fall är oundvikligt.

Akt 41 Vilka eftersökningar, hos till exempel tingsrätt och landsarkiv, som överförmyndaren vidtagit med anledning av vad som framkommit i akten avseende avsaknad av beslut om anordnande av godmanskap. För det fall beslut inte återfinns bör överförmyndaren tillse att huvudmannens behov av ställföreträdarskap utreds samt att, om behov finns, ansöka till tingsrätten om anordnande av ställföreträdarskap för huvudmannen.

Överförmyndaren har muntligen till tingsrätten i Norrköping framfört önskemål om en kopia på beslut som togs vid upprättandet av akten (1987-10-12). Tingsrätten arkiv återkom 2019-04-03 med besked om att ingen beslutshandling fanns arkiverad hos dem.

Akt 412

Vilka åtgärder som överförmyndaren vidtagit med anledning av vad som framkommit i akten avseende avsaknad av beslut om anordnande av godmanskap, och ställföreträdarens eventuella redovisning.

Beslut om att tillsätta god man för bortavarande FB 11:3 fattades 2018-06-27. Dock uttrycktes detta inte på ett formellt korrekt sätt då rubriken blev ”Tillsättning god man för bortavarande”. Andemeningen var dock att detta handlade om ett beslut och god man har sedan upprättande av ärendet fullföljt sina åtaganden.

Överförmyndaren har för avsikt att korrigera de brister vilka pekats ut i sammanfattande synpunkter omgående.

Valdemarsvik 2019-06-04

Överförmyndaren

Lars Beckman

Christina Gårdebäck Stork

(13)

KS-SA.2018.93

**Valärenden 2019 - Godkännande av avsägelse från
uppdraget som ledamot i stöd- och omsorgsutskottet,
Mattias Geving samt val av ny ledamot**

Kommunstyrelsens beslut

1. **Xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx**

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Ej stöd för fil: 13.1 Avsägelse av uppdrag Mattias Gevin

Ta bort beslutsunderlaget från protokollet. Alt gör om filen till pdf och lägg till den på nytt i protokollet

(14)

KS-SA.2018.93

**Valärenden 2019 - Godkännande av avsägelse från
uppdraget som ledamot i socialt myndighetsutskott,
Mattias Geving samt val av ny ledamot**

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

Ej stöd för fil: 14.1 Avsägelse av uppdrag Mattias Gevin

Ta bort beslutsunderlaget från protokollet. Alt gör om filen till pdf och lägg till den på nytt i protokollet

(15)

Nämnd.2019.5

Delegationsbeslut

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/handläggare

Monika Hallberg

Delegationsbeslut

Ordförandebeslut - Utbetalning av stipendier till elever i årskurs 9.

Till elever på Vammarskolan i Valdemarsviks kommun har stipendium utdelas sedan flera år tillbaka i samband med examensdagen. Stipendierna har finansierats genom avkastning från de stiftelser/fonder som kommunen administrerar. Avkastningen är i dagsläget mycket låg och täcker inte stipendiekostnaderna.

Stipendier har utdelats till elever för en målmedveten studietid. Stipendium har också utdelats för gott kamratskap, trevligt uppförande, hög ambition och stort intresse för studier samt för goda resultat i praktiska ämnen.

Beloppen varierar mellan 400 – 200 kr och delas i år ut till 12 elever med goda studieresultat. 200 kr utdelas till 6 elever för gott kamratskap och uppförande samt till 5 elever för goda resultat i praktiska ämnen. Sammanlagt belopp är ca 6 000 kr.

Ordförandes beslut:

Valdemarsviks kommun bedömer att det är angeläget att på olika sätt stimulera elever till goda skolresultat. Kommunens målsättning är att alla elever, efter grundskolestudierna, ska ha behörighet till gymnasiestudier.

Till 2019 års avgångselever i årskurs 9 ska utbetalning av stipendier ske enligt underlag innehållande Vammarskolans bedömningar. Finansiering ska ske inom skolans budgetram.

Ted Starkås
Kommunstyrelsens ordförande

Tjänsteställe/handläggare

Sektor Service och Administration
Carina Magnusson
0123-191 59
Carina.magnusson@valdemarsvik.se

Beslut att anta Krislägesavtalet

Inledning

Den 28 juni 2019 träffade SKL och Svenska Kommunalarbetarförbundet, OFRs förbundsområde Allmän kommunal verksamhet jämte i förbundsområdet ingående organisationer, AkademikerAlliansen och till AkademikerAlliansen anslutna riksorganisationer samt Brandmännens Riksförbund, kollektivavtal att tillämpas vid krisläge, Krislägesavtalet.

Syfte

Ge en större flexibilitet vad gäller arbetskyldighet, arbetstid och villkor och i gengäld förmånligare ersättningar för arbetstagarna vid kris.

Krislägesavtalet gäller tillvidare från och med 2019-07-01. Avtalet, som reglerar villkor och ersättningar, kan aktiveras och börjar tillämpas först efter ett särskilt beslutsförfarande hos SKL.

Valdemarsviks Kommun beslutar härmed att anta bestämmelserna enligt Krislägesavtalet fr.o.m. 2019-07-01

Valdemarsviks kommun kommer efter framställan från riksorganisationen teckna lokalt kollektivavtal i enlighet med det centrala förhandlingsprotokollet

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Monika Hallberg
Kommunchef

(16)

Nämnd.2019.6

Meddelanden

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

Kommunstyrelsen

Meddelanden

Nedanstående handlingar har stämplats in och förvaras hos sekreteraren.

- 1 Idrott som lokal socialpolitik – Rapport från Centrum för kommunstrategiska studier (CKS)
- 2 Beslut om Förbundsavgiften år 2020 - Sveriges Kommuner och landsting (SKL)

(17)

Nämnd.2019.7

Frågor

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....

(18)

Nämnd.2019.12

Avslutning av sammanträde

Kommunstyrelsens beslut

1. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxxx

Justerare

.....

.....